

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ หมู่ที่ 7 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง
จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวจารุณี รุ่งเรือง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

ISBN

บทคัดย่อ

ชาวุฒิชัย รุ่งเรือง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านคลองสมบรูณ์ หมู่ที่ 7 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย มีคำ

ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษา : นางสาวอักษรา คลับทอง, 133 หน้า

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและประเมินสภาพบริบทของหมู่บ้าน กระบวนการและผลการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุน และเพื่อทราบปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการประเมินโครงการแบบ CIPP Model ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ระบบ คือหน่วยระบบระดับหมู่บ้านและหน่วยระบบระดับรายบุคคล ประชากรในการศึกษาคือ สภาพแวดล้อมและสมาชิกในหมู่บ้านคลองสมบรูณ์ โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบบังเอิญและการสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมายเจาะจง ใช้แบบรายงาน(บร.)เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต ได้ผลการประเมินโครงการดังนี้

หมู่บ้านคลองสมบรูณ์ เป็นหมู่บ้านที่มีสภาพพื้นที่เหมาะแก่การปลูกพืช โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อย ทำให้ประชากรในหมู่บ้านมีอาชีพหลักคือ อาชีพทำไร่ สภาพทั่ว ๆ ไปของหมู่บ้าน นับได้ว่าเป็นหมู่บ้านที่ได้มีการพัฒนาแล้วในระดับหนึ่ง สภาพเศรษฐกิจในหมู่บ้านค่อนข้างดี เด็กได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ประชากรมีสุขภาพแข็งแรง ชุมชนมีความเข้มแข็งในระดับปานกลาง ในส่วนของกองทุนหมู่บ้านนั้นพบว่า กระบวนการบริหารจัดการกองทุนเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่รัฐบาลกำหนด โดยมีคณะกรรมการกองทุนมี 9 คน ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา 5 คน ซึ่งได้รับจัดสรรเงินจากรัฐบาลเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 มีสมาชิกกองทุน 62 คนในจำนวนนี้มีผู้กู้เงินกองทุน 53 คน โดยนำไปปลูกพืช 37 คน เลี้ยงสัตว์ 12 คนและค้าขาย 4 คน ซึ่งจำนวนเงินที่คณะกรรมการอนุมัติมีจำนวน 970,000 บาท ในปัจจุบันเงินกองทุนมียอดคงเหลือรวมดอกเบี้ยเงินฝากเท่ากับ 31,738.87 บาทมีเงินสัจจะกองทุนหมู่บ้าน 40,559.43 บาท ในปัจจุบันสมาชิกยังไม่มีชำระหนี้กองทุน เนื่องจากยังไม่ครบกำหนดชำระหนี้ โดยภาพรวมผลการดำเนินงานกองทุนนั้นพบว่า กองทุนหมู่บ้านมีการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลางจนถึงค่อนข้างดี การทำงานของคณะกรรมการทำได้ถูกต้องตามวิธีการ ซึ่งปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค ต่อการดำเนิน

งานคือ ปัญหาการไม่ให้ความร่วมมือของสมาชิกบางคน ปัญหาเกี่ยวกับฝนแล้ง ได้ผลผลิตปริมาณน้อยทำให้กองทุนเกิดความเสี่ยงต่อหนี้ที่สมาชิกกู้ ปัญหาเรื่องของการฝากเงินสั่งจะไม่พร้อมกันทำให้การดำเนินการขั้นต่อไปช้าไปด้วย ปัญหาอีกประการ คือ สมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยทำให้การทำเอกสารต่าง ๆ เกิดความล่าช้า ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานคือ ประสิทธิภาพและความสามารถของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้มาจากการเป็นผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนอยู่แล้วมาดำเนินงานกองทุน สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดีและการที่สมาชิกมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพของตน ทำให้มีรายได้หรือผลผลิตเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการลดความเสี่ยงของกองทุนได้อีกด้วย

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา..... *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา..... *[Signature]*

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุทัย มีคำ)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร. วีรชัย อาจหาญ)

.....
(นางสาวอักษรา คลับทอง)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(.....)
คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

- 9 ต.ค. 2545
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำสารนิพนธ์ การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ หมู่ที่ 7 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูล ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและการดำเนินการทำสารนิพนธ์ อาทิ เช่น

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย มีคำ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำสารนิพนธ์
- นางสาวอักษรา คล้ายทอง ผู้ช่วยอาจารย์นิเทศก์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำการทำสารนิพนธ์
- คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้ความรู้คำปรึกษาและแนะนำการทำสารนิพนธ์ทางด้านวิชาการ
- คุณปวีรส บุคสาเศษ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองม่วงและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ที่ให้ข้อมูล และกรุณาเอื้อเฟื้อสถานที่และอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา

จารุณี รุ่งเรือง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
1.3 กรอบความคิดทฤษฎี	2
1.4 วิธีดำเนินการ	2
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
2.1 นโยบาย หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	4
2.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	5
2.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544	6
2.4 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและ บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544	6
2.5 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	6
2.6 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	7
2.7 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์	7
2.8 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.9 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	8
2.10 หลักการประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมิน โครงการแบบชีพพีโมเดล	9
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
3.1 วิธีการประเมินโครงการ	11
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	11
3.3 เครื่องมือในการประเมินโครงการ	12
3.4 ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ	13
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	15
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	15
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	
4.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A: หน่วยระบบระดับหมู่บ้าน	17
4.1.1 ผลการประเมินบริบทหน่วยระบบ A	17
4.1.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ A	42
4.1.3 ผลการประเมินกระบวนการหน่วยระบบ A	45
4.1.4 ผลการประเมินผลผลิตหน่วยระบบ A	49
4.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B: หน่วยระบบระดับรายบุคคล	52
4.2.1 ผลการประเมินบริบทหน่วยระบบ B	52
4.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ B	53
4.2.3 ผลการประเมินกระบวนการหน่วยระบบ B	55
4.2.4 ผลการประเมินผลผลิตหน่วยระบบ B	57
4.3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	58
4.4 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	60
4.5 สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการประเมินโครงการ	63
5.2 สรุปผลการประเมินหน่วยระบบ A หน่วยระบบระดับหมู่บ้าน	63
5.3 สรุปผลการประเมินหน่วยระบบ B หน่วยระบบระดับรายบุคคล	66
5.4 อภิปรายผลการประเมินโครงการ	68
5.5 ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	
ภาคผนวก ข แบบ กทบ.๑ แบบ กทบ.๒ และรายชื่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คลองสมบูรณ์	
ภาคผนวก ค รูปภาพกิจกรรมและแผนที่ต่าง ๆ	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4-1 แสดงจำนวนประชากรแยกตามเพศ	26
4-2 แสดงจำนวนประชากรแยกตามอายุ	26
4-3 แสดงอาชีพหลักของประชากร ในหมู่บ้าน	27
4-4 แสดงจำนวนครอบครัวที่มีที่ดินเป็นของตัวเอง	28
4-5 แสดงจำนวนแหล่งน้ำในหมู่บ้าน	29
4-6 แสดงจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่เดินทางไปเรียนนอกหมู่บ้าน	31
4-7 แสดงรายได้ของประชากรในหมู่บ้าน	33
4-8 แสดงผลผลิตทั้งหมู่บ้าน โดยประมาณ	34
4-9 แสดงการปลูกพืชในรอบปี	34
4-10 แสดงพื้นที่ทำการเกษตร	35
4-11 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์และสมาชิ อบต.	36
4-12 แสดงถึงความสามัคคีของคนในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์	38
4-13 แสดงความซื่อสัตย์ของสมาชิกในชุมชน	38
4-14 แสดงการยกย่องคนทำความดีของคนในชุมชน	39
4-15 แสดงการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกในชุมชน	39
4-16 แสดงการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน	40
4-17 แสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้นำชุมชน ในเรื่องความมีคุณธรรมและยุติธรรม	41
4-18 แสดงข้อเท็จจริงในการร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน	41
4-19 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา	44
4-20 แสดงจำนวนผู้ที่ได้กู้เงินแยกตามประเภทกิจกรรม	50
4-21 แสดงจำนวนเงินกู้ตามประเภทกิจกรรม	51
4-22 แสดงอาชีพของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	52
4-23 แสดงจำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับอนุมัติ	53
4-24 แสดงเทคนิควิธีการปลูกข้าวโพดของผู้กู้	58
4-25 แสดงเทคนิควิธีเลี้ยงโคเนื้อของผู้กู้	59
4-26 แสดงเทคนิควิธีค้าขายของผู้กู้	60

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัญหาความยากจนของประชาชนในประเทศ เป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐบาล ซึ่งมี พ.ศ.ท.คร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้ดำเนินการ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้วยมั่นใจว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะช่วยลดปัญหาความยากจน และนำไปสู่ การสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยรัฐบาลจัดสรรเงินให้หมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อแหล่งเงินทุนหมุนเวียน ในลักษณะการให้กู้ยืมเงิน สำหรับผู้ไม่มีเงินทุน หรือมีเงินทุนน้อย นำไปประกอบอาชีพ ซึ่งปรัชญาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองคือ เสริมสร้างดำเนินความเป็นชุมชน และท้องถิ่น ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลประ โยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน มีการเชื่อมโยงและมีการกระจายอำนาจในท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน บนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ของชุมชนราชการ และเอกชน และประชาสังคม

ปัจจุบันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้มีการดำเนินการ ตามนโยบายของรัฐบาล ตามกระบวนการของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตั้งแต่กระบวนการจัดตั้งกองทุน การคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุน การจัดทำระเบียบข้อ บังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการบริหาร การขึ้นทะเบียนกองทุน การประเมินความพร้อมของกองทุน การรับจัดสรรเงินเข้ากองทุน จนกระทั่งมีการจัดสรรเงินกู้ให้กับสมาชิกกองทุนเพื่อนำไปประกอบ อาชีพ จากการดำเนินการดังกล่าว เพื่อเป็นการทราบถึงผลการดำเนินงานตาม โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มากน้อยเพียงใด มีปัญหา อุปสรรค หรือไม่ว่าไร จึงจำเป็นต้องมีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อนำข้อมูล ที่ได้จากการประเมิน โครงการมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาโครงการต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อเป็นการศึกษาและประเมินสภาพบริบทชุมชนของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์
- 2) เพื่อศึกษาและประเมินกระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์
- 3) เพื่อประเมินการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์
- 4) เพื่อทราบปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค ต่อการดำเนินงาน และปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ

1.3 กรอบความคิดทฤษฎี

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ ได้นำกรอบความคิดทฤษฎีระบบ ที่เรียกว่า ชิฟฟ์โมเดล (CIPP Model) มาใช้ในการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งชิฟฟ์โมเดล มาจากภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่ประเมิน ได้แก่

- 1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ
- 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมความเพียงพอของทรัพยากร
- 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง
- 4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ (สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2545)

1.4 วิธีดำเนินการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งข้อมูลที่ได้ตามแหล่งที่มาของข้อมูลได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้มาจากการสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ศึกษา โดยใช้เอกสาร คือ แบบรายงาน (บร.) 1 – 12 และแบบสอบถามอื่น ๆ ที่สร้างขึ้นตามความเหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวม สรุปผล และรวบรวมไว้แล้ว ในที่นี้ข้อมูลทุติยภูมิได้มาจาก สำนักงานที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านคลองสมบุญรณ ที่ว่าการอำเภอปากช่อง องค์การบริหารส่วนตำบลคลองม่วง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นต้น

ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลข เช่น รายได้ จำนวนครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นต้น

2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ที่เป็นการบรรยาย เช่น ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทัศนคติที่มีต่อการประเมินโครงการ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาทำการวิเคราะห์ โดยข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีเลือกข้อมูลที่ให้สอดคล้องกับคำถาม วัตถุประสงค์ และหัวข้อในการประเมิน

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอผลการวิเคราะห์ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาทำการเรียบเรียง จัดพิมพ์ แล้วนำเสนอในรูปแบบของสารนิพนธ์

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

- 1) ได้ทราบถึงสภาพบริบทชุมชนของหมู่บ้านคลองสมบุญรณ
- 2) ได้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบุญรณ
- 3) ได้ทราบผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบุญรณ
- 4) ได้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค ต่อการดำเนินงานกองทุนและปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ
- 5) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง แก้ไข เพื่อพัฒนาโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไป

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้ศึกษาได้มีการศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้ได้ข้อมูล เนื้อหาสาระ ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการประเมิน โครงการครั้งนี้ ที่มีความสมเหตุสมผลและมีความถูกต้อง ซึ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องและสำคัญเกี่ยวกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน มีดังต่อไปนี้

1. นโยบาย หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
4. ระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
5. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคตองสมบูรณ์
8. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
10. หลักการประเมิน โครงการตามรูปแบบการประเมินแบบซิปปโมเดล (CIPP Model)

2.1 นโยบาย หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการส่งเสริม สร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชากรในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง(สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544)

2.1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มี 4 ประการ ดังนี้

· ประการที่ 1 ความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครุภัณฑ์ การควบคุมดูแลตนเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

ประการที่ 2 การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้านทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

ประการที่ 3 ตามแนวทางในการปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและจัดการกองทุน

ประการที่ 4 การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ (ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ, 2544)

2.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีดังต่อไปนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชน ในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต
- 5) เสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง (ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ, 2544)

2.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ภาคผนวก ก) ประกอบไปด้วย 2 หมวด ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.3.1 หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีเนื้อหาสาระว่าด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ การประชุมของคณะกรรมการ อำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการ

2.3.2 หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งว่าด้วยอำนาจ หน้าที่ของสำนักงานฯ

2.4 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 (ภาคผนวก ก)ประกอบไปด้วย 9 หมวดดังนี้

- 1) หมวด 1 ชื่อความทั่วไป
- 2) หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 3) หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด
- 5) หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 6) หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน
- 7) หมวด 7 การกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 8) หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ
- 9) หมวด 9 บทเฉพาะกาล (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544)

2.5 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ภาคผนวก ข) เป็นแบบกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งจะต้องเป็นไปตาม ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ที่กำหนดไว้มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมีการมีครัวเรือนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
- 2) การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม โดยคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
- 3) มีเจ้าหน้าที่ของทางราชการเข้าร่วมประชุมสังเกตการณ์ และลงนามการสังเกตการณ์ (ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ, 2544)

2.6 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ภาคผนวก ข) จัดทำขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใช้ในการกำหนดนโยบาย และแนวทางในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป ซึ่งหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนเป็นไปตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และวิธีการที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้
- 2) คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 5) การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุนของชาวบ้านและสมาชิกกองทุน
- 6) การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- 7) การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544)

2.7 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์

ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ (ภาคผนวก ก) นี้จัดทำขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการอดออมเสีย

สละเอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงสมควรกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของ กองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ซึ่งในระเบียบข้อบังคับ ประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์
- 2) บอกถึงแหล่งที่มาของเงินทุนของกองทุนหมู่บ้าน
- 3) กิจกรรมเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกกองทุน ได้แก่ คุณสมบัติของสมาชิก การสมัครเข้าเป็นสมาชิก การพิจารณาการรับเป็นสมาชิก และการพ้นสภาพการเป็นสมาชิก การถือหุ้นและวิธีการชำระค่าหุ้น การฝากสัจจะ
- 4) ระเบียบที่เกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุน ได้แก่ คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุน วิธีการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนในแต่ละตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง
- 5) ประเภทของการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน
- 6) กิจกรรมเกี่ยวกับเงินกู้ ได้แก่ การเสนอ โครงการ การอนุมัติเงินกู้ วงเงินกู้ การทำสัญญาเงินกู้ หลักประกันเงินกู้ การชำระคืนเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าปรับกรณีผิดสัญญา
- 7) การจัดสรรกำไรสุทธิ
- 8) การจัดทำบัญชี การตรวจสอบบัญชี และรายงานผลการตรวจสอบบัญชี (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์, 2544)

2.8 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ซึ่งเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ภาคผนวก ก) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ การเสนอโครงการของสมาชิกที่มีความประสงค์จะกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน อำนาจในการอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กระบวนการ โอนเงินกู้ให้กับสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จากคณะกรรมการกองทุน การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ การกำหนดระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้ ค่าปรับกรณีผิดสัญญาเงินกู้ และการยกเลิกสัญญาเงินกู้ในกรณีผู้กู้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544)

2.9 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการต่อเนื่องจาก นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้

- 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการศึกษابัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนา และติดตามประเมินผลการวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาส สำหรับบัณฑิตว่างงาน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
- 3) เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
- 4) ให้ได้ข้อมูล เกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวรัฐบาลจึง ได้จัดสรรเงินทุนการศึกษาให้กับบัณฑิต ให้เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ เป็นระยะเวลา 10 เดือน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาของโครงการ จะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ที่สามารถนำประกาศนียบัตรนี้ ไปใช้เป็นหน่วยกิตสมทบในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทได้ และนอกจากนี้ยังมีประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในการทำงานและมีโอกาสที่จะหางานได้ง่ายขึ้นอีกด้วย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2544)

2.10 หลักการประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินแบบซิฟพีโมเดล (CIPP Model)

รูปแบบการประเมินโครงการแบบซิฟพีโมเดล เป็นแนวคิดทฤษฎีที่เรียกว่า ทฤษฎีระบบ ซึ่ง กิปสันและคณะ (ฮ้างใน สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ, 2545) กล่าวว่า การประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่เหมาะสมที่สุดคือ การใช้แนวคิดทฤษฎีระบบ เป็นตัวแบบและเครื่องมือในการวิเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีระบบ เป็นตัวแบบที่เหมาะสมในการประเมินโครงการ เพราะเป็นการศึกษา และมองภาพชุมชนท้องถิ่นอย่างองค์รวมและเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยขององค์กร หรือหน่วยเปลี่ยนแปลง นั่นคือชุมชนท้องถิ่นนั่นเอง หน่วยปัจจัยนำเข้า หน่วยนำออกผลผลิต และหน่วยผู้ใช้ผลผลิต (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ, 2545)

แบบจำลองแบบซิฟพีนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังประเมินเพื่อให้ได้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย ซึ่งแบบจำลองซิฟพี จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) การประเมินบริบท หรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม การประเมินสภาวะแวดล้อมทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัย และการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งจะได้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับระบบ เพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริหาร

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ ความสามารถของหน่วยงาน หรือตัวแทนในการจัดโครงการ ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และการได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่ ๆ อยู่ 3 ประการ คือ เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจในวางแผนงาน และเพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดหมายเพื่อวัดและแปรความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีควมจำเป็นอย่างยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

3.1 วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ใช้วิธีการประเมินโครงการตามรูปแบบ CIPP Model ซึ่งเป็นการประเมินโครงการเชิงระบบ โดยแบ่งระบบออกเป็น 2 หน่วยระบบในการประเมินโครงการ ได้แก่

- 1) หน่วยระบบ A เป็นหน่วยระบบระดับหมู่บ้าน
- 2) หน่วยระบบ B เป็นหน่วยระบบระดับรายบุคคล

เมื่อแบ่งหน่วยระบบได้เป็น 2 หน่วยแล้ว ในแต่ละหน่วยระบบจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบในการประเมิน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต ซึ่งสามารถที่จะแสดงหน่วยระบบและองค์ประกอบในการประเมินในแต่ละหน่วย ได้ดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบระดับหมู่บ้าน

การประเมินบริบท
การประเมินปัจจัยนำเข้า
การประเมินกระบวนการ
การประเมินผลผลิต

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบระดับรายบุคคล

การประเมินบริบท
การประเมินปัจจัยนำเข้า
การประเมินกระบวนการ
การประเมินผลผลิต

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ คือ สภาพแวดล้อมในหมู่บ้านคลอง และสมาชิกในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่จริงในหมู่บ้าน ไม่ใช่ผู้ที่มิใช่ชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่ง จากประชากรทั้งหมดมาเป็นตัวแทนในการศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1) การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เป็นการเลือกการสุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาเท่าที่จะหาได้จนครบจำนวนที่ต้องการในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน

2) การสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาเป็นผู้ที่ตัดสินใจเลือกกลุ่มตัวอย่างเอง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลที่เป็นเรื่องเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น

3.3 เครื่องมือในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ เป็นเครื่องมือทางสังคมศาสตร์ ซึ่งได้แก่

- 1) แบบสัมภาษณ์ (Interview)
- 2) แบบสังเกต (Observation)
- 3) แบบสอบถาม (Questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการข้างคั้นนั้นมีรูปแบบในลักษณะของแบบรายงาน (บร.) ซึ่งมีทั้งหมด 12 แบบรายงาน ได้แก่

- 1) แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน (บร.1)
- 2) แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร. 2)
- 3) แบบรายงานความรู้ความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (บร. 3)
- 4) แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน (บร. 4)
- 5) แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (บร. 5)
- 6) แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (บร.6)

- 7) แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน (บร. 7)
- 8) โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (บร. 8)
- 9) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ (บร. 9)
- 10) แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน (บร.10)
- 11) แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี (บร.11)
- 12) การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน (บร.12)

3.4 ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ

ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แยกตามหน่วยระบบ ได้ดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบระดับหมู่บ้าน	หน่วยระบบ B : หน่วยระบบระดับรายบุคคล
ตัวชี้วัดบริบท <u>บริบทระดับประเทศ</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความยากจนของประเทศ 2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) 3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ 4. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน 5. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท 6. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ <u>บริบทระดับท้องถิ่น</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน 2. สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน 3. สภาพปัจจุบันของหมู่บ้าน 4. การศึกษาและสาธารณสุข 	ตัวชี้วัดบริบท <ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพ 2. รายได้ของครอบครัว 3. หนี้สินของครอบครัว (สถาบันการเงินและนายทุนนอกระบบ) 4. ประสบการณ์ในการดำเนินการ

<ol style="list-style-type: none"> 5. วัฒนธรรมประเพณี 6. คำนศรษฐกิจของหมู่บ้าน 7. ผู้นำชุมชน องค์การชุมชน 8. โครงการพัฒนาที่ผ่านมา 9. ความเข้มแข็งของชุมชน 	
ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า	ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า
<ol style="list-style-type: none"> 1. นโยบายของรัฐบาล 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3. เงินกองทุน 1 ล้านบาท 4. เงินทุนสะสมของกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ 2. จำนวนเงินทุนอื่น ๆ 3. สถานที่และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ 4. จำนวนแรงงาน 5. ความรู้และทักษะในการดำเนินงาน
ตัวชี้วัดกระบวนการ	ตัวชี้วัดกระบวนการ
<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุน 2. การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน 3. ระบบการจัดทำบัญชี 4. กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน <ul style="list-style-type: none"> - การรับสมัคร - การหมดสภาพสมาชิก 5. กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน <ul style="list-style-type: none"> - การคัดเลือก/พิจารณาผู้กู้ - การจัดทำเอกสาร/การ โอนเงิน - การชำระหนี้ 6. การส่งเสริมการใช้เงินกู้ <ul style="list-style-type: none"> - การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ - การช่วยหาตลาด 7. การตรวจสอบการใช้เงินทุน 8. การจัดสรรผลประโยชน์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้จ่ายเงินกู้ 2. การหาความรู้เพิ่มเติม 3. การหาตลาด 4. การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน 5. การทำธุรกิจ/การดำเนินงาน
ตัวชี้วัดผลผลิต	ตัวชี้วัดผลผลิต
<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิกกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลโดยตรง

<ol style="list-style-type: none"> 2. จำนวนผู้ที่ได้กู้เงิน 3. ยอดเงินที่ให้ผู้ 4. จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ 5. จำนวนเงินที่ได้รับชำระคืน 6. กองทุนหมู่บ้านสะสม 7. การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้เป็นเงิน - ผลผลิตเป็นถึงของ - ผู้กู้ได้ขยายกิจการ <p>2. ผลโดยอ้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง - ผู้กู้มีศักยภาพในการประกอบกิจการเพิ่มขึ้น
--	---

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังต่อไปนี้

- 1) การสังเกต โดยมีทั้งการสังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วมและการสังเกตโดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วม
- 2) การสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการสนทนากันในประเด็นที่ผู้ศึกษาต้องการข้อมูลแล้วทำการจดบันทึกไว้
- 3) การใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้ศึกษา
- 4) การจัดประชุมเวทีประชาคมหมู่บ้าน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล ทำการจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการวิเคราะห์ ในการประเมินโครงการครั้งนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จะใช้สถิติในการวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

สูตรในการคำนวณ การหาค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f \times 100}{N}$$

โดยที่ P คือค่าร้อยละ

f คือความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนให้เป็นค่าร้อยละ

N คือจำนวนความถี่ทั้งหมดหรือจำนวนประชากร

สูตรในการคำนวณ การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

โดยที่ \bar{X} คือค่าเฉลี่ย

$\sum X$ คือผลรวมของค่าทั้งหมดในกลุ่ม

N คือจำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้วิธีการสรุปข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์หรือประเด็นคำถามในการประเมิน

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการประเมินเชิงระบบ ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ ได้ผลการติดตามประเมินโครงการดังนี้

4.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A : หน่วยระบบระดับหมู่บ้าน

4.1.1 ผลการประเมินบริบท หน่วยระบบ A

4.1.1.1 บริบทระดับประเทศ

1) ความยากจนของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (www, 2543) ได้ให้ความหมายของคนจนไว้ว่า คนจน คือ คนที่มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารและสินค้าจำเป็นได้ตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานขั้นต่ำ

ชรวรธรณ์ พลวิชัย และปรีดา โพธิ์ทอง (www, 2545) ได้กล่าวถึงปัญหาความยากจนไว้ว่า ปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเกิดขึ้นในส่วนใดส่วนหนึ่งของ โลก กลายเป็นปัญหากระทบไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก สำหรับในประเทศไทยการพยายามที่จะลดปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมเป็นเป้าหมายที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยให้ความสำคัญ เนื่องจากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงที่ผ่านมาก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้ปัญหาความยากจนลดน้อยลงแล้ว ภายหลังจากที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ปัญหาความยากจนในประเทศไทยกลับมาเป็นปัญหาเพิ่มขึ้นมาก ธนาคารโลกได้รายงานถึงปัญหาความยากจนของประเทศไทยว่า ปัญหาความยากจนในประเทศไทยได้กลับมาเพิ่มสูงขึ้นอีก เป็นครั้งแรกในรอบ 10 ปี หลังจากที่มีความยากจนลดลงอย่างมากก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ได้มีการนำเสนอรายงานเกี่ยวกับปัญหาความยากจนโดยกล่าว ในปี 2545 ว่า ภาวะความยากจนจะเพิ่มตามภาวะ

เศรษฐกิจที่ยังไม่ดีขึ้น เมื่อพิจารณาถึงปัญหาการกระจายรายได้ของครัวเรือนหลังวิกฤติเศรษฐกิจพบว่า การกระจายรายได้ในสังคมไทยยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำกันมากขึ้น การเพิ่มขึ้นของปัญหาความยากจนนับเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากมามากของประเทศไทยในขณะนี้ วิกฤติเศรษฐกิจไม่มีส่วนช่วยคนยากจน แต่วิกฤติเศรษฐกิจกลับส่งผลกระทบต่อคนยากจนในสัดส่วนที่สูงกว่าคนรวยคั้งนั้น การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งอีกครั้ง จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการแก้ไขปัญหานี้ แม้ว่ารัฐบาลพยายามที่จะอัดฉีดเงินเข้าไปในระดับรากหญ้า ภายใต้โครงการเงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท แต่ไม่ได้เป็นการช่วยแก้ปัญหาที่ถูกจุดเท่าใดนัก เพียงแต่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะวงกว้างมากกว่าที่จะช่วยหมู่บ้านที่ยากจนจริง ๆ อย่างไรก็ตามรัฐบาลได้มาถูกทางแล้ว ในการแก้ปัญหาแต่ยังไม่ใช้ทั้งหมด ซึ่งถ้ารัฐจะพิจารณาให้เงินอุดหนุน รัฐบาลควรอย่างยิ่งที่จะมีเป้าหมายมายังกลุ่มที่ยากจนที่สุด ได้แก่ครัวเรือนที่ยากจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสัดส่วน ถึง 50% ของครัวเรือนที่ยากจนในประเทศ และหมู่บ้านที่มีความยากจนที่มีอัตราส่วน 27% ของหมู่บ้านทั้งหมดในประเทศ รวมทั้งโครงการเงินกู้ต่าง ๆ ที่รัฐบาลนั้น รัฐบาลควรที่จะทำให้ผู้ที่ยากจนจริง ๆ ได้มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลมากกว่าที่เป็นอยู่

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (www, 2545) ยังได้กล่าวอีกว่า ภาวะความยากจนในประเทศไทยขึ้นอยู่กับราคาพืชผลทางการเกษตรเป็นสำคัญ ราคาพืชผลทางการที่สำคัญ ๆ ลดลงมา ทำให้รายได้ของเกษตรกรลดลง จากการวิเคราะห์สัดส่วนและจำนวนคนจนตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนพบว่า กลุ่มครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนทำการเกษตรเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นคนจนสูงมาก เมื่อเกิดความไม่แน่นอนด้านรายได้ อันเนื่องมาจากความผันผวนของราคาพืชผลการเกษตร ในขณะที่ครัวเรือนไม่มีอาชีพรอง

2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

การพัฒนาและส่งเสริม SMEs ต้องสามารถแก้ไขปัญหานี้เชิงโครงสร้าง อันได้แก่ การขาดเทคโนโลยี การขาดความสามารถในการจัดการสมัยใหม่ สินค้าด้อยคุณภาพ ขาดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการ การกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ อุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งทุน เป็นต้น ในขณะเดียวกัน ปัจจัยแวดล้อม การประกอบธุรกิจของ SMEs ได้เปลี่ยนแปลงไปและยังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเป็นผลมาจากการเปิดเสรีทางการค้า และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำให้ต้นทุนการสื่อสารและการกระจายสินค้าลดลงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ปัจจัยที่กำหนดขีดความสามารถในการแข่งขันได้ เปลี่ยนจากฐานทรัพยากรตามธรรมชาติภายในประเทศและแรงงานที่มีค่าแรงต่ำ ไปสู่การแข่งขันเชิงคุณภาพ การนำเสนอสินค้ารูปแบบใหม่ ๆ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความสามารถในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น ไม่ว่าจะ

SMEs จะมุ่งตลาดภายในประเทศหรือตลาดต่างประเทศ ต่างก็จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพให้เข้าสู่มาตรฐานสากลและยกระดับผลิตภาพให้ทัดเทียมคู่แข่งชั้น รวมทั้งต้องมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงธุรกิจในลักษณะที่เป็นนานาชาติมากขึ้น

วิสัยทัศน์ของการพัฒนา SMEs มีดังนี้

- 1) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล
- 2) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของคนไทยมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งด้านการผลิตและการตลาด
- 3) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ และเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจต่าง ๆ ในทุกภูมิภาคอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพนำไปสู่ความสมดุลในโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม เป็นกลไกที่สามารถช่วยบรรเทาผลกระทบจากความผันผวนในเศรษฐกิจโลกที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนา SMEs ข้างต้นจึงสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญดังนี้

- 1) กลยุทธ์เพื่อยกระดับความมั่นคงด้านเทคโนโลยีและการจัดการ
- 2) กลยุทธ์พัฒนาผู้ประกอบการและทรัพยากรบุคคลของ SMEs
- 3) กลยุทธ์การสร้างและขยายโอกาสด้านการตลาดแก่ SMEs
- 4) กลยุทธ์เพิ่มขีดความสามารถของสถาบันการเงินและสร้างกลไกเสริมทางการเงิน เพื่อส่งเสริม SMEs
- 5) กลยุทธ์ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของธุรกิจ
- 6) กลยุทธ์การพัฒนาวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน
- 7) กลยุทธ์สร้างความเชื่อมโยงและพัฒนากลุ่มวิสาหกิจครบวงจร

(กฤษฎณา รวยอาจิณ, www, 2545)

3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ได้ประมาณการอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย สำหรับปี 2545-2546 เกี่ยวกับภาวะดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด ไว้ว่า คาดว่าในปี 2545 ประเทศไทยจะมีดุลการค้าเกินดุลประมาณ 2.22-2.55 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งจะลดลงจากปี 2544 ในขณะที่การเกินดุลบัญชีเดินสะพัด คงจะอยู่ที่ประมาณ 5.9-6.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยลดลงจากปีก่อนหน้าเช่นเดียวกัน สำหรับในปี 2546 การขยายตัวของการนำเข้าและการใช้จ่ายของประชาชนใน

ประเทศจะส่งผลให้ฐานะการเงินดุลทั้งตองมีแนวโน้มที่จะลดลงไปอีกจากปี 2545 โดยการเกินดุลการค้าอาจจะเหลือเพียง 1.1-1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่การเกินดุลบัญชีเดินสะพัดอาจจะอยู่ที่ประมาณ 4.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เท่านั้น ทุนสำรองระหว่างประเทศคาดว่าจะอยู่ที่ 33.8-34.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ ปลายปี 2545 เมื่อเทียบกับ 33.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ ต้น ธันวาคม 2544 ทั้งนี้การปรับเพิ่มของทุนสำรองระหว่างประเทศในปี 2545 จะเป็นผลมาจากฐานะการเงินการคลังและดุลบัญชีเดินสะพัด ในขณะที่เงินทุนไหลออกสุทธิชะลอตัวลง ซึ่งส่งผลให้ดุลการชำระเงินของประเทศมีฐานะเกินดุล (คาดว่าประมาณ 708-1,036 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ส่วนในปี 2546 คาดว่าจะเกินดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลการชำระเงินจะส่งผลให้ทุนสำรองระหว่างประเทศ ขยับเพิ่มขึ้นจากปี 2545 เป็นประมาณ 34.5-34.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ ปลายปี 2546 (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, www, 2545)

4) ความเค็ดรื้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

ในปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ของประเทศต้องเผชิญกับภาวะความเค็ดรื้อนและภาวะการเป็นหนี้สิน โดยเฉพาะวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะการเป็นหนี้ของเกษตรกร ทั้งหนี้สินในระบบ และหนี้สินนอกระบบที่เพิ่มมากขึ้น

กรมการปกครอง (www, 2545) ได้กล่าวว่า ทุกรัฐบาลที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรมาโดยตลอด โดยเฉพาะการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบ ได้มีการผลักดันมาตรการหลายประการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยในระยะเริ่มแรกได้มีการผลักดันการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรให้สหกรณ์การเกษตรเป็นสถาบันหลักของเกษตรกรในการกระจายสินเชื่อแก่เกษตรกรสมาชิก เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งเงินกู้ของตนเองเพื่อลดการพึ่งพาเงินกู้จากตลาดเงินนอกระบบ ต่อมาได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารเฉพาะกิจเพื่อทำหน้าที่ในการหาเงินทุนให้เกษตรกรกู้โดยตรง และให้กู้ผ่านสถาบันเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งเงินกู้ที่เพียงพอ ซึ่งสามารถลดบทบาทของเงินกู้นอกระบบลงได้อย่างมาก แต่การพัฒนาประเทศที่ผ่านมา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลง ในภาคเกษตรกรทำให้ปัญหาภาคเกษตรกรรวมทั้งปัญหาหนี้สินเกษตรกรมีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ และลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งก็สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่ง คณะกรรมการชุดนี้ชื่อ “คณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ” (กบส.)

หน้าที่ของ คือ กบส. มีหน้าที่ประสานงานและติดตามงานกับส่วนงานที่เสนอ ตามมาตรการหรือแนวทางที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ รับร้องเรียนเกี่ยวกับหนี้ของเกษตรกร รวบรวมข้อมูลศึกษา และให้ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการที่มีประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนทิศทางการเกษตรกรรม ประสานงานนโยบายและแผนการเกษตรแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาองค์กรเกษตรกร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ และหน้าที่อีกประการหนึ่งคือ ปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

กรมการปกครอง (www, 2545) ได้จำแนกการแก้ไขปัญหานี้สี่ของเกษตรกร ออกเป็น 2 ประเภทหลักๆ ได้แก่

1) การแก้ไขปัญหานี้ในระบบ คือ เป็นหนี้ที่เกษตรกร เป็นหนี้กับหน่วยงานของรัฐหรือองค์การของรัฐหรือเป็นหนี้ที่เกิดจากโครงการของรัฐ แต่โครงการนั้นประสบความล้มเหลว อันเนื่องมาจากความไม่เหมาะสมของโครงการ เช่นสภาพพื้นที่ และปัจจัยการผลิตไม่เหมาะสม เกิดเหตุภัยธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งแก้ไข้ปัญหาโดย การจำหน่ายหนี้สูญและการปรับปรุงหนี้

2) การแก้ไขปัญหานี้นอกระบบ เป็นหนี้ที่ดำรงอยู่ตามความจำเป็น ของภาวะเศรษฐกิจท้องถิ่น อันเนื่องมาจากสถาบันการเงินไม่สามารถบริการได้อย่างทั่วถึง และเป็นหนี้ที่เกิดจากภาวะขาดยืมของผู้กู้ อันเกิดจากความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ เช่น ค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายเร่งด่วนอื่น ๆ หนี้ประเภทนี้มีลักษณะเป็นการเอาเปรียบอย่างมาก เช่น อัตราดอกเบี้ยสูง ระยะเวลาชำระหนี้สั้นซึ่งไม่เป็นธรรมกับผู้กู้ จะแก้ไข้ปัญหาโดยให้เกษตรกรที่มีความเดือดร้อนจากการเป็นหนี้นอกระบบมาขอเงินของ ธ.ก.ส. เพื่อนำเงินกู้ที่ได้ไปชำระหนี้เงินกู้นอกระบบ นอกจากนี้ยังกำหนดมาตรการให้ ธ.ก.ส. จ่ายเงินกู้ผ่านสถาบันเกษตรกร ทั้งสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกรเพื่อนำเงินกู้ไปช่วยเหลือสมาชิก ที่ประสบปัญหานี้เงินกู้นอกระบบอีกทางหนึ่งด้วย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, www, 2545)

5) บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (www, 2545) ได้กล่าวไว้ว่า ความขาดเจ็บของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตลอด 30 ปีที่ผ่านมา คือการทำร้ายสังคมเกษตร ซึ่งส่งผลต่อการทำลายความเป็นชุมชนชนบท ให้อ่อนแอและล่มสลายมาก หนุ่มสาวในชนบทต่างละทิ้งถิ่นที่ทำงาน เข้ามาเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ ในภาคอุตสาหกรรม ชนบทเหลือแต่คนแก่ เด็ก และความล้าหลังด้อยพัฒนา ในแทบทุกด้าน ไม่เฉพาะแต่ชุมชนในชนบทเท่านั้นที่ล่มสลายลง ความเป็นชุมชนในเมืองที่ไม่เคยรวมตัวกันเลยก็ได้สะท้อนความอ่อนแอมาถึงการพัฒนาประเทศ สังคมไม่มีที่รองรับปัญหาสังคม

คนในสังคมเมืองต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ ไม่มีการให้คำปรึกษา ไม่มีการรวมกลุ่มกันคิด แก้ไขปัญหาของตนเอง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในชนบทและในเมือง จึงกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังสะสม ที่มุ่งรอการแก้ไขจากภาครัฐ แต่ไม่ได้รับการแก้ปัญหาจากชุมชนเอง ซึ่งสาเหตุของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบทมาจากการขาดชุมชน ซึ่งชุมชนคือคำตอบของการตอบสนองพื้นฐานความเป็น “มนุษย์” เราไม่สามารถอยู่คนเดียว หรืออยู่โดดเดี่ยวเฉพาะครอบครัวของตนเองได้ มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มในระดับชุมชน เพื่อให้สามารถพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันได้ เพื่อให้สามารถช่วยแก้ปัญหาให้คำปรึกษาและช่วยสนับสนุนส่งเสริมกันและกันในทางที่ดี ชุมชนเป็นเหมือนที่รองรับภาระทางกายภาพ ภาระทางใจของคนในชุมชน เมื่อคนมีปัญหาครอบครัว ปัญหาความขัดแย้งแทนที่จะต้องไปหาคนนอกชุมชน ชุมชนก็สามารถให้คำปรึกษากันเองได้ภายในชุมชนก่อน สังคมที่เน้นความเป็นปัจเจกชนนิยมมากกว่าชุมชนเมือง สังคมนั้นจะมีปัญหาต่าง ๆ ตามมา อาทิ

1) ตัดเส้นทางการถ่ายทอดวัฒนธรรม การขาดความเป็นชุมชน จะทำให้เส้นทางการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาถูกตัดขาด เพราะคนปฏิบัติสัมพันธ์กันเองอย่างลึกซึ้งทางความคิด และพฤติกรรมมีน้อยลง คนในเมืองแม้อยู่บ้านติดกันก็มักจะไม่รู้จักกัน คนในชนบทก็เหลือแต่เด็กและคนแก่ แต่ละคนจึงอยู่ในสภาพต่างคนต่างอยู่ แต่ละคนมุ่งทำงานหาเงิน และตอบสนองสิ่งที่ตนเองสนใจ การถ่ายเทวัฒนธรรมใหม่ มีลักษณะสากดล้ายคลึงกันทั่วประเทศ คนในเมืองและชนบท เมื่อกลับถึงบ้านก็ให้ความสนใจกับจอทีวีที่เหลี่ยม มากกว่าสนใจกันเสียอีก แม้กระทั่งคนในครอบครัวเดียวกัน ยังขาดการปฏิบัติสัมพันธ์กัน ขาดความเข้าใจกัน ขาดความสนใจกันอย่างแท้จริง หากสภาพครอบครัวเป็นเช่นนี้ สภาพความเป็นชุมชนจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ส่งผลให้ขาดการถ่ายเทวัฒนธรรม มีแต่เพียงการรับวัฒนธรรมจากที่ต่าง ๆ ภายนอกและละเลยวัฒนธรรมเดิมของตน

2) ขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การไม่มีสภาพความเป็นชุมชนที่ทุกคนรู้จักและคุ้นเคยกัน แต่อยู่ในสภาพต่างคนต่างอยู่จะนำไปสู่การก่อปัญหาที่เพิ่มขึ้นในสังคม เนื่องจากเขาไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้อื่น เพราะไม่มีใครรู้จัก การกระทำผิดจะเกิดขึ้นได้ง่าย เพราะผู้กระทำไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อคนในชุมชน ไม่ว่าจะปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาความเสื่อมโทรมของชุมชน เป็นต้น

3) เกิดความเหงาวิ่วหว่ว ขาดที่ปรึกษา คนจำนวนไม่น้อยดำเนินชีวิตอย่างไร้ที่ปรึกษา คนที่มีปัญหาทางจิตใจไม่มีช่องทางระบาย ไม่มีกิจกรรมชุมชนให้ผ่อนคลาย ทำให้คนในสังคมจำนวนมาก เกิดความเครียด เกิดความวิ่วหว่ว เบียดเบียนในจิตใจ เพราะความเพิกเฉยที่คนในสังคมมิให้

ต่อกัน ทำให้หลายคนอาจตัดสินใจผิดในการดำเนินชีวิตและไม่สามารถแก้ไขปัญหาระหว่างชีวิตด้วยวิธีที่ถูกต้องได้

4) ชุมชนเป็นเพียงผู้แจ้งปัญหา แต่ไม่ได้เป็นผู้แก้ปัญหา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชนไม่สามารถรวมตัวกันแก้ปัญหาให้กับตัวเองได้ เนื่องจากโครงสร้างของรัฐจะเป็นการพัฒนาจากบนลงล่าง ความเจริญก้าวหน้าทุกอย่างจะอยู่ที่ศูนย์กลางอำนาจรัฐ ทำให้ชุมชนขาดการเล่นบทบาทในการแก้ปัญหาให้กับตนเองและมักจะวางตัวอยู่ในสภาพของผู้รอรับ การช่วยเหลือมาโดยตลอด ชุมชนจึงเป็นผู้แจ้งปัญหามากกว่าผู้แก้ปัญหา

6) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

อัญญรดี สุขเกษม (www, 2545) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง ช่วยไทยหรือทำลายไทย เกี่ยวกับค่านิยมของคนไทยไว้ว่า หลังจากที่ผ่านมา ภายใต้ร่มเงาของ IMF พฤติกรรมของเรากันไทยส่วนมากจะยังไม่ได้รับรู้ฐานะของตนเอง ในตอนนี้หรือจะเป็นยุคมีคของคนไทย ค่านิยมต่าง ๆ ที่คนไทยยึดถือปฏิบัติมาช้านาน ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงในเวลาและสถานการณ์ของชาติจะเปลี่ยนไปมากเท่าไร ตั้งแต่ผู้ใหญ่จนถึงเด็กแรกเกิดเลยก็ว่าได้

เด็กไทยยุคปัจจุบันนี้ถูกเลี้ยงด้วยค่านิยมที่ไร้เหตุผลที่สุด ตั้งแต่ทารกแรกเกิดบรรดาคุณพ่อคุณแม่ทั้งหลายพากันซื้อของขวัญจากต่างประเทศมาปรนเปรอลูก ชนิดที่ว่าแทบจะใช้กระโถนเลียมทองอยู่แล้ว ผ้าอ้อมก็ต้องใช้ของนอก โดยลืมผ้าอ้อมของไทย ๆ เช่น ผ้าอ้อมที่ทำจากผ้าฝ้าย เพราะความซื่อเกียจของคุณบิดามารดาทั้งหลาย พอโตขึ้นมาก็นำของเล่นจากต่างประเทศเช่นวีดีโอ เกมส์ เป็นต้น เมื่อลูกเริ่มเข้าสู่วัยเรียน ก็ปลูกฝังให้ลูกได้ใช้แต่ของราคาแพง ๆ นั้น เป็นสิ่งที่ไม่ค่อยเข้าท่าเอาเลย เพราะนอกจากจะฝึกระเบียบวินัยให้ลูกแล้ว ยังเป็นการตามใจลูกซะเกินเหตุ และจะคิดตัวไปจนถึงชีวิตในมหาวิทยาลัย ยุคนี้ต้องช่วยกันประหยัดแต่กับเด็กมหาวิทยาลัยก็จัดได้ว่าเป็นพวกมีความรู้ มีโลกทัศน์กว้างไกลกว่าคนรุ่นเก่า ๆ กับทำตัวสวนทางกับสภาพที่เป็นอยู่ กระเป๋าต้องหลุยส์ กางเกงต้องเวอร์ซาเซ่ ทำไมไม่ลองหันกลับมาใช้กระเป๋าย่านตลาดคูบัว นอกจากจะสวยงามแล้วเงินทองยังไม่รั่วไหลออกนอกประเทศอีก พระราชบัญญัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คนไทยในประเทศจะทำได้ก็คน

พอโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ ทำงานทำการมีเงินทองโดยไม่ต้องพึ่งพาพ่อแม่มีเงินติดกระเป๋าเป็นของตนเองแล้ว จึงใช้กันเป็นว่าเล่น กิน เที่ยว รวมถึงใช้แต่สินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ แม้แต่ผู้ที่ได้งานซื้อว่า ผู้บริหารประเทศยังรับประทานไวน์ ขวดละเหยียบแสนบาท ทำไมไม่เหลียวแลเหล้าไทยบ้าง แล้วแบบนี้ให้โรงงานสุราผลิตสุราไทยออกมาเพื่ออะไร ที่แย่กว่านั้น อุตุสภกรรม

ส่งเบียร์ไทย ไปชิงแชมป์โลก กว่าจะได้เหรียญมาด้วยความยากลำบากกลับมาแปะที่ข้างขวดดังกว่า แชมป์โลกที่ได้เหรียญทองโอลิมปิกซะอีก แต่คนไทยกลับหันไปบริโภคเบียร์นำเข้า คนต่างชาติซะอีกที่เห็นคุณค่า บริโภคเบียร์ไทย สูบบุหรืกรองทิพย์

เมืองไทยของเราวิกฤติแล้วหรือ แม้แค่ช่วงที่ผ่านมาได้จัดให้เป็นปีท่องเที่ยวไทย มีการชักชวนประชาสัมพันธให้คนต่างประเทศเข้ามาเที่ยวเมืองไทย แต่คนไทยเองกลับไปทำลายทัศนียภาพการเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพราะชาวที่ผ่านมามาไม่เว้นแต่ละวัน มีเรื่องการปล้นจี้ชาวต่างชาติ และถึงแม้เมืองไทยจะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจต่าง ๆ มากมาย แต่คนไทยยังไม่นิยมเที่ยวเมืองไทย ยังคิดที่จะไปพักตากอากาศที่เมืองนอกอยู่อย่างนี้ ถ้าไม่ช่วยทำลายแล้วจะเรียกว่าอะไร

4.1.1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

หมู่บ้านคลองสมบูรณนั้น เดิมทีเป็นหมู่บ้านเดียวกับหมู่บ้านชัยเศรษฐี หมู่ที่ 1 ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ซึ่งในขณะนั้นหมู่บ้านชัยเศรษฐี มีประชากรและจำนวนครัวเรือนเป็นจำนวนมาก ทางราชการจึงได้ทำการแยกหมู่บ้านชัยเศรษฐีทางทิศตะวันออก เป็นหมู่บ้านคลองสมบูรณ หมู่ที่ 7 ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2528 โดยที่มาของชื่อหมู่บ้านนั้น เนื่องจากมีลำคลอง ไหลผ่านหมู่บ้าน ที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปีมีความอุดมสมบูรณ์ สำหรับใช้อุปโภค และใช้สำหรับการประกอบอาชีพทางการเกษตร จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “หมู่บ้านคลองสมบูรณ” โดยมีผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือ นายเจริญ บุญมีรัตน์ มีนายเสนห์ บุรีรักษ์ และนายสามารถ มุสิก เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หลังจากนั้นนายเจริญ บุญมีรัตน์ ได้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านจนเกษียณ จึงได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ ซึ่งผู้ที่ชาวบ้านไว้วางใจเลือกตั้งมาเป็นผู้นำของคนที่คือ นายสามารถ มุสิก และมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2 คน คือ นายสมนึก รุ่งเรือง และนายศิริชัย วงษ์จันทร์ ซึ่งได้ดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่มาจนปัจจุบัน

ประชากรที่อาศัยในหมู่บ้านในอดีตนั้น เป็นผู้อพยพมาจากถิ่นอื่น เป็นผู้บุกเบิกสร้างที่พักอาศัยอยู่บริเวณหมู่บ้าน ได้แก่ นายเจริญ วงษ์จันทร์ นายยิ่ง วงษ์จันทร์ นายเสถา ดวงสุวรรณ นายจำ วงษ์จันทร์ นายปรีชา คล้ายเกตุ ซึ่งเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาที่ บ้านป่าแหน บ้านประดู่ ค.หนองแก บ้านสินโนน ค. ห้วยป่าหวาย บ้านนายาว ค.ขุนโชน อ.พระพุทธรบาท จ.สระบุรี ซึ่งคนกลุ่มนี้ได้เสียชีวิตไปหมดแล้ว ซึ่งสาเหตุที่คนกลุ่มนี้อพยพมา คือ สภาพความแห้งแล้งของหมู่บ้านเดิมในสมัยนั้น ทำให้เกิดความยากจน จึงได้หาพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ประกอบอาชีพ นั่นคือหมู่บ้านคลองสมบูรณในปัจจุบัน

2) สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์

สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ในสมัยก่อน พื้นที่บริเวณนี้มีลักษณะเป็นพื้นที่ป่าไม้ ที่มีพื้นที่ราบเอียง สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์มาก มีสัตว์ป่า เช่น กระต่าย กุ้ง กวาง เป็นต้น ต่อมาได้มีการบุกเบิกพื้นที่ป่า สร้างที่อยู่อาศัยและเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ทำให้ป่าไม้ที่เคยมีหมดไปไม่มีเหลือเลยในปัจจุบัน

ทำเลที่ตั้ง หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ อยู่ในเขตพื้นที่ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 2,900 ไร่ การตั้งบ้านเรือนนิยมสร้างเป็นบ้านไม้ที่มีใต้ถุนสูง หลังคามุงสังกะสี ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นมุงกระเบื้องคามสมัยนิยม ตั้งอยู่กันเป็นกลุ่มคามสองฝั่งถนนในหมู่บ้าน มีอาณาเขตบริเวณบ้านสังเกตได้จากรั้วรอบบริเวณบ้าน หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ห่างจากตัวอำเภอปากช่อง ประมาณ 27 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางโดยรถยนต์ประมาณ 30 – 40 นาที มีรถโดยสารประจำทางถึงหมู่บ้าน 1 คัน โดยจะออกเดินทางจากหมู่บ้านเวลา 08.00 น. และกลับจากตัวอำเภอปากช่องประมาณ 11.00 – 12.00 น. ซึ่งมีเที่ยวเดียวในแต่ละวัน

อาณาเขตติดต่อ หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านข้างเคียงดังนี้ ทิศเหนือ ติดกับหมู่บ้าน หินลาด ต. วังไทร มีทิศใต้ติดกับหมู่บ้านสันติสุข หมู่ 17 ต.คลองม่วง มีทิศตะวันตกติดกับหมู่บ้านชัยเศรษฐี หมู่ 1 ต.คลองม่วง และทิศตะวันออกติดกับหมู่บ้านหนองหิน หมู่ 16 ต. คลองม่วง

สภาพดิน หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ เป็นดินดำที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การปลูกพืชเกือบทุกชนิด โดยเฉพาะพืชไร่ จำพวก อ้อย และข้าวโพดซึ่งเป็นพืชหลักที่ชาวบ้านปลูกมากในปัจจุบันและทำเป็นอาชีพหลัก

3) สภาพปัจจุบันของหมู่บ้าน

ประชากร หมู่บ้านคลองสมบูรณ์มีประชากรจำนวน 217 คน 80 ครอบครัว 72 หลังคาเรือน การเพิ่มของประชากรมาจากการเกิดของสมาชิกในครอบครัว ในแต่ละครอบครัวจะมีจำนวนประชากร อย่างน้อยครอบครัวละ 3-6 คน

ตารางที่ 4-1 แสดงจำนวนประชากรแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	103	47.5
หญิง	114	52.5
รวม	217	100

ที่มา : จากการสำรวจ เดือนธันวาคม 2544

ประชากรในหมู่บ้านเป็นหญิงมากกว่าชาย ซึ่งเป็นผู้หญิงร้อยละ 52.5 ส่วนชายร้อยละ 47.5

ตารางที่ 4-2 แสดงจำนวนประชากรแยกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 - 12 ปี	29	13.3
13 - 24 ปี	39	18
25 - 36 ปี	36	16.6
37 - 48 ปี	54	24.9
49 - 60 ปี	28	12.9
60 ปีขึ้นไป	31	14.3
รวม	217	100

ที่มา : จากการสำรวจ เดือน ธันวาคม 2544

จากตารางจะเห็นได้ว่า ประชากรในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 37-48 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.9 รองลงมาได้แก่ประชากรที่มีอายุ 13-24 ปีคิดเป็นร้อยละ 18 ซึ่งโดยภาพรวมแล้วประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงวัยทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีและเป็นการบอกถึงอัตรากำลังในการประกอบอาชีพ และเป็นผู้ที่สำคัญในการหารายได้มาใช้จ่ายในครอบครัวเพื่อการกินดีอยู่ดีของสมาชิกในครอบครัว

อาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้าน

ตารางที่ 4-3 แสดงอาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้าน

อาชีพ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ทำไร่	63	78.7
รับจ้าง	6	7.5
ทำสวน	5	6.3
ค้าขาย	4	5
รับราชการ	2	2.5
รวม	80	100

ที่มา : จากการสำรวจ เดือนธันวาคม 2544

จากการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้าน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.7 รองลงมาได้แก่อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 7.5 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 5 และอาชีพรับราชการน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.5 เท่านั้น ประชากรที่มีอาชีพรับจ้าง ที่เคลื่อนย้ายแรงงาน ไปทำงานต่างถิ่น คือ กรุงเทพฯ นั้นมีจำนวน 3 ครอบครัว

เนื่องจากสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ อาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้านจึงเป็นอาชีพทำไร่ และเป็นอาชีพที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ 4-4 แสดงจำนวนครอบครัวที่มีที่ดินเป็นของตนเอง

จำนวน (ไร่)	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
1 – 5 ไร่	6	8.3
6 – 10 ไร่	10	13.9
11 – 20 ไร่	11	15.3
21 – 50 ไร่	25	34.7
50 ไร่ขึ้นไป	20	27.2
รวม	72	100

ที่มา : จากการสำรวจ เดือนธันวาคม 2544

ครอบครัวที่มีที่ดินเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่มีที่ดินระหว่าง 21 – 50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมาได้แก่มีที่ดินจำนวน 50 ไร่ขึ้นไป ร้อยละ 27.8 มีที่ดินระหว่าง 11 – 20 ไร่ ร้อยละ 15.3 มีที่ดินระหว่าง 6 – 10 ไร่ ร้อยละ 13.9 และมีที่ดินระหว่าง 1 – 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.3

ที่ดินดังกล่าวนี้เป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์คือ นส.3 ก ซึ่งผู้เป็นเจ้าของในปัจจุบันได้รับมรดกจากบรรพบุรุษเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ที่ดินในหมู่บ้านบางส่วน ยังมีนายทุนเป็นเจ้าของอีกด้วย

แหล่งน้ำที่ใช้ในหมู่บ้าน แหล่งน้ำที่สำคัญที่ประชากรในหมู่บ้านใช้ในการอุปโภค และใช้ในการทำการเกษตรได้แก่

1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ ลำคลองที่มีน้ำไหลตลอดปีซึ่งน้ำจะมีปริมาณมากในฤดูฝน ในฤดูแล้งจะมีปริมาณน้ำน้อย แต่ก็เพียงพอต่อการใช้อุปโภคของประชากรในหมู่บ้านและก็ยังเพียงพอต่อการทำการเกษตรสำหรับชาวบ้านที่ปลูกผัก หอม กระเทียม ข้าวโพดหวาน มะเขือ เป็นต้น ซึ่งต้องใช้น้ำตลอดการปลูกในหนึ่งรุ่น ลำคลองที่สำคัญ คือ ลำคลองสมบูรณ์ ที่มีน้ำตลอดปี ส่วนลำคลองมอมะไฟ และลำคลองซบประดู่ปัจจุบันมีน้ำน้อยมาก

2) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ ระบบประปาหมู่บ้าน ซึ่งระบบประปาหมู่บ้านสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2540 ในปัจจุบันประชากรในหมู่บ้านใช้น้ำในการอุปโภค ซึ่งเป็นน้ำที่ได้จากลำคลองนั่นเอง แต่เป็นน้ำที่ผ่านกระบวนการพักน้ำจัดได้ว่าเป็นน้ำที่สะอาด และสะดวกในการใช้ โดยแต่ละเดือนจะต้องเสียน้ำประปาตามอัตราการใช้ของแต่ละครอบครัวค่าน้ำคิดราคา หน่วยละ 4 บาท นอก

จากระบบประปาแล้ว ยังมีสระน้ำ ซึ่งเป็นของส่วนบุคคลที่ขุดขึ้นตามความต้องการใช้ภายในครอบครัว บ่อบาดาลที่เจาะขึ้นปัจจุบันน้ำไม่ค่อยมีแล้ว

สำหรับน้ำที่ใช้ในการบริโภคนั้น คือ น้ำฝนที่แต่ละครัวเรือนกักเก็บไว้ในโอ่งขนาดใหญ่ ซึ่งในแต่ละครัวเรือนจะมีโอ่งเพื่อกักเก็บน้ำในฤดูฝนอย่างน้อย 2- 4 ใบ ทำให้มีปริมาณน้ำในการบริโภคตลอดทั้งปี และบางครอบครัวยังเหลือใช้สำหรับอุปโภคอีกด้วย

ตารางที่ 4-5 แสดงจำนวนแหล่งน้ำในหมู่บ้าน

ประเภทแหล่งน้ำ	จำนวน
บ่อน้ำตื้น	15
บ่อน้ำบาดาล	7
สระน้ำ	5
คลองน้ำ	3
ฝายกั้นน้ำ	1

ที่มา : จากการสอบถามผู้นำชุมชน เดือน ธันวาคม 2544

แหล่งน้ำตามตารางข้างต้นส่วนใหญ่ประชากรในหมู่บ้านจะใช้ในการอุปโภคและในการทำการเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่สามารถใช้ได้ตลอดทั้งปี ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี น้ำประมามีปริมาณมากในฤดูฝน และมีน้ำน้อยในฤดูแล้ง ปริมาณน้ำใช้จะขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนเป็นหลัก

ถนน สภาพถนนในหมู่บ้านสมัยก่อน เป็นแบบทางเกวียน ต่อมาได้มีการพัฒนาเป็นถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ. 2515 และมีการพัฒนามาเป็นถนนลาดยาง โดยทางราชการได้ให้งบประมาณในการสร้างถนน เมื่อ พ.ศ. 2534 ระยะทางประมาณ 1.3 กิโลเมตร ในขณะที่ถนนในหมู่บ้านทั้งหมดยาวประมาณ 2.5 กิโลเมตร หลังจากที่ดินนในหมู่บ้านลาดยาง ทำให้การคมนาคมสะดวกขึ้น แต่ในปัจจุบันถนนลาดยางที่มีอยู่เริ่มชำรุดเสียหาย เป็นหลุมเป็นบ่อเนื่องจากฝนตกหนักน้ำไหลกัดเซาะถนนพัง ทำให้การคมนาคมไม่สะดวก ทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองม่วง จึงได้ทำการซ่อมแซมถนน โดยนำลูกรังมาเททับถนนลาดยางที่ชำรุดทำให้มีสภาพดีขึ้น แต่ปัญหาที่ตามมาคือ ช่วงฤดูแล้งมีปริมาณฝุ่นมาก และถนนและในฤดูฝน ทราบข่าวมาว่าขณะนี้กำลังรงบประมาณทำถนน ซึ่งคาดว่าจะได้รับงบประมาณในปลายปี 2545 นี้

ไฟฟ้า ในสมัยก่อนชาวบ้านใช้ตะเกียงในการให้แสงสว่างในตอนกลางคืนเพราะยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จนเมื่อ ปี พ.ศ. 2524 ทางราชการได้นำไฟฟ้ามาสู่หมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมีไฟฟ้าใช้ จาก

การมีไฟฟ้าใช้ทำให้มีเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องอำนวยความสะดวกสบาย ตามมาด้วย เช่น วิทยุ โทรทัศน์ พัดลม หม้อหุงข้าว ตู้เย็น เครื่องซักผ้า เป็นต้น

โทรศัพท์ ในปัจจุบันในหมู่บ้านมีโทรศัพท์สาธารณะขององค์การโทรศัพท์ จำนวน 1 ตู้ ซึ่งเป็นตู้โทรศัพท์ประเภทหยอดเหรียญ ตั้งอยู่บริเวณหน้าบ้าน ของนายประมวล ได้ทองดี ซึ่งเป็นที่ที่ค่อนข้างเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน นอกจากโทรศัพท์สาธารณะแล้ว ในปัจจุบันในหลายครอบครัวมีโทรศัพท์มือถือใช้แล้ว เนื่องจากสะดวกกว่าที่จะต้องไปโทรศัพท์ตู้โทรศัพท์สาธารณะและสะดวกในการรับสายเรียกเข้า ทำให้การติดต่อสื่อสารสะดวกและรวดเร็วขึ้น

4) การศึกษาและสาธารณสุข

ด้านการศึกษา ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านคลองสมบูรณ์จนถึงปัจจุบัน หมู่บ้านยังไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน เด็กในหมู่บ้านจะต้องเดินทางไปเรียนนอกหมู่บ้าน คือ โรงเรียนบ้านซำเศรษฐี ซึ่งเปิดสอนในระดับอนุบาล จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ค. คลองม่วง ซึ่งอยู่ใกล้กับหมู่บ้านมากที่สุด เป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นมาแล้ว นักเรียนในหมู่บ้านส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด จะเรียนที่โรงเรียนบ้านซำเศรษฐีในระดับอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษา นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาแล้ว ต้องการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาสามารถเรียนที่โรงเรียนบ้านซำเศรษฐีได้เลยโดยไม่ต้องมีการสอบแข่งขันเข้าเรียนต่อ หรือนักเรียนส่วนหนึ่งต้องการเรียนที่โรงเรียนอื่น ก็จะไปเรียนที่โรงเรียนปากช่อง 1 ซึ่งเป็น โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอที่ตั้งอยู่ที่ตัวอำเภอปากช่องโดยการสอบแข่งขัน หรือเรียนโรงเรียนอื่น ๆ เช่น โรงเรียนปากช่อง 2 ที่เป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนปากช่อง 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสให้นักเรียนเรียนโรงเรียนใกล้บ้านและขยายโอกาสทางการศึกษาในกับนักเรียนในท้องถิ่น เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาเช่นกัน โดย ตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 12 กิโลเมตร ด้านนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาแล้ว ต้องการเรียนในสาขาวิชาทางสายอาชีพ ก็ต้องเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนพาณิชย์การปากช่องที่เปิดสอนในระดับ ปวช. ถึง ปวส. นอกจากนี้ยังมีนักเรียนที่เดินทางไปเรียนที่ตัวจังหวัดนครราชสีมาจำนวนหนึ่ง และต่างจังหวัดอีกจำนวนหนึ่ง ส่วนเด็กเล็กที่อายุยังไม่สามารถเข้าเรียนในระดับอนุบาลได้ ผู้ปกครองจะให้ไปเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมู่บ้านป่าตะเคียน ต.วังไทร ที่อยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 2 กิโลเมตรในปัจจุบันเด็กในหมู่บ้านได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ในปัจจุบันประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นคนรุ่นเก่าที่สมัยก่อนการศึกษาไม่ได้มีความสำคัญเหมือนกับปัจจุบัน มีผู้จบปริญญาตรีจำนวน 7 คน ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ไม่รู้หนังสืออีกจำนวน 7 คน เป็นผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4-6 แสดงจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่เดินทางไปเรียนนอกหมู่บ้าน

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับประถมศึกษา	25	51
ระดับมัธยมศึกษา	13	26.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	11	22.5
รวม	49	100

ที่มา : จากการสำรวจ เดือนธันวาคม 2544

นักเรียนที่เดินทางไปเรียนนอกหมู่บ้านมากที่สุดคือนักเรียน ในระดับประถมศึกษาซึ่งเด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาให้มีความรู้อ่านออกเขียนได้ คิดเป็นร้อยละ 51 รองลงมาได้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 26.5 และนักเรียนที่เรียนในระดับสูงกว่ามัธยม คิดเป็นร้อยละ 22.5

ในปัจจุบันเด็กได้มีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้นเนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสามารถในการส่งเรียนของครอบครัว การศึกษามีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น การเห็นความสำคัญของการศึกษา เป็นต้น การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาตนเองและสังคมเป็นการบ่งบอกถึงอนาคตของประเทศได้อีกด้วย

ด้านสาธารณสุขของประชากรในหมู่บ้าน โดยทั่วไปประชากรในหมู่บ้านมีสุขภาพที่แข็งแรง สมบูรณ์ เนื่องจากต้องใช้แรงงานประกอบอาชีพ ก็เปรียบเสมือนการได้ออกกำลังกายไปในตัวอยู่ทุกวัน ส่วนใหญ่ในแต่ละหลังคาเรือนจะมียาสามัญประจำบ้าน จำพวก ยาลดไข้ ยาแก้ปวดท้อง เป็นต้น เมื่อมีอาการเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุเพียงเล็กน้อย ก็จะหายมาทานหรือปฐมพยาบาลเบื้องต้นเอง แต่ถ้ามีอาการที่เกินกว่าจะดูแลตัวเองได้ จะเดินทางไปรักษาพยาบาลที่สถานีนามัยบ้านซัพพลู ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 ต.คลองม่วง ที่อยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน นอกจากนั้นก็ยังมีคลินิกสมประสงค์ ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านซัพพรชัย สถานพยาบาลสายชล อยู่ที่หมู่ที่ 4 ต.คลองม่วง ถ้าอาการยังไม่ดีขึ้น หรือยังไม่หายหรืออาการหนักมากจะต้องไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลปากช่องนานา หรือโรงพยาบาลประจำจังหวัดทั้งของรัฐบาลและเอกชน

ในปัจจุบันประชากรในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ส่วนใหญ่มีบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตร 30 บาท) แล้ว ในหมู่บ้านไม่มีโรคระบาดที่เป็นอันตรายร้ายแรงในการรักษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นการรักษาแบบสมัยใหม่ แต่ก็ยังมีประชากรบางส่วนที่ยังมีการรักษาตามวิธีไสยศาสตร์ ยังมี

ความเชื่อที่คนรุ่นเก่าเคยกระทำและเล่าต่อกันมา แต่ก็มีส่วนน้อยเท่านั้น ในบางครั้งก็มีการรักษาแบบควบคู่กัน ไปทั้ง ใช้แพทย์รักษาและการรักษาแบบไสยศาสตร์

5) วัฒนธรรมประเพณี

วัฒนธรรมประเพณีในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นแบบสากล โดยทั่วไปตามวิถีชีวิตของชาวพุทธ เพราะประชากรในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ การทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ชาวบ้านจะเดินทางไปทำบุญที่วัดซึ่งมีวัดชัยสุนทราราม หมู่ที่ 1 ต. คลองม่วง เพราะหมู่บ้านคลองสมบูรณ์เป็นหมู่บ้านที่แยกตัวออกจากหมู่บ้านชัยสุนทราราม ไม่มีวัดประจำหมู่บ้าน วัดชัยสุนทรารามเป็นวัดที่อยู่ใกล้และสะดวกที่สุดในการเดินทางไปทำบุญ

ประเพณีที่สำคัญที่ต่างจากประเพณีคามปีปฏิทิน คือ “ประเพณีทำบุญกลางบ้าน” เป็นประเพณีที่มีการทำบุญร่วมกันของสมาชิกในหมู่บ้านเป็นการทำบุญเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่หมู่บ้านและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งการทำบุญจะจัดขึ้นที่บริเวณศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน โดยในวันแรม 14 ค่ำ เดือน 5 จะทำการนิมนต์พระสงฆ์เจริญพุทธมนต์เย็นเวลาประมาณ 17.00 น. เป็นต้นไปที่ศาลาประชาคม และในวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 6 ช่วงเช้าจะมีการทำบุญตักบาตรร่วมกันของชาวบ้าน โดยแต่ละครอบครัวจะนำอาหารคาว หวานมาร่วมกันทำบุญตักบาตร หลังจากเสร็จพิธีทำบุญตักบาตรเรียบร้อยแล้ว ชาวบ้านก็จะทำการรับประทานอาหารร่วมกัน ถ้าปีใดประเพณีทำบุญกลางบ้านตรงกับเทศกาลสงกรานต์ ก็จะมีการรดน้ำดำหัวผู้เฒ่า ผู้แก่ในหมู่บ้านทั้งหมดร่วมกันจากนั้นจะมีการละเล่นสนุกสนานร่วมกันอีกด้วย ประเพณีนี้นอกจากจะเป็นประเพณีที่สร้างความเป็นสิริมงคลให้กับหมู่บ้านและครอบครัวแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่บ้านอีกด้วย

6) ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

ประชากรในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร คือ การทำไร่ ข้าว โปด ไร่ฮ้อย ทำสวน ปลูกผัก เป็นต้น

ตารางที่ 4-7 แสดงรายได้ของประชากรในหมู่บ้าน

รายได้ (บาท)	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
1,000 – 5,000	-	-
5,001 – 10,000	2	2.5
10,001 – 20,000	6	7.5
20,001 – 30,000	10	12.5
30,001 – 50,000	26	32.5
50,001 บาทขึ้นไป	36	45
รวม	80	100

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล เดือนธันวาคม 2544

จากการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ในแต่ละครอบครัว ในหมู่บ้าน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 30,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.5 นอกจากนั้นประชากรที่มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.5 มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 7.5 และมีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 2.5

จะเห็นได้ว่ารายได้ของประชากรในหมู่บ้าน โดยเฉลี่ยอยู่ในอัตราที่พอที่จะบอกได้ว่าสภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้านค่อนข้างดี รายได้ของประชากรส่วนใหญ่ได้มาจากผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอาชีพหลัก

ตารางที่ 4-8 แสดงผลผลิตทั้งหมดบ้าน โดยประมาณ (บาท/ปี)

กิจกรรม	ผลผลิต (บาท)	ร้อยละ
ปลูกข้าวโพด	2,245,800	58.9
ปลูกอ้อย	840,000	22
ปลูกผัก	250,000	6.6
ทำสวนมะม่วง	150,000	3.9
ปลูกมันสำปะหลัง	150,000	3.9
ปลูกดาวเรือง	100,000	2.6
โคเนื้อ	70,000	1.9
จักสาน	7,000	0.2
รวม	3,812,800	100

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลเดือนธันวาคม 2544

จะเห็นได้ว่า ปริมาณผลผลิตทั้งหมดบ้าน โดยประมาณ ได้มาจากการปลูกข้าวโพดมากที่สุดก็เนื่องมาจากปริมาณการปลูกที่มากนั่นเอง คิดเป็นร้อยละ 58.9 ผลผลิตรองลงมาคือ การปลูกอ้อย ที่ชาวบ้านปลูกปริมาณมากรองลงมาจากข้าวโพดคิดเป็นร้อยละ 22 ผลผลิตของหมู่บ้านที่มีไม่มากนักได้จากการปลูกผัก ทำสวนมะม่วง ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกดาวเรือง โคเนื้อ จักสาน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-9 แสดงการปลูกพืชในรอบปี

เดือน \ กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปลูกข้าวโพด			←	→			←	→				
ปลูกมันสำปะหลัง			→									→
ปลูกอ้อย			→									→
ผัก	←											→
ทำสวนมะม่วง	←											→
ปลูกดาวเรือง	←											→

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรในหมู่บ้าน

จากตารางจะเห็นว่า การปลูกข้าวโพดจะปลูก 2 ครั้ง ใน 1 ปี คือในครั้งที่ 1 จะปลูกในช่วงเดือนมีนาคม จะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือน มิถุนายน การปลูกในครั้งแรกทางภาษาชาวบ้านเรียกว่า รุ่นแรก . ในการปลูกครั้งที่ 2 จะเริ่มปลูกในช่วงเดือน กรกฎาคม แล้วไปเก็บเกี่ยวในช่วงเดือน พฤศจิกายน ซึ่งในการปลูกครั้งที่ 2 เรียกว่า รุ่นสอง พี่จ๋าพวกมันสำปะหลัง และอ้อย จะเริ่มปลูกในช่วงเดือนมีนาคมและเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคมปีถัดไป พี่จ๋าประเภทนี้จะมีการผลิต 1 ปี ส่วนพืชประเภทผัก มะม่วง และดาวเรือง จะปลูกได้ตลอดปีอยู่ที่ความเหมาะสมและปริมาณน้ำ

ตารางที่ 4-10 แสดงพื้นที่ทำการเกษตร

พื้นที่	จำนวน(ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่นา	-	-
พื้นที่ไร่	61	2.1
พื้นที่ไร่	2,832	97.9
รวม	2,893	100

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล เดือน ธันวาคม 2544

พื้นที่ทำการเกษตรของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์มีจำนวน 2,893 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.9 ของเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมด และพื้นที่ที่เหลือเป็นพื้นที่สวน ซึ่งเป็นเนื้อที่ส่วนน้อยเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 2.1 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด

7) ผู้นำชุมชน และองค์กรชุมชน

ผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนในหมู่บ้านนั้นส่วนใหญ่ ชาวบ้านจะให้ความนับถือผู้ที่มีความสามารถ มีความรู้ มีลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี เป็นที่ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ซึ่งผู้นำในหมู่บ้านมีทั้งผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน เป็นต้น ลักษณะการปกครองในหมู่บ้านเป็นแบบประชาธิปไตย มีอำนาจ สิทธิ และหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญทุกประการ

ตารางที่ 4-11 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ และสมาชิก อบต.

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
	<u>รายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้าน</u>	
1	นายสามารถ มุสิก	ผู้ใหญ่บ้าน
2	นายสมนึก รุ่งเรือง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3	นายศิริชัย วงษ์จันทร์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4	นายคำพันธ์ อินคา	กรรมการ
5	นายน้อย แก้วจันทร์ทิก	กรรมการ
6	นางกรมลา อินคา	กรรมการ
7	นางบัวผัน มุสิก	กรรมการ
8	นายสมบูรณ์ บุญมีรัตน์	กรรมการ
9	นายสมพงษ์ สัมปโนนานนท์	กรรมการ
10	นายศรีจันทร์ บุญมีรัตน์	กรรมการ
	<u>รายชื่อสมาชิก อบต.</u>	
1	นายทองใส วงษ์จันทร์	
2	นายคาบไชย พลสินธุ์	

องค์กรชุมชน องค์กรในชุมชนเป็นการรวมตัวกันของสมาชิกในหมู่บ้านในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งองค์กรชุมชนในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ มีดังนี้

1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคลองสมบูรณ์ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2544 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง คือ เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรมีการประหยัด อดออม และเป็นภาระลดต้นทุน ให้สมาชิกรู้จักการพึ่งตนเอง รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยยึดหลักในการดำเนินงานคือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจกัน และความไว้วางใจกัน จัดหาผู้นำที่ดี และเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

กิจกรรมหลักของกลุ่มคือ การออมเงินของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกกู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพ เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ โดยมีนายฉลอง ครองคน เป็นประธานกรรมการอำนวยการ มีจำนวนสมาชิกจำนวน 69 คน

2) กองทุนเงินยืมเพื่อการประกอบอาชีพ จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2543 โดยมีวัตถุประสงค์การจัดตั้งคือ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่มีทุนน้อย ส่งเสริมการออมทรัพย์ เพื่อให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและเป็นการสร้างความเข้มแข็งในระดับหมู่บ้าน

กิจกรรมหลักของกลุ่มคือ กลุ่มจะทำการจัดหาวัตถุดิบ จำพวกปุ๋ย เมล็ดพันธุ์พืชมาแล้วให้สมาชิก กู้ยืมในลักษณะวัตถุดิบทางการเกษตร ปัจจุบัน มี นายทองใส วงษ์จันทร์ เป็นประธานกลุ่ม และมีสมาชิกจำนวน 59 คน มีเงินทุนปัจจุบัน 194,370 บาท

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านคลองสมบูรณ์ (หรือที่ชาวบ้านเรียกว่ากลุ่มแม่บ้านนั่นเอง) ปัจจุบันยังไม่มีผลงานที่โดดเด่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งเป็นองค์กรที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของสมาชิกในหมู่บ้าน

8) โครงการพัฒนาที่ผ่านมาและโครงการช่วยเหลือจากรัฐ

ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โครงการพัฒนาที่ทางราชการเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณ คือ โครงการสร้างฝายน้ำล้น โครงการนี้เป็นโครงการที่สร้างขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ.2542 เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการอุปโภคและใช้ในการเกษตรในหมู่บ้านที่อยู่บริเวณริมสองฝั่งคลอง เกษตรกรจะใช้น้ำที่กักเก็บจากฝายน้ำล้นนี้ในการปลูกพืชประเภทผัก เช่น หอม กระเทียม ผักชี ผักกาด ข้าวโพดหวาน เป็นต้น โครงการฝายน้ำล้นที่สร้างขึ้นนี้กั้นลำคลองสมบูรณ์ ที่บริเวณท้ายหมู่บ้าน ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองม่วง ปัจจุบันยังมีสภาพที่ใช้งานได้ดี

โครงการช่วยเหลือจากทางราชการอีกโครงการคือ โครงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาส เป็นโครงการช่วยเหลือของกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งมีการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องมาหลายปีแล้ว กรมประชาสงเคราะห์ช่วยเหลือโดยการมอบถุงยังชีพให้กับสมาชิกในหมู่บ้านที่มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาส ถุงยังชีพที่มอบให้นั้นจะประกอบด้วยข้าวสาร อาหารแห้ง ซึ่งใช้ในการบริโภค

9) ความเข้มแข็งของชุมชน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชนตามแบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดของชุมชน (จากส่วนกลาง) ของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ โดยทำการสอบถาม การสัมภาษณ์ สมาชิกในหมู่บ้านจำนวน 37 ครอบครัว แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี

ตารางที่ 4-12 แสดงถึงความสามัคคีของคนในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์

เกณฑ์ในการวัด	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
มาก	7	18.9
ปานกลาง	29	78.4
น้อย	1	2.7
รวม	37	100

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนธันวาคม 2544

หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ มีความสามัคคีในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 78.4 รองลงมาได้แก่มีความสามัคคีในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.9 และชาวบ้านคิดว่าหมู่บ้านมีความสามัคคีน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.7 เท่านั้น

2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์

ตารางที่ 4-13 แสดงความซื่อสัตย์ของสมาชิกในชุมชน

เกณฑ์ชี้วัด	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
มาก	12	32.4
ปานกลาง	25	67.6
น้อย	-	-
รวม	37	100

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนธันวาคม 2544

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านเห็นว่า สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.6 และคิดว่ามีความซื่อสัตย์ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.4

3) ชุมชนยกย่องการทำความดี

ตารางที่ 4-14 แสดงการยกย่องคนทำความดีของคนในชุมชน

เกณฑ์ชี้วัด	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
มาก	13	35.1
ปานกลาง	21	56.8
น้อย	3	8.1
รวม	37	100

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนธันวาคม 2544

ในเรื่องของการยกย่องคนทำความดี ชาวบ้านเห็นว่าในชุมชนนั้นมีการยกย่องคนทำความดีในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมาคือมีการยกย่องคนทำความดีในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 35.1 และคิดว่าชุมชนยกย่องคนทำความดีในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 8.1

4) สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 4-15 แสดงการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกในชุมชน

เกณฑ์ชี้วัด	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
มาก	10	27
ปานกลาง	26	70.3
น้อย	1	2.7
รวม	37	100

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนธันวาคม 2544

ในเรื่องของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกในชุมชน พบว่า สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระดับปานกลาง 70.3 มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระดับมาก และในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 27 และร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

5) สมาชิกในชุมชนมีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สมาชิกในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์มีโอกาสดูหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งปกติแล้วสมาชิกจะศึกษาหาความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอยู่แล้ว เช่น การใช้สารเคมีในการปลูกพืช การศึกษาวิธีการใช้ปุ๋ย เป็นต้น โดยได้รับความรู้จากการ

สอบถามเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่จำหน่ายและจากการสอบถามผู้ที่เคยใช้ได้ผลมาก่อนเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้กันเองของสมาชิกในหมู่บ้าน

6) สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ จากการเก็บข้อมูล พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านมีอาชีพที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ จากปี 2544 จำนวน 80 ครอบครัว ปี 2545 นี้เพิ่มขึ้นอีก 2 ครอบครัว รวม 82 ครอบครัว อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกร ซึ่งนับได้ว่าเป็นอาชีพที่มีความสำคัญกับการมีรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง

7) ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาครอบครัวที่ต้องแยกทางกัน

8) ในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มกองทุนเงินยืมเพื่อการประกอบอาชีพ กองทุนหมู่บ้าน คลองสมบูรณ์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มฌาปนกิจประจำหมู่บ้าน

9) ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนเป็นประจำโดยการประชุมหรือเสวนา

ตารางที่ 4-16 แสดงการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน

เกณฑ์ชี้วัด	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
มาก	12	32.4
ปานกลาง	21	56.8
น้อย	4	10.8
รวม	37	100

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนธันวาคม 2544

เมื่อมีการประชุมต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน ในที่ประชุมมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.8 นอกจากนี้มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในระดับมากและน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.4 และร้อยละ 10.8 ตามลำดับ

10) ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ซึ่งในปี 2544 มีการช่วยเหลือเด็กจำนวน 4 คน คนชรา 15 คน คนพิการ 4 คน และผู้ด้อยโอกาสหรือผู้มีรายได้น้อยจำนวน 6 คน ซึ่งในปี 2545 กำลังอยู่ในขั้นดำเนินการช่วยเหลือ

11) ในชุมชนมีผู้นำที่คุณธรรม ยุติธรรม

ตารางที่ 4-17 แสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้นำชุมชนในเรื่องความมีคุณธรรม และยุติธรรม

เกณฑ์ชี้วัด	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
ใช่	30	81.1
ไม่ใช่	-	-
ไม่แน่ใจ	7	18.9
รวม	37	100

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนธันวาคม 2544

ในเรื่องของความมีคุณธรรม ความยุติธรรม ของผู้นำ พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านมีความเห็นว่า ผู้นำหมู่บ้านของคนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม และมีความยุติธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 81.1 และมีสมาชิกบางส่วนให้ความเห็นว่าคนยังไม่แน่ใจว่าผู้นำของคนมีคุณธรรมและความยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 18.9

12) ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชนเอง

ตารางที่ 4-18 แสดงข้อเท็จจริงในการร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชน

เกณฑ์ชี้วัด	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
ใช่	35	94.6
ไม่ใช่	2	5.4
รวม	37	100

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนธันวาคม 2544

จากการวิเคราะห์ สมาชิกในชุมชนมีความเห็นว่า ในชุมชนของคนสามารถที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกสมาชิกในชุมชนเอง คิดเป็นร้อยละ 94.6

และมีสมาชิกบางส่วนมีความเห็นว่าในชุมชนไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาของชุมชนได้ คิดเป็นร้อยละ 5.4 เท่านั้น

จากข้อมูลเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนข้างต้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า หมู่บ้านคลองสมบูรณ์มีความเข้มแข็งในระดับปานกลาง ทั้งในเรื่องของความสามัคคี ความซื่อสัตย์ของสมาชิกในหมู่บ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การร่วมกันจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน ต่าง ๆ มีผู้นำที่มีคุณธรรม และการร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชน ถึงแม้หมู่บ้านจะมีความเข้มแข็งในระดับปานกลางไม่ถึงกับดีมาก แต่ก็ไม่ถึงกับไม่มีความเข้มแข็งเลย ถ้าจะพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นต้องอาศัยปัจจัยอีกหลาย ๆ อย่างที่จะพัฒนาหมู่บ้านให้มีศักยภาพได้ โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ถ้าจะกล่าวถึงการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ความเข้มแข็งของชุมชนระดับนี้ก็จำเป็นที่จะบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ได้ในระดับหนึ่ง สามารถพึ่งตนเองได้พอสมควร ซึ่งจะสามารที่จะพัฒนาให้มีประสิทธิภาพขึ้นได้ในอนาคต

4.1.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า หน่วยระบบ A

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากการสัมภาษณ์ประชากรในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ในเรื่องเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประชากรในหมู่บ้านมีความเข้าใจที่ถูกต้อง ว่า เงินกองทุนหมู่บ้าน เป็นเงินหมุนเวียนในหมู่บ้าน ที่รัฐบาลสนับสนุนให้ทุกหมู่บ้านในประเทศ เพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้านกู้เงินไปใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นเงินช่วยเหลือในด้านการเกษตร โดยเป็นเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยทั่วไป และเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ก็ต้องนำเงินส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน

ประเด็นเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ในส่วนของข้อดีคือ เงินกองทุนหมู่บ้านเป็นเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น ๆ อยากให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อเสียคือ เงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านเป็นการเพิ่มหนี้ให้กับชาวบ้าน เมื่อครบกำหนดระยะเวลาชำระหนี้สมาชิกกลัวว่าจะไม่มีเงินมาชำระหนี้เนื่องจากเกิดปัญหาฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ผลผลิตที่ได้น้อยตามไปด้วย

2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ในการจัดเวทีประชาคมเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่ได้รับมอบหมายสังเกตการณ์การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมได้เข้าใจในแนวทางการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และให้เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำสนับสนุนให้การเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม

ผู้เข้าร่วมประชาคมเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ มีความรับผิดชอบ เป็นคนดีของหมู่บ้าน เป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยที่ประชุมชาวบ้านจะเป็นผู้กำหนดวิธีการเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเอง

หมู่บ้านคลองสมบูรณได้ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ขึ้นในวันที่ 26 มิถุนายน 2544 โดยมีเจ้าหน้าที่จากทางราชการเข้าร่วมสังเกตการณ์เลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 2 คน คือ นายปวีศ บุคสาเดช ซึ่งเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองม่วง และ นายณัฐฤทธิ์ ศรีวงษ์รัตน์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่บริหาร 6 สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง ซึ่งวิธีการคัดเลือกนั้นใช้วิธีการเสนอชื่อผู้ที่มีความรู้ความสามารถ แล้วให้สมาชิกยกมือออกเสียงเลือกใครมีคะแนนเสียงหรือได้รับการยอมรับก็จะได้รับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุนนั้นมาจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณนั่นเอง

ตารางที่ 4-19 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบรูณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา

ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	อาชีพ	ประสบการณ์/ความสามารถพิเศษ
ประธาน	นางลำยอง จันทร์สุข	45	เกษตรกร	สตรีแม่บ้าน
รองประธาน	นางกนกวรรณ ปิ่นวิเศษ	42	"	สตรีแม่บ้าน
เลขานุการ	นายสามารถ มุสิก	49	"	ผู้ใหญ่บ้าน
กรรมการ	นางบุญมี พลสินธุ์	42	"	อสม.
กรรมการ	นายคำภี นียม	50	"	กม.
กรรมการ	นางกรมลา อินคา	48	"	อสม.
กรรมการ	นายน้อย แก้วจันทร์ทีก	44	"	กม.
กรรมการ	นายสังกาศ กระจายจันทร์	48	"	-
กรรมการ	นายทองใส วงษ์จันทร์	35	"	สมาชิก อบต.
ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษา	นายฉลอง ครองตน		ครู	-
	นายจิตติชัย ต่อ โชติ		ครู	-
	นายสมนึก รุ่งเรือง		เกษตรกร	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
	นายศิริชัย วงษ์จันทร์		"	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
	นายสมพงษ์ สัมปันนานนท์		"	-

หมู่บ้านคลองสมบรูณ์ มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 9 คน เป็นชาย 5 คน เป็นหญิง 4 คน และมีผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา 5 คน คณะกรรมการกองทุนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยเป็นผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนในหมู่บ้านมาแล้ว ประสบการณ์เหล่านั้นจะเป็นประสบการณ์ที่สำคัญและกำลังเสริม ผลักดันให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้ประสบผลสำเร็จได้

3) เงินกองทุน 1 ล้านบาท

หมู่บ้านคลองสมบรูณ์ เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่รับนโยบายโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของรัฐบาล โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน 2544 จนได้รับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล โดยได้รับเงินโอนจากธนาคารออมสินสาขาปากช่องเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านคลองสมบรูณ์ เลขที่ 06-4303-20-082386-9 เมื่อวันที่ 6

พฤศจิกายน 2544 ในปัจจุบันได้มีการให้สมาชิกกู้เงินไปประกอบอาชีพแล้ว ซึ่งเงินกองทุน 1 ล้านบาทสมาชิกกองทุนได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำ และมีระยะเวลาในการชำระหนี้ภายใน 1 ปี

4) เงินทุนสะสมของกองทุนหมู่บ้าน

เงินทุนสะสมของกองทุนหมู่บ้าน ในที่นี้คือ เงินฝากตั้งจะที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านจะต้องส่งเงินฝากตั้งจะทุกเดือน เดือนละเท่า ๆ กัน ในวงเงินไม่ต่ำกว่า 10 บาทและสูงสุดไม่เกิน 500 บาท ต่อเดือน เมื่อสมาชิกรนำเงินมาฝากคณะกรรมการกองทุนจะนำเงินจำนวนนี้ฝากธนาคารออมสิน สาขาปากช่อง เลขที่ 06-4303-20-082384-1 ซึ่งยอดเงินฝากในบัญชีจะสะสมเพิ่มขึ้นทุกเดือน

4.1.3 ผลการประเมินกระบวนการ หน่วยระบบ A

1) การจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุน

เมื่อได้ทำการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง เมื่อได้ระเบียบข้อบังคับกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนจะแจ้งให้สมาชิกทราบเกี่ยวกับรายละเอียดระเบียบข้อบังคับของกองทุน เมื่อสมาชิกกองทุนรับทราบแล้ว สมาชิกจะมีสิทธิแสดงความคิดเห็นต่อระเบียบข้อบังคับที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดขึ้นว่าสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ มีข้อต้องแก้ไขหรือไม่ อย่างไร ถ้าสมาชิกเห็นชอบก็สามารถใช้ระเบียบข้อบังคับกองทุนนี้ เป็นระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านต่อไป

2) การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน

การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยทำการจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ และทำการกรอกแบบฟอร์มคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (แบบ กทบ.๒) ซึ่งในแบบฟอร์มจะประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญคือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหมู่บ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุน ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับทุนดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน ที่คณะกรรมการกองทุนจะต้องเตรียมและแนบ ไปพร้อมกับแบบฟอร์มคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน

และชุมชนเมือง จากการศึกษาเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนกองทุนของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์
ได้แก่

- 1) แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกระบบการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) บันทึกการประชุมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น บันทึกการประชุมการเลือกตั้งกรรมการกองทุน
- 3) ทะเบียนรายชื่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์
- 4) ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์
- 5) ทะเบียนคุมเงินฝากสัจจะกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ / กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 6) ทะเบียนผู้ถือหุ้นกองทุนหมู่บ้าน
- 7) ระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของหมู่บ้าน / กองทุนเงินยืมเพื่อการประกอบอาชีพ
- 8) สำเนาบัญชีธนาคารของกองทุนต่าง ๆ
- 9) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกคน

3) ระบบการจัดทำบัญชี

จากการศึกษาเอกสาร การสังเกตการทำบัญชี และจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

ในการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ จะจัดทำบัญชีโดยการเน้นการจัดทำบัญชีตามสภาพความเป็นจริงในการดำเนินกิจกรรมตามปกติ มากกว่าตามหลักวิชาการ จะไม่มีคำว่า เดบิต หรือ เครดิต แต่ยังคงบันทึกรายการบัญชีตามหลักบัญชีคู่ และใช้เกณฑ์เงินสดในการบันทึกบัญชี

การจัดเอกสารการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน มีสมุดบัญชี ทะเบียน และรายงานที่เกี่ยวข้องคือ

- 1) สมุดบัญชี เป็นสมุดบัญชีที่ใช้บันทึกรายละเอียด การรับ และการจ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วย สมุดบัญชีรายรับ และสมุดบัญชีรายจ่าย
- 2) ทะเบียน ประกอบด้วย ทะเบียนคุมค่าของตู้ ทะเบียนคุมลูกหนี้รายครัว ทะเบียนคุมเงินฝากสัจจะ/งานฝากรายตัว และทะเบียนคุมทรัพย์สินที่รับเป็นค่าหุ้น/บริจาค
- 3) รายงานการเงิน ประกอบด้วย รายงานการรับจ่ายเงินประจำเดือน รายงานประจำปี ซึ่งได้แก่งบรายได้ – ค่าใช้จ่ายประจำปี งบรายได้- ค่าใช้จ่ายสะสม และงบดุล

ในส่วนของการลงบัญชีและการจัดทำทะเบียนต่าง ๆ ในขณะนี้คณะกรรมการกองทุนโดยเลขานุการ ได้ทำการลงบัญชีไปบางส่วนแล้ว สำหรับเอกสารที่สามารถทำได้ ได้แก่บัญชีเงินฝากธนาคาร บัญชีรายรับ บัญชีรายจ่าย นอกจากนี้ทะเบียนที่ทำการลงรายละเอียดแล้ว ได้แก่ ทะเบียนคำขอกู้ ทะเบียนคุมลูกหนี้รายครัว ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้ ยังมีเอกสารการลงบัญชีบางส่วนที่ยังไม่ได้ทำการจัดทำ เนื่องจากเป็นรายละเอียดหรือเหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งคณะกรรมการจะได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

จากการสัมภาษณ์ สอบถามคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์เกี่ยวกับการลงบัญชี และทะเบียนต่าง ๆ คณะกรรมการกองทุนให้ความคิดเห็นและกล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และทะเบียน คือ ในการทำบัญชีนั้นยังมีปัญหาในเรื่องของการทำความเข้าใจในเนื้อหารายละเอียดของบัญชีอยู่ ยังไม่ค่อยเข้าใจนัก เพราะคณะกรรมการส่วนใหญ่การศึกษาน้อย ไม่เคยมีความรู้ในเรื่องการทำบัญชี แม้จะเคยได้รับการอธิบาย การรับความรู้จากการอบรมมาแล้วก็ตาม จึงมีความคิดเห็นว่า ควรจะมีการฝึกอบรมการทำบัญชีอีก นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องของการเขียนหนังสือที่ไม่ค่อยคล่อง ช้า และตัวหนังสืออ่านค่อนข้างยาก แต่ก็มีมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยให้ผู้ที่ยื่นในระดับสูงและมีความสามารถในเรื่องนี้ เช่น ครู นักเรียนในหมู่บ้าน ช่วยเขียนให้

4) กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน

ผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน สามารถยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน ซึ่งผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้จะต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ (ภาคผนวก ก) เมื่อผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการกองทุนจะพิจารณาคูณสมบัติ และถ้าเห็นสมควร ก็จะได้รับเข้าเป็นสมาชิก โดยจะแจ้งบุคคลนั้นเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้า และค่าหุ้นภายใน 3 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิกกองทุน ผู้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกในลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชน แล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครเป็นสมาชิก

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ มีจำนวน 62 คน(ภาคผนวก ข) ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนจะต้องชำระค่าหุ้น ๆ ละ 10 บาท อย่างน้อยคนละ 2 หุ้น เป็นจำนวนเงิน 20 บาท

การฟื้นฟูสภาพของการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านนั้น ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ (ภาคผนวก ก) เช่น คาย ถาออก ได้รับอนุมัติให้ถาออกจากคณะกรรมการกองทุน วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออก เป็นต้น

5) ดิจกรรณเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน

เงินกองทุนหมู่บ้านเป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สำหรับสมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ เมื่อสมาชิกประสงค์จะกู้เงินกองทุน จะต้องระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจนในลักษณะของโครงการ โดยจะต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

สมาชิกกองทุนสามารถยื่น โครงการกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้ คือ การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างและ/หรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

สมาชิกรายหนึ่งกู้ได้ในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท แต่ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกิน 20,000 บาท คณะกรรมการจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกิน 50,000 บาท ในการกู้เงินจะต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด โดยมีหลักประกันเงินกู้ ในกรณีกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์จะให้สมาชิกกองทุนจำนวน อย่างน้อย 2 คน เป็นผู้ค้ำประกันกันเอง ในการชำระหนี้เงินกู้ ให้ผู้กู้ส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลา 1 ปี โดยอัตราดอกเบี้ยที่ใช้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ลงมติให้คิดดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ 10 ต่อปี ในกรณีผู้กู้ผิดสัญญา จะต้องเสียเบี้ยปรับอัตราร้อยละ 0.5 ต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุมัติผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน ซึ่งทุกขั้นตอนเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ (ภาคผนวก ก)

6) การส่งเสริมการใช้เงินกู้

ในกรณีหมู่บ้านคลองสมบูรณ์นั้น ผู้ที่กู้ยืมเงินส่วนใหญ่จะกู้เงินไปประกอบอาชีพที่ตนมีความชำนาญ มีความรู้และประสบการณ์ จากการประกอบอาชีพนี้มาตั้งแต่อดีตแล้ว ไม่มีสมาชิกรายใดกู้เงินไปดำเนินกิจกรรมใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อน ต่างคนก็ต่างใช้เงินกู้ในการดำเนินการกิจกรรมของตนเอง ไม่มีการแนะนำหรือการส่งเสริมการใช้เงินกู้มากนัก เพียงแต่คณะกรรมการกองทุนให้คำชี้แจง แนะนำให้นำเงินกู้ไปใช้ให้ถูกวัตถุประสงค์ตามโครงการที่เสนอและใช้เงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพเพื่อการสร้างรายได้เท่านั้น

7) การตรวจสอบการใช้เงินทุน

เมื่อสมาชิกกู้เงินไปแล้วจะมีการตรวจสอบการใช้เงินกู้หรือเงินทุน ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ว่าได้นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหรือตามที่เสนอโครงการไว้หรือไม่ ใช้อย่างไร ในกรณีกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ จากการสังเกตและติดตามประเมินโครงการ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านยังไม่ได้มีการติดตาม ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกที่กู้เงินไปแล้วอย่างใด เพียงแต่เคยมีการประชุมปรึกษาหารือว่าจะทำการติดตามตรวจสอบการใช้เงินกู้เท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติยังไม่ได้ดำเนินการ ขณะนี้เวลาที่ผ่านมานานหลายเดือน เงินที่สมาชิกกู้ไปนั้นคงจะนำไปใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมหมดแล้วถ้าจะเริ่มมีการติดตามตรวจสอบคงทำได้ยาก และคงได้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงหรือไม่ถูกต้องเท่าที่ควร

8) การจัดสรรผลประโยชน์

ผลประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์นั้น ขณะนี้ได้มาจากดอกเบี้ยเงินฝากเท่านั้น ปัจจุบัน จำนวนดอกเบี้ยเงินฝากจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์เท่ากับ 1,738.87 บาท ซึ่งในอนาคตจะได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ที่คิดจากยอดเงินกู้ที่สมาชิกกู้ยืมไป ซึ่งคิดอัตราร้อยละ 10 ต่อปี โดยผลประโยชน์ที่ได้จะทำการจัดสรรตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ดังนี้

- 1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้นในอัตราร้อยละ 15
- 2) เป็นเงินประกันความเสี่ยงอัตราร้อยละ 20
- 3) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ในอัตราร้อยละ 5
- 4) เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละ 10
- 5) เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 10
- 6) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละ 10
- 7) เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการแก่สมาชิกในอัตราร้อยละ 20
- 8) เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 15
- 9) อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรในอัตราร้อยละ 5

4.1.4 ผลการประเมินผลผลิต หน่วยระบบ A

1) จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อผู้ต้องการเป็นสมาชิกกองทุนยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ระเบียบข้อบังคับกองทุนกำหนด เรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการกองทุนจะพิจารณาอนุมัติรับเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์มีสมาชิกกองทุนจำนวน 62 คน โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการเป็นสมาชิกเรียบร้อยแล้ว

2) จำนวนผู้ที่ได้กู้เงิน

ตารางที่ 4-20 แสดงจำนวนผู้ที่ได้กู้เงินแยกตามประเภทกิจกรรม

กิจกรรม	จำนวนคน	ร้อยละ
ปลูกพืช	37	69.8
เลี้ยงสัตว์	12	22.6
ค้าขาย	4	7.6
รวม	53	100

ที่มา : จากรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน เดือน กรกฎาคม 2545

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้กู้ไปใช้ในลงทุนในการปลูกพืชมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.8 กู้เงินไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 22.6 และกู้เงินไปใช้ในการค้าขายเพียงร้อยละ 7.6 เท่านั้น ซึ่งสัดส่วนการกู้เงินกองทุนมาจากการประกอบอาชีพหลักนั่นเอง

3) จำนวนเงินที่ให้กู้

ตารางที่ 4-21 แสดงจำนวนเงินกู้ตามประเภทกิจกรรม

กิจกรรม	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ
ปลูกพืช	717,000	73.9
เลี้ยงสัตว์	200,000	20.6
ค้าขาย	58,000	5.5
รวม	970,000	100

ที่มา : จากรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน เดือนกรกฎาคม 2545

จากตารางพบว่า จำนวนเงินกู้ที่มีปริมาณมากที่สุด คือจำนวนเงินกู้ที่ผู้กู้เงินกู้ไปเพื่อการปลูกพืช คิดเป็นร้อยละ 73.9 รองลงมาคือจำนวนเงินกู้ไปเพื่อเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 20.6 และ

จำนวนจากการกู้เงินไปค้าขายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.5 ของจำนวนเงินกู้ทั้งหมด ซึ่งจำนวนเงินกู้แต่ละกิจกรรมขึ้นอยู่กับจำนวนผู้กู้แต่ละกิจกรรมเช่นกัน

4) จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้

กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ มีกำหนดระยะเวลา 1 ปี โดยมีกำหนดส่งคืนในเดือนพฤศจิกายน 2545 สำหรับผู้กู้รอบแรก ในเดือนธันวาคม 2545 สำหรับผู้กู้รอบที่สอง และในเดือนพฤษภาคม 2546 สำหรับผู้กู้รอบที่สาม ในปัจจุบันยังไม่มีผู้กู้อายใด นำเงินมาชำระคืนเงินกู้แม้แต่รายเดียว ซึ่งอาจจะมีสาเหตุเนื่องมาจาก ปัจจัยหลาย ๆ ประการ เช่น ยังไม่มีจำนวนเงินเพียงพอที่จะชำระคืน หรืออาจจะเป็นเพราะว่ายังไม่ถึงกำหนดชำระคืน นั่นก็เป็นเหตุผลของผู้กู้แต่ละรายไป

5) จำนวนเงินที่ได้รับชำระคืน

เนื่องจากผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านยังไม่มีชำระคืนเงินกู้กองทุนหมู่บ้านแต่อย่างใด จำนวนเงินกู้ที่ได้รับชำระคืนจึงยังไม่มีจำนวนเงินนั้นเช่นกัน

6) กองทุนหมู่บ้านสะสม

กองทุนหมู่บ้านได้ดำเนินการยังไม่ครบรอบระยะเวลาบัญชี สมาชิกที่กู้เงินกองทุนยังไม่มี การนำเงินมาชำระคืนพร้อมดอกเบี้ย จำนวนเงินกองทุนหมู่บ้านยังเป็นยอดเงินคงเหลือจากที่ สมาชิกกู้ไป นั่นคือ จำนวนเงิน 30,000 บาท และดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารออมสินสาขาปากช่อง คิดให้ตามจำนวนเงินฝากนี้ เป็นเงิน 1,738.87 บาท (ข้อมูลเดือน กรกฎาคม 2545) เมื่อสิ้นรอบ ระยะเวลาบัญชี สมาชิกนำเงินมาชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยเงินกู้ แล้วทางคณะกรรมการกองทุนได้ทำ การจัดทำบัญชี จนกระทั่งรายงานผลการดำเนินงานมีกำไร จำนวนเงินกองทุนหมู่บ้านก็จะมีการ เปลี่ยนแปลงไปด้วย

นอกจากบัญชีเงินกองทุนหมู่บ้านแล้ว ยังมีบัญชีเกี่ยวกับเงินตั้งจะกองทุนหมู่บ้านอีก ซึ่งเป็นเงินฝากตั้งจะของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่จะต้องฝากในทุก ๆ เดือน ปัจจุบันมีจำนวนเงินฝาก พร้อมดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารออมสินสาขาปากช่องคิดให้เท่ากับ 40,559.43 บาท (ข้อมูลเดือน กรกฎาคม 2545)

7) การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์

เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ยังไม่ได้มีการดำเนินการติดตามตรวจสอบ การใช้เงินกู้ของสมาชิกที่กู้เงินไป ทำให้ไม่ทราบข้อเท็จจริงที่แน่นอนว่าผู้กู้ ได้นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้เสนอโครงการขอกู้ไว้หรือไม่ แต่จากการสังเกตที่บัณฑิตลงพื้นที่นั้น เห็นว่าส่วนใหญ่ผู้ก้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์

4.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B : หน่วยระบบระดับรายบุคคล

4.2.1 ผลการประเมินบริบท หน่วยระบบ B (ซึ่งเป็นการประเมินบริบทเฉพาะตัวของผู้กู้)

1) อาชีพ

ตารางที่ 4-22 แสดงอาชีพของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

อาชีพ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	47	88.7
ค้าขาย	2	3.8
รับจ้าง	3	5.7
รับราชการ	1	1.8
รวม	53	100

ที่มา : แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี

จากตารางแสดงให้เห็นว่า สมาชิกที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.7 ของสมาชิกผู้กู้เงินทั้งหมด รองลงมาได้แก่สมาชิกที่ประกอบอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 5.7 และมีอาชีพค้าขายร้อยละ 3.7 ส่วนอาชีพรับราชการน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8 เท่านั้น ที่ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรนั้น ก็เนื่องมาจากเป็นอาชีพหลักของสมาชิคนั้นเอง อาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ มีน้อยเพราะไม่ใช่อาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้าน

2) รายได้ของครอบครัว

ผู้กู้เงินส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ และมีรายได้พอที่จะชำระคืนเงินกู้ได้ เนื่องจากการพิจารณาให้เงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้นจะต้องพิจารณาจากรายได้ของครอบครัวเช่นกัน

3) หนี้สินของครอบครัว

ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีหนี้สินจากการกู้เงินไปประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นจากการกู้เงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น และหนี้ที่เกิดจากการกู้เงินนายทุนนอกระบบ ที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าสถาบันการเงิน

4) ประสบการณ์ในการดำเนินการ

ในเรื่องของประสบการณ์ในการดำเนินงานของผู้กู้เงินที่กู้เงินไปประกอบอาชีพ นั้น ผู้กู้จะมีประสบการณ์จากการประกอบอาชีพของตนเองเป็นอย่างดีอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นอาชีพที่ได้ทำมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

4.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า หน่วยระบบ B

1) จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ

ตารางที่ 4-23 แสดงจำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับอนุมัติ

จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนผู้กู้	ร้อยละ
20,000	38	71.7
18,000	2	3.8
15,000	7	13.2
13,000	1	1.9
12,000	3	5.6
10,000	2	3.8
รวม	53	100

ที่มา : ทะเบียนรายชื่อผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ (ภาคผนวก)

จากตารางแสดงให้เห็นว่า จำนวนเงินกู้ที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติให้กู้ส่วนใหญ่ คือ จำนวน 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 71.7 รองลงมาที่คณะกรรมการอนุมัติให้กู้คือ จำนวนเงิน

15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 13.2 นอกจากนั้นให้กู้ 12,000 บาท 18,000 บาท 10,000บาท และ 13,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.6, 3.8, 3.8 และ 1.9 ตามลำดับ ซึ่งจำนวนเงินกู้ที่คณะกรรมการอนุมัติให้กู้ ส่วนใหญ่เป็นเงิน 20,000 บาทนั้น เนื่องจากเป็นจำนวนเงินที่สมาชิกทำโครงการขอกู้มากที่สุด แต่คณะกรรมการกองทุนได้ทำการพิจารณาให้เงินกู้จากปัจจัยหลาย ๆ ประการ เช่น ลักษณะของผู้ขอู้ สภาพการอยู่อาศัย ความสามารถในการชำระหนี้ เป็นต้น จึงได้ทำการอนุมัติเงินกู้ตามความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมและองค์ประกอบในการพิจารณาดังกล่าว

2) จำนวนเงินทุนอื่น ๆ

จำนวนเงินทุนอื่น ๆ ในที่นี้ หมายถึงจำนวนเงินทุนของผู้ประกอบธุรกิจ นอกเหนือจากเงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเงินทุนนี้ มาจากเงินทุนส่วนตัวของผู้กู้เอง และอาจจะได้มาจากการกู้เงินจากสถาบันการเงินอื่น ๆ หรือนายทุนนอกระบบ เพราะจำนวนเงินจากการกู้กองทุนหมู่บ้านอาจจะไม่เพียงพอต่อการประกอบธุรกิจ ถ้าเป็นธุรกิจหรือกิจกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมากขึ้น

3) สถานที่และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ

สถานที่ในการประกอบอาชีพและวัตถุประสงค์ สามารถอธิบายตามกิจกรรมที่ผู้กู้ได้กู้เงินไปดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ก) ผู้กู้ที่กู้เงินไปใช้ในการปลูกพืช ซึ่งผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีที่ดินเป็นของตนเอง หรือผู้จ้างรายได้มีการเช่าเพิ่มเติมนอกจากที่มีอยู่ สถานที่ประกอบการค้าคือที่ดินดังกล่าวนั่นเอง ส่วนวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ก็จะเป็นพวก เมล็ดพันธุ์พืชในกรณีปลูกข้าวโพด พันธุ์อ้อย พันธุ์มันสำปะหลัง ปุ๋ย เป็นต้น ในกรณี เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ปุ๋ย จะได้มาจากการซื้อทั้งนั้น ส่วนพันธุ์อ้อย พันธุ์มันสำปะหลัง มีการจัดหาด้วยการซื้อบ้าง มีพันธุ์เป็นของตนเองแล้วบ้าง

ข) ผู้กู้ที่กู้เงินไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ คือ สุกร โคเนื้อ โคนม นั้น ส่วนใหญ่สถานที่ในการเลี้ยงคือ เลี้ยงไว้บริเวณบ้านของตนเอง โดยทำคอกหรือโรงเรือนแยกออกจากตัวบ้าน ซึ่งจะเลี้ยงในปริมาณไม่มาก เป็นกิจการเล็ก ๆ ไม่มีแรงงานหรือลูกจ้างประจำ ส่วนใหญ่จะเลี้ยงเองภายในครอบครัว วัตถุประสงค์ที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นพวก อาหารสัตว์สำเร็จรูปที่ซื้อตามท้องตลาดทั่วไป นอกจากนั้นก็จะเป็นพวกอาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น หญ้าสำหรับ โคเนื้อ และ โคนม เป็นต้น

ค) ผู้กู้ที่กู้เงินไปใช้ในการค้าขาย เป็นการขายของอุปโภคบริโภค ผู้กู้จะมีร้านค้าเล็ก ๆ เป็น

ของตนเองอยู่แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ร้านจะเป็นส่วนหนึ่งของบ้าน เป็นร้านค้าที่มีสินค้าขายในลักษณะร้านขายของชำ สินค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้กู้จะกู้เงินไปเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในร้าน และซื้อสินค้าเพิ่มเข้าร้านของตน

4) จำนวนแรงงาน

ในการดำเนินงานของผู้กู้ที่กู้เงินไปประกอบอาชีพนั้นส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัว จะมีการจ้างแรงงานบ้าง ในส่วนที่เกินความสามารถของสมาชิกในครอบครัว แรงงานส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานภายในหมู่บ้านเอง เป็นการจ้างแรงงานแบบเป็นครั้งคราวเฉพาะกิจกรรมเท่านั้น ไม่ใช่แรงงานประจำที่ต้องทำตลอดทั้งปี ซึ่งค่าแรงของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ตามปกติอยู่ในราคา 120 บาทต่อวัน แต่ถ้าเป็นกรณีเหมา ก็จะมีการตกลงราคากิจการจ้างระหว่างผู้จ้างและผู้รับจ้างกันเอง

5) ความรู้และทักษะในการดำเนินงาน

ผู้กู้เงินกองทุนส่วนใหญ่จะกู้เงินไปดำเนินกิจกรรมที่ตนถนัดและเป็นกิจกรรมที่ทำเป็นอาชีพอยู่แล้วมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้กู้จึงมีความรู้ความสามารถ มีทักษะประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างดี

4.2.3 ผลการประเมินกระบวนการ หน่วยระบบ B

1) การใช้จ่ายเงินกู้

การใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน แยกตามกิจกรรม ได้ดังนี้

ก) การปลูกพืช ผู้กู้จะนำเงินกู้ไปจัดหาเมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์พืช ที่จะปลูก ซื้อปุ๋ย ค่าไถ เป็นต้น ซึ่งจำนวนเงินกู้ อาจเพียงพอสำหรับผู้ที่ทำกิจกรรมปริมาณน้อย แต่สำหรับผู้ที่มีการดำเนินกิจการที่มาก เงินกู้จำนวนนี้ก็จะนำไปสมทบเข้าไปกับเงินทุนส่วนของตนเองเท่านั้น

ข) เลี้ยงสัตว์ ผู้กู้จะนำเงินกู้ไปซื้ออาหารสัตว์ หรือสมทบกับเงินของคนซื้อสัตว์มาเลี้ยง หรือสิ่งจำเป็นในการดำเนินกิจกรรม

ค) ค้าขาย ผู้กู้จะนำเงินกู้ไปซื้อของเข้าร้าน จำพวกเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน หรือใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจกรรมนั่นเอง

2) การหาความรู้เพิ่มเติม

ผู้กู้ที่กู้เงินของกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพที่ตนเองมีความชำนาญ และมีความถนัดอยู่แล้ว ในการหาความรู้เพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ผู้กู้ส่วนใหญ่จะหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เช่น การสอบถามผู้ที่ดำเนินกิจกรรมประสบความสำเร็จ ได้ผลผลิตที่สูง ซึ่งจะเป็นในลักษณะการบอกต่อกันปากต่อปาก ในบางครั้งจะมีทางบริษัทที่เกี่ยวข้องทางด้านการเกษตรมาให้ความรู้ แนะนำแก่สมาชิกในหมู่บ้านอีกด้วย

3) การหาตลาด

ตลาดของผู้ประกอบธุรกิจสามารถแยกตามประเภทของกิจกรรมการกู้เงิน ได้ดังนี้

ก) ปลูกพืช ได้แก่ ปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง จะจำหน่ายที่ร้านค้าหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ลาน” ในชุมชนใกล้เคียง หรือจำหน่ายให้กับพ่อค้าในครัวอำเภอปากช่อง ส่วนอ้อยจะทำการตัดเข้าโรงงานที่อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี และที่โรงงานวังม่วง จังหวัดสระบุรี ส่วนหนึ่งจะขายในลักษณะขายต้นพันธุ์ให้เกษตรกรรายอื่น ๆ ที่ต้องการพันธุ์ในพื้นที่ใกล้เคียง

ข) เลี้ยงสัตว์ ในส่วนของโคเนื้อจะมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันโดยอิสระ ไม่มีตลาดที่แน่นอน จะตกลงราคาซื้อขายกันเองระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ส่วนโคนมนั้นส่วนใหญ่จะขายในรูปของน้ำนมที่ได้จากการเลี้ยงโคนมนั่นเอง ซึ่งจะนำส่งสหกรณ์ หรือร้านค้าของบริษัทเอกชน ที่อยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน

ค) ค้าขาย ตลาดของผู้ที่ค้าขายก็คือ สมาชิกในหมู่บ้านนั่นเอง

สรุปโดยภาพรวมแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจไม่ต้องแสวงหาตลาดเนื่องจากผลผลิตที่จำหน่ายเป็นสินค้าทางการเกษตร เป็นสินค้าที่ไม่มีลักษณะพิเศษที่จะต้องหาตลาดรองรับ ส่วนใหญ่จะมีแหล่งรับซื้ออยู่แล้ว

4) การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน

ผู้กู้เงินส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อย การรับจ่ายเงินต่าง ๆ ไม่มีการบันทึกบัญชีตามหลักทางวิชาการแต่อย่างใด ผู้กู้ไม่ได้ให้ความสนใจหรือให้ความสำคัญกับการทำบัญชีใช้จ่ายเงิน เพราะเขาไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องทำบัญชี มีแต่การรับจริง จ่ายจริงเท่านั้น ผู้กู้ไม่ให้ความสนใจกับสิ่งที่เขาต้องยุ่งยากและเสียเวลา ถ้าจะมีการบันทึกรายการรับจ่ายไว้บ้างก็จะมีจดบันทึก

เฉพาะรายการเกี่ยวกับการจ่ายเงินมาก ๆ ไม่มีการบันทึกรายละเอียดชัดเจน เช่น จดบันทึกว่าซื้อพันธุ์ข้าวโพดเป็นเงินเท่าใด ซื้อปุ๋ยเท่าใด เท่านั้นเอง

5) การทำธุรกิจ/การดำเนินงาน

การทำธุรกิจ/การดำเนินงานของผู้ที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ผู้ที่จะทำธุรกิจที่ตนเอง การทำธุรกิจจึงเป็นไปตามขั้นตอน หรือ กระบวนการดำเนินงาน ตั้งแต่การเริ่มต้นการผลิต การดูแลรักษา จนกระทั่งผลผลิตสามารถจำหน่ายได้ ตามที่ตนเองทำมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตามประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ของตนเอง

4.2.4 ผลการประเมินผลผลิต หน่วยระบบ B

1) ผลโดยตรง

ผลโดยตรงของการที่ผู้กู้ทำการกู้เงินกองทุน ไปประกอบอาชีพคือ สำหรับผู้ที่ดำเนินกิจการประสบความสำเร็จ ผู้กู้ก็จะสามารถมีรายได้ที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้น สามารถมีเงินไปใช้จ่ายในครอบครัว และมีเหลือสำหรับชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านอีกด้วย เนื่องจากเงินกู้จากเงินกองทุนมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าการกู้เงินจากแหล่งอื่น ๆ ทำให้ลดต้นทุนในการลงทุน ผู้ที่ประสบความสำเร็จก็อาจจะมีกำไรขยายการผลิตเพิ่มขึ้น ซึ่งก็จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย แต่ในกรณีที่ดำเนินกิจการไม่ประสบผลสำเร็จอันเนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ปัญหาค่าแรงงาน ฝนทิ้งช่วง ทำให้ปริมาณผลผลิตที่ได้น้อยลง รายได้จากการขายผลผลิตก็จะน้อยลงตามไปด้วย การขยายการผลิตคงเป็นไปได้ยาก

2) ผลโดยอ้อม

ผลโดยอ้อมที่เกิดขึ้น คือ ผู้กู้มีการติดต่อสื่อสาร มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการประกอบอาชีพและในเรื่องอื่น ๆ กันมากขึ้น เนื่องจากมีการจัดประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็มีผู้กู้บางรายที่นำเงินกู้ไปประกอบอาชีพในถิ่นอื่น ทำให้การติดต่อสื่อสารกันค่อนข้างจะลำบาก การรับข่าวสารจากกองทุนไม่ค่อยเนื่อง ขาดความร่วมมือในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน ไปบ้าง มีสมาชิกบางรายที่เมื่อได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าประชุมเท่าใดนัก นอกจากนี้ยังเกิดการสร้างทักษะและสร้างโอกาสในการบริการจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง เกิดการส่งเสริมการออมเงินในหมู่บ้านจากเงินฝากสัจจะกองทุนหมู่บ้าน และยังเป็น การช่วยเหลือปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะเกษตรกร ผลอีกประการคือ ดอกผลที่เกิดจากการดำเนินงานสามารถนำไปพัฒนาหมู่บ้านให้ดีขึ้นอีกด้วย

4.3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ สามารถที่จะแยกวิธีการทำธุรกิจ ตามประเภทกิจกรรมการกู้เงินและกิจกรรมที่ผู้กู้ทำมากที่สุด

1) การปลูกข้าวโพด

ตารางที่ 4-24 แสดงเทคนิควิธีการปลูกข้าวโพดของผู้กู้

ปัจจัยนำเข้าที่ดี	กระบวนการที่ดี	ผลผลิตด้านปริมาณ/คุณภาพ
1. มีเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดที่มีคุณภาพ มีอัตราการงอกสูง	1. ทำการเตรียมดิน โดยก่อนที่จะไถจะ จะนำปุ๋ยคอก	1. ผลผลิตที่ได้ต้องมีความชื้น
2. ปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอและเหมาะสม	จำพวกมูลไก่หว่านให้ทั่วพื้นที่ปลูกเสียก่อน จากนั้น	2. ข้าวโพดฝักใหญ่ เมล็ดเต็ม น้ำหนักดี
3. มีเทคโนโลยีการปลูกที่ทันสมัย เช่น มีเครื่องมือที่อยู่ในสภาพดีและสามารถใช้งานได้ทันที	ทำการไถด้วยพานสาม 1 ครั้ง ถ้าดินยังก้อนใหญ่เกินไปไม่เหมาะในการปลูกให้ไถแปรด้วยพาน	3. ปริมาณผลผลิตต่อไร่สูง
4. ดินมีความอุดมสมบูรณ์	เจ็ดอีก 1 ครั้งตากดินไว้	
	2. เมื่อมีฝนตก ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ก็ทำการหยอดเมล็ด โดยการใช้เครื่องหยอดเมล็ดที่ติดกับรถไถ ถ้าเกษตรกรรายใดไม่ได้ใส่ปุ๋ยคอกในตอนไถอาจใส่ปุ๋ยรองพื้นไปพร้อมกับการหยอดเมล็ดก็ได้	
	3. เมื่อข้าวโพดมีอายุประมาณ 45 วันก็จะใส่ปุ๋ยอีกครั้ง การใส่ปุ๋ยขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกรเองว่าจะใส่หรือไม่	

	<ol style="list-style-type: none"> 4. สังเกตการเจริญเติบโต กำจัดวัชพืช จนกว่าจะถึงเวลาเก็บเกี่ยว 5. เมื่อข้าวโพดอายุประมาณ 90-120 วัน ก็ทำการเก็บเกี่ยวข้าวโพด ซึ่งอาจจะเก็บเกี่ยวโดยการใช้แรงงานคน หรือใช้เครื่องเกี่ยว ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกรและสภาพพื้นที่ในการเก็บเกี่ยว 6. ทำการสีข้าวโพดจำหน่ายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น หรือที่ตลาดปากช่อง 	
--	---	--

2) การเลี้ยงโคเนื้อ

ตารางที่ 4-25 แสดงเทคนิควิธีการเลี้ยงโคเนื้อของผู้กู

ปัจจัยนำเข้าที่ดี	กระบวนการที่ดี	ผลผลิตด้านปริมาณ/คุณภาพ
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีโรงเรือนที่แข็งแรงและมีขนาดพอเหมาะับจำนวนสัตว์ที่เลี้ยง 2. มีระบบสาธารณูปโภค เช่นน้ำ ไฟฟ้าในโรงเรือน 3. อาหารสำหรับสัตว์ รักษาโรค 4. มีพันธุ์สัตว์ที่สมบูรณ์แข็งแรง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำการเตรียมโรงเรือนวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมที่จะนำสัตว์มาเลี้ยง 2. จัดหาโคมาเลี้ยงโดยการซื้อโดยพิจารณาลักษณะของโคที่ดี 3. นำโคมาเลี้ยง มีการให้อาหารและมีการดูแลอย่างถูกวิธี 4. เมื่อเห็นว่าโคน่าจะขายได้ ก็จะมีการตกลงซื้อขายกัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โคเนื้อมีสุขภาพดี แข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีโรค 2. มีขนาดที่พอเหมาะที่สมควรที่จะขายได้ในราคาที่สูง

3) คำขาย

ตารางที่ 4-26 แสดงเทคนิควิธีการค้าขายของผู้กู้

ปัจจัยนำเข้าที่ดี	กระบวนการที่ดี	ผลผลิตด้านปริมาณ/คุณภาพ
1. สินค้าที่จำหน่ายมีตามความต้องการของลูกค้า	1. ทำการซื้อสินค้ามาจำหน่ายตามความต้องการของลูกค้า	1. มีลูกค้ามาซื้อสินค้าที่ร้านอย่างสม่ำเสมอ
2. สินค้าที่จำหน่ายมีคุณภาพ	2. ทำการจัดสินค้าให้เป็นหมวดหมู่ง่ายต่อการจำหน่าย สวยงามและเป็นระเบียบ	2. ขายสินค้าได้ในปริมาณมากซึ่งจะทำให้มีกำไรจากการดำเนินงานมากตามไปด้วย
3. มีเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ	3. มีการบันทึกการขาย หรือมีการบันทึกบัญชีรับจ่ายเงินภายในร้าน	
4. มีการเก็บรักษาสินค้าที่ดี	4. มีการควบคุมสินค้าคงเหลือ เช่นมีการตรวจนับสินค้าคงเหลืออยู่เป็นประจำเพื่อความสะดวกในการจัดซื้อสินค้าเพิ่มเติม	
5. มีร้านค้าที่มีทำเลที่ตั้งที่ดี	5. การจำหน่ายและบริการที่ดี	
6. มีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ	ทำการคำนวณกำไรขาดทุน เพื่อที่จะทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมา	

4.4 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สามารถวิเคราะห์ได้ผลดังต่อไปนี้

1) มีการจัดแย้งและความไม่เข้าใจกันบ้างระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนเนื่องจากมีการมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในเรื่องต่าง ๆ แต่ไม่ถึงกับเกิดการแตกแยกภายในหมู่บ้าน

- 2) มีการติดต่อสื่อสารกันภายในหมู่บ้านกันมากขึ้น เป็นผลให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นกันมากขึ้นตามไปด้วย
- 3) ทำให้มีการกระจายรายได้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เนื่องจากมีการจ้างแรงงานในหมู่บ้านในการดำเนินกิจกรรม
- 4) มีการค้นหาคนดี ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์มาเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และเป็นการพัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่นให้เพิ่มขึ้นอีกด้วย
- 5) ทำให้คนในชุมชนมีความรู้ใหม่ ๆ มีโลกทัศน์ใหม่เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งเป็นโครงการของรัฐบาลชุดปัจจุบัน
- 6) โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นโครงการที่ทำให้โครงการต่อเนื่อง เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บัณฑิตที่ว่างงาน โดยเฉพาะบัณฑิตในท้องถิ่นชนบทมีงานทำและมีโอกาสได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และเป็นการลดปัญหาการว่างงาน ได้อีกระดับหนึ่ง
- 7) จากโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้านและกองทุนหมู่บ้านได้มาก และข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่เป็นจริงซึ่งเปรียบเสมือนทุนทางข้อมูลในระยะยาว ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี

4.5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) การศึกษาและประเมินสภาพบริบทชุมชนของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ พบว่า หมู่บ้านคลองสมบูรณ์เป็นหมู่บ้านที่มีศักยภาพในการดำรงชีวิตที่ค่อนข้างดี มีรายได้ที่พอเลี้ยงครอบครัว จากการประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสภาพพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตรกรรม ทางด้านสังคมการอยู่ร่วมกัน มีการร่วมมือกันพัฒนาหมู่บ้าน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีในระดับปานกลาง ประชากรในอดีตมีการศึกษาน้อยแต่ในปัจจุบันได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญของการศึกษาเพิ่มขึ้นมาก ประชากรได้รับการศึกษาสูงขึ้น ด้านสาธารณสุขประชากรมีสุขภาพที่แข็งแรง หมู่บ้านปลอดยาเสพติดประเภทยาบ้าและสิ่งเสพติดร้ายแรงอื่น ๆ มีระบบสาธารณูปโภคที่ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรในหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างดีในระดับหนึ่ง
- 2) การศึกษาและประเมินกระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ พบว่า กระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการตามที่รัฐบาลกำหนดขึ้น ตั้งแต่ การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน การขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน จนกระทั่งได้รับจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท

จากรัฐบาลและดำเนินการปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกกู้เงินไปประกอบอาชีพ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนกระบวนการดำเนินกิจกรรมของสมาชิก ยังไม่มีการชำระคืนเงินแต่อย่างใด

3) การประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ พบว่า กองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง คณะกรรมการกองทุนดำเนินงานไปตามหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการมีส่วนร่วมมากขึ้นต่างกันไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบ การดำเนินการกิจกรรมกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับเลขานุการกองทุน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านที่มีความรู้ความสามารถมากกว่ากรรมการคนอื่น ๆ ในส่วนของสมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและให้ความสนใจในการดำเนินงานของกองทุนเป็นอย่างดี

4) ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานและปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ พบว่า ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุน ได้แก่ สมาชิกบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อปฏิบัติต่าง ๆ ของคณะกรรมการกองทุน ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย การเขียนหนังสือไม่ค่อยได้ อ่านหนังสือไม่ค่อยทำให้เกิดความล่าช้าและเป็นปัญหาในการทำเอกสารต่าง ๆ เช่น เอกสารเกี่ยวกับการเสนอโครงการขอกู้เงิน การทำหนังสือค้ำประกันเงินกู้ เป็นต้น ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานกองทุน คือ ประสิทธิภาพและทักษะความรู้ความสามารถของคณะกรรมการกองทุนที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ หมู่ที่ 7 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2544 ถึงเดือนกรกฎาคม 2545 ได้ผลการประเมินโครงการสามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อเป็นการศึกษาและประเมินสภาพบริบทชุมชนของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ เพื่อเป็นการศึกษาและประเมินกระบวนการ ประเมินการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และเพื่อทราบปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรค และปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการประเมินโครงการเชิงระบบ CIPP Model โดยทำการแบ่งหน่วยระบบออกเป็น 2 หน่วยระบบ คือหน่วยระบบ A เป็นหน่วยระบบระดับหมู่บ้านและหน่วยระบบ B เป็นหน่วยระบบระดับรายบุคคล โดยในแต่ละระบบจะทำการประเมิน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยประชากรในการศึกษาคือ สมาชิกในหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ และการสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมายเจาะจง มีแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ สรุปผลการประเมินได้ดังนี้

5.2 สรุปผลการประเมินหน่วยระบบ A หน่วยระบบระดับหมู่บ้าน

5.2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ A

1) นโยบายของรัฐ พบว่า ชาวบ้านคลองสมบูรณ์มีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาลในระดับหนึ่ง ซึ่งเข้าใจว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับสมาชิกกองทุนกู้เงินไปประกอบอาชีพที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ

2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ พบว่า ในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ มีเจ้าหน้าที่ทางราชการมาสังเกตการณ์ด้วย และมีกระบวนการคัดเลือกโดยที่สมาชิกในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้ง และเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่คณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีจำนวน 9 คน มีผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาจำนวน 5 คน

3) เงินกองทุน 1 ล้านบาท พบว่า ขณะนี้กองทุนหมู่บ้านได้ดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ จนได้รับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 และสมาชิกก็ไปประกอบอาชีพแล้ว

4) เงินสะสมกองทุนหมู่บ้าน พบว่า เงินสะสมกองทุนหมู่บ้านเป็นเงินฝากสัจจะที่สมาชิกกองทุนต้องฝากในทุก ๆ เดือนปัจจุบันมีจำนวนเงินเพิ่มขึ้นมาก

5.1.2 ผลการประเมินกระบวนการหน่วยระบบ A

1) การจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุน พบว่า ระเบียบข้อบังคับกองทุนของหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับระเบียบข้อบังคับที่ทางราชการกำหนดให้มาเป็นตัวอย่าง คณะกรรมการหมู่บ้าน ไม่ได้คิดจัดทำขึ้นมาเองทั้งหมด

2) การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน พบว่า มีการจัดทำเอกสารโดยทำการกรอกแบบฟอร์ม คำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (แบบ กทบ.2) และมีเอกสารอื่น ๆ แนบไปด้วยได้ทำการจัดทำเป็นรูปเล่มแล้วนำเสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3) ระบบการจัดทำบัญชี พบว่า ระบบการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ เป็นการจัดทำบัญชีตามรูปแบบและทำการลงบัญชีตามประเภทของบัญชีตามแบบฟอร์มที่ได้รับมาจากทางราชการ ซึ่งขณะนี้ได้ลงบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

4) กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน ได้แก่ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกซึ่งผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนและคณะกรรมการพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านแล้ว มีจำนวน 62 คน มีลักษณะเป็นปัจเจกบุคคลทั้งหมด

5) กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน พบว่า เมื่อสมาชิกมีความประสงค์จะกู้เงินกองทุน จะทำการเสนอโครงการต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เสนอโครงการเกี่ยวกับการทำไร่ โดยสมาชิกทำตามขั้นตอนการกู้เงินครบทุกขั้นตอนและมีความถูกต้อง แต่เกิดความล่าช้าในเรื่องการจัดทำเอกสารเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อย เขียนหนังสือไม่ค่อยได้และไม่คล่องแคล่ว

6) การส่งเสริมการใช้เงินกู้ พบว่า ผู้กู้นำเงินไปใช้ในการประกอบอาชีพของตนเองโดยไม่มี การส่งเสริมการใช้เงินกู้แต่อย่างใด

7) การตรวจสอบการใช้เงินทุน พบว่า ในปัจจุบันคณะกรรมการกองทุนยังไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบการใช้เงินทุนของผู้กู้แต่อย่างใด เพียงแต่มีการประชุมว่าจะมีการตรวจสอบการใช้เงินกู้เท่านั้น

8) การจัดสรรผลประโยชน์ พบว่า ในปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ยังไม่ได้มีการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านแต่อย่างใดเนื่องจากยังไม่มีผลประโยชน์ใด ๆ เกิดขึ้น

5.2.3 ผลการประเมินผลผลิต หน่วยระบบ A

- 1) จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ในปัจจุบันจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีจำนวน 62 คน
- 2) จำนวนผู้ที่ได้กู้เงินกองทุน พบว่า จำนวนผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ มีจำนวน 53 คน โดยผู้ไปปลูกพืช 37 คน เลี้ยงสัตว์ 12 คน และค้าขาย 4 คน
- 3) จำนวนเงินที่ให้กู้ พบว่า จำนวนเงินที่คณะกรรมการอนุมัติให้กู้ทั้งหมดมีจำนวน 970,000 บาท โดยอนุมัติให้ผู้กู้ไปปลูกพืชมากที่สุดเป็นจำนวน 717,000 บาท เลี้ยงสัตว์ 200,000 บาท และค้าขาย 58,000 บาท
- 4) จำนวนผู้ที่ชำระเงินคืนเงินกู้ พบว่า ปัจจุบันยังไม่การผู้นำเงินมาชำระหนี้เงินกู้กองทุนหมู่บ้านเลย เนื่องจากยังไม่ครบกำหนดชำระเงินกู้
- 5) จำนวนเงินที่ได้รับชำระคืน พบว่า ในขณะนี้ยังไม่มีการชำระคืนเงินกู้เลย จำนวนเงินที่ได้รับชำระหนี้จึงยังไม่มี

6) กองทุนหมู่บ้านสะสม พบว่า ในปัจจุบันเงินกองทุนหมู่บ้านมียอดคงเหลือ 30,00 บาท และมียอดดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารออมสินคิดให้อีก 1,738.87 บาท(ข้อมูลเดือนกรกฎาคม 2545) และมียอดเงินฝากตั้งจะกองทุนหมู่บ้านอีกจำนวน 40,559.43 บาท คาดว่าเงินกองทุนหมู่บ้านสะสมจะมีเพิ่มขึ้นในเดือนมกราคม 2546 ซึ่งครบกำหนดชำระหนี้ผู้กู้จะต้องนำเงินมาชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน

7) การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ พบว่า คณะกรรมการยังไม่มี การติดตามตรวจสอบการใช้เงินกู้ จึงไม่ทราบข้อเท็จจริงว่าผู้กู้ นำเงิน ไปใช้ตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

5.3 สรุปผลการประเมินหน่วยระบบ B หน่วยระบบระดับรายบุคคล

5.3.1 ผลการประเมินบริบทหน่วยระบบ B

- 1) อาชีพของผู้กู้ พบว่า อาชีพของผู้กู้ส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกรมากที่สุด เนื่องจากอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักของสมาชิกในหมู่บ้าน
- 2) รายได้ของครอบครัว พบว่า รายได้ของครอบครัวผู้กู้ส่วนใหญ่ได้มาจากการประกอบอาชีพหลักของตนเองและมีพอสำหรับใช้จ่ายในครอบครัว
- 3) หนี้สินของครอบครัว พบว่า ครอบครัวของผู้กู้ส่วนใหญ่มีหนี้สิน มีทั้งหนี้สินนอกระบบที่กู้จากนายทุน และหนี้สินที่กู้จากสถาบันการเงินแหล่งอื่น ๆ
- 4) ประสิทธิภาพในการดำเนินการ พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของตนเองเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นอาชีพที่ทำมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

5.3.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ B

- 1) จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ พบว่า จำนวนเงินกู้ที่คณะกรรมการอนุมัติให้ผู้กู้ส่วนใหญ่เป็นเงินกู้จำนวน 20,000 บาท
- 2) จำนวนเงินทุนอื่น ๆ พบว่า จำนวนเงินทุนอื่น ๆ นี้คือจำนวนเงินทุนที่นอกเหนือจากเงินกู้กองทุนหมู่บ้าน เพราะเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานซึ่งเป็นเงินส่วนตัว และเป็นเงินที่กู้จากสถาบันการเงินแหล่งอื่น ๆ
- 3) สถานที่และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่มีสถานที่ประกอบ

อาชีพของตนเองอยู่แล้วและเป็นທີ່ที่เคยทำมาแล้ว ส่วนวัตถุดิบส่วนใหญ่จัดหาด้วยการซื้อตามท้องตลาด โดยทั่ว ๆ ไป เช่น เมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย อาหารสัตว์ เป็นต้น

4) จำนวนแรงงาน พบว่า แรงงานที่ดำเนินงาน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานภายในครอบครัวของผู้กู้เอง และมีบางส่วนที่ต้องจ้างแรงงานเนื่องจากแรงงานในครอบครัว ไม่เพียงพอซึ่งค่าแรงงานต่อวันในหมู่บ้านเท่ากับ 120 บาทต่อวัน

5) ความรู้และทักษะในการดำเนินงาน พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะในการดำเนินงานเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

5.3.3 ผลการประเมินกระบวนการ หน่วยระบบ B

1) การใช้จ่ายเงินกู้ พบว่า การใช้จ่ายเงินกู้ของผู้กู้แต่ละรายจะใช้จ่ายเงินกู้ตามประเภทของกิจกรรมของคนที่ได้ดำเนินการ ซึ่งส่วนมากเป็นการใช้จ่ายเงินเพื่อจัดซื้อวัตถุดิบ เก็บไว้เป็นเงินทุนหมุนเวียนน้อย

2) การหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า ส่วนใหญ่ผู้กู้จะหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพด้วยการสอบถามสมาชิกผู้กู้เงินที่ดำเนินการประสบความสำเร็จได้ผลผลิตที่สูง

3) การหาตลาด พบว่า การดำเนินธุรกิจของผู้กุนั้น ไม่ได้มีการหาตลาดมากนัก เนื่องจากกิจกรรมที่ดำเนินการเป็นอาชีพที่มีตลาดอยู่แล้ว

4) การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยและไม่มีความรู้ในการทำบัญชีและไม่ให้ความสำคัญของการทำบัญชี จึงไม่มีการจัดทำบัญชีรับจ่ายเงิน

5) การทำธุรกิจ/การดำเนินงาน พบว่า การดำเนินงานของผู้กุนั้นเป็นการดำเนินงานตามขั้นตอนวิธีการที่ตนเองเคยทำมาแล้ว ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต จนถึงการจำหน่ายผลผลิต

5.3.4 ผลการประเมินผลผลิต หน่วยระบบ B

1) ผลโดยตรง คือ สมาชิกที่กู้เงินไปสามารถดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จทำให้มีรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัวและมีเงินพอที่จะชำระหนี้ค่างวดหมู่บ้าน ในขณะที่เดียวกันผู้กู้ที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ทำให้มีรายได้น้อยอาจจะไม่มีเงินเพียงพอต่อการชำระหนี้เงินกู้ได้

2) ผลโดยอ้อม มีการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้นระหว่างสมาชิกในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน มีการร่วมกันดำเนินกิจกรรมกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี แต่ก็มีสมาชิกบางส่วนที่ได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมและมีผู้กู้บางรายที่กู้เงินไปแล้ว ไปดำเนินงานประกอบอาชีพที่อื่น ทำให้ขาดการติดต่อสื่อสารและขาดการมีส่วนร่วมไป

5.4 อภิปรายผลการประเมินโครงการ

จากวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้กล่าวในบทที่ 1 นั้น สามารถอภิปรายผลการประเมินโครงการได้ดังนี้

จากการศึกษาและประเมินสภาพบริบทชุมชน ซึ่งพบว่า หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ เป็นหมู่บ้านที่มีสภาพพื้นที่ที่มีดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การประกอบอาชีพทำการเกษตร โดยเฉพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ จำพวก ข้าวโพด อ้อย อาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้านจึงเป็นอาชีพทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ สภาพโดยทั่วไปถือว่าหมู่บ้านคลองสมบูรณ์เป็นหมู่บ้านที่มีการพัฒนาแล้วในระดับหนึ่ง มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี เด็กมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง จากสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านน่าจะมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้เกิดอาชีพเสริมขึ้นมาเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้นอกจากการประกอบอาชีพหลัก

จากการศึกษาและประเมินกระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งหมู่บ้านคลองสมบูรณ์มีการดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการบริหารตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด ตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งกองทุน จนถึงให้สมาชิกกู้เงิน ทำให้เกิดการรอรับคำสั่งเพียงอย่างเดียว ในปัจจุบันไม่ได้มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านกันเองเองเท่าไร แต่เป็นการทำตามมากกว่า

การประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี การทำงานของคณะกรรมการกองทุนสามารถทำได้อย่างถูกต้องตามวิธีการ สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือดี

จากการศึกษา ได้ทราบถึง ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคและปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ความไม่ร่วมมือของสมาชิกบางราย ถึงจะเป็นส่วนน้อยเท่านั้น แต่ก็ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ได้เช่นกัน ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ปัญหาฝนทิ้งช่วง ฝนแล้ง ทำให้การประกอบอาชีพของเกษตรกรได้ผลผลิตน้อย ทำให้เกิดความเสี่ยงในการชำระคืนเงินกู้ในอนาคตและอาจเกิดความเสี่ยงที่เกิดจากการที่สมาชิกที่ไม่รู้คุณค่าของเงิน

ไม่มีวินัยในการใช้จ่ายเงิน ยิ่งเงินกองทุนเป็นเงินของรัฐบาลอีกด้วย อาจจะไม่สนใจที่จะนำเงินมาชำระหนี้ก็ได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการฝากเงินตั้งจะออมทรัพย์ไม่พร้อมเพรียงกัน ทำให้การดำเนินการในขั้นต่อไปช้าไปด้วย

ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่ ความสามารถของคณะกรรมการกองทุนที่สามารถทำหน้าที่ของตนเองได้ดี สมาชิกมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ดีในการประกอบอาชีพทำให้เกิดผลดี มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถมีเงินมาชำระหนี้กองทุนได้ ที่สำคัญคือทำให้ความร่วมมือของสมาชิกซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ

5.5 ข้อเสนอแนะ

ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีข้อเสนอแนะซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

ก) ระยะเวลาในการชำระหนี้เงินกู้ควรจะมีการกำหนดระยะเวลาตามประเภทของกิจกรรมที่ผู้กู้เสนอโครงการ เพราะในแต่ละกิจกรรมระยะเวลาในการดำเนินงานต่างกัน เพื่อความเหมาะสมในการชำระหนี้และลดความเสี่ยง ได้อีกทางหนึ่งด้วย

ข) ควรจะมีการส่งเสริมและแนะนำให้ชุมชนได้มีการทำธุรกิจร่วมกัน ในลักษณะอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ นอกจากภาคเกษตรกรรม และเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจกันทำงานและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ได้อีกด้วย

ค) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านยังขาดการช่วยเหลือกันในการดำเนินงานกัน อย่างเต็มที่ ควรมีการส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มากขึ้น

ง) ในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกส่วนใหญ่จะปฏิเสธการเป็นคณะกรรมการกองทุน ทำให้คณะกรรมการมีแต่สมาชิกคนเดิม ๆ ที่เคยเป็นผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนในหมู่บ้าน ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้และการสร้างประสบการณ์แก่ตนเอง ควรมีการส่งเสริมและผลักดันให้สมาชิกมีความกล้าที่จะแสดงออกในด้านการเป็นผู้นำ

จ) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการตรวจสอบการใช้เงินทุนของสมาชิกที่ได้กู้เงินกองทุนไปประกอบอาชีพทันทีหลังจากที่ได้อนุมัติเงินกู้ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการกองทุนต่อไป

ฉ) สมาชิกกองทุนที่กู้เงินไปดำเนินธุรกิจ เมื่อมีรายได้จากการดำเนินงาน ควรจะมีการส่งคืนเงินกู้บางส่วนก่อน เพื่อลดภาระที่จะต้องจ่ายเป็นเงินจำนวนมากในครั้งเดียว

ข) สมาชิกควรให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมทุกครั้งทีคณะกรรมการกองทุนนัดประชุม เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนทัศนคติต่าง ๆ ในที่ประชุม และรับฟังข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนด้วยตนเอง ป้องกันการรับข้อมูลที่ผิด ๆ

ข) กองทุนหมู่บ้าน มีการดำเนินงานที่มีขั้นตอนมาก เอกสารมาก งานซับซ้อน ทำให้เกิดความยุ่งยาก ควรจะมีการลดขั้นตอนการดำเนินงานลงบ้าง เพื่อความสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อการเข้าใจ และง่ายต่อการดำเนินงาน

2) ข้อเสนอแนะในการค้นคว้าวิจัยครั้งต่อไป

ก) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะสิ้นสุดโครงการ เพื่อได้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ข) การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านในครั้งนี้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2544 จนถึงเดือน กรกฎาคม 2545 เท่านั้น ข้อมูลที่ได้จึงยังไม่สมบูรณ์ตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน จึงไม่สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้อย่างครบถ้วน จึงสมควรให้มีการประเมินโครงการต่อไป

ค) ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรจะเป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะเจาะจง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การศึกษาวิจัยการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดครบถ้วน และมีประโยชน์ในการพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2545). กลุ่มปัญหาหนี้สินเกษตรกร[ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.dola.go.th/kcc/kcc2.2.htm#AA>
- กฤษฎา รวยอาจิณ. (2545). แผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ภาคอุตสาหกรรม)[ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.smethai.net>
- กองทุนเพื่อสังคม, สำนักงาน. (ม.ป.ป.). กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทจะเตรียมพร้อมรับมืออย่างไร. ม.ป.ท.
- กองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์, สำนักงาน. (2544). เอกสารประกอบการพิจารณากองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์. (เอกสารที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่)
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). แนวคิดชุมชนนิยมทุกคนเป็นสมาชิกในชุมชนที่มีชีวิต [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.ccd.moi.th/oct151.htm>
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. ม.ป.ท.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). เครื่องมือชี้วัดความอยู่ดีมีสุขและการวิเคราะห์เชิงนโยบาย [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.nesdb.go.th>
- ฉันทวรรณ พลวิชัย และปรีดา โพธิ์ทอง. (2545). ปัญหาความยากจนยากนักหรือที่จะแก้ไข [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.utcc.ac.th/cebf/web/analysis/analze/0001.doc>

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2545). คณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.baac.or.th>

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2544). คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและประเมินโครงการ. (อัครา)

ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ. (2544). ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน. ม.ป.ท.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2545). เศรษฐกิจไทยปี 2545-2546 ได้รับแรงหนุนจากการใช้จ่ายภายในประเทศ[ออนไลน์]. ได้จาก : http://www.rakbankerd.com/benny/01_jam/thaiinfor/Country_infor/index.htm

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. (2544). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทัศนทองการพิมพ์.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. (2544). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี : เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.

อัญญรติ สุขเกษม. (2545). ช่วยไทยหรือทำลายไทย[ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.newspaper.rsu.ac.th/newspaper.online18/sec_feature.htm

ภาคผนวก ก

ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหาร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนงานในการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าว เป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือ ซึ่งขัดหรือขัดแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๑๐ คน เป็นกรรมการ เลขานุการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน ๓ คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ ๙ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน

(๒) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน

(๓) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๔) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน

(๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

(๘) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(๙) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วย

ปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

(๑๐) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๑๑ การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำข้อ ๙ มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เข้าประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเข้าประชุมและ ค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด ๒

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ ๑๓ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๑๔ สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

(๒) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

(๓) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน

(๔) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน

(๕) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน

(๖) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

(๗) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหาร และจัดการกองทุน

(๘) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

(๙) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

(๑๐) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

(๑๑) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๓๐ ง ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑(๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน ๔ คน”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๔

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘ ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุน
ของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ
ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้น
เศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของ
ประเทศในอนาคต

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็วและมี
ประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา อาศัยอำนาจตาม
ความใน ข้อ ๑๐ (๘) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

หมวด ๑ ข้อความทั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ทั้งนี้ การจะกำหนดว่าชุมชนใดเป็นชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“คณะอนุกรรมการสนับสนุน” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

“คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร

“คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอหรือเขต

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะ

กรรมการกองทุนชุมชนเมืองต่าง ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

“กรรมการกองทุน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารที่คณะกรรมการกำหนดให้บริหารจัดการกองทุน

“ครัวเรือน” หมายความว่า ครอบครัวตามทะเบียนบ้าน อันประกอบด้วยบิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง เป็นต้น อยู่รวมกัน

“หัวหน้าครัวเรือน” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าบ้านตามทะเบียนบ้าน

“ผู้แทนครัวเรือน” หมายความว่า หัวหน้าครัวเรือนหรือบุคคลในครัวเรือน ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนมอบหมายเป็นหนังสือให้เป็นผู้แทนครัวเรือน

“หุ้น” หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่ง โดยมูลค่าของหุ้นให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด

“เงินฝากสัจจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมไว้กับกองทุนตามแต่จะตกลงกัน โดยให้ถือว่าเงินออมเป็นเงินสะสม และจะถอนหรือปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด

“เงินรับฝาก” หมายความว่า เงินรับฝากประเภทต่าง ๆ นอกเหนือจากเงินออมตามที่กองทุนกำหนด

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุน

“ที่ประชุมสมาชิก” หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีหรือที่ประชุมใหญ่สามัญ

ข้อ ๔ ให้ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติรักษาการ ตามระเบียบนี้

หมวด ๒

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ ๕ ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

(๑) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

(๒) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและ
ภูมิปัญญาของตนเอง

(๓) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

(๔) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และ
ประชาสังคม

(๕) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

ข้อ ๖ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ
ดังนี้

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อ
พัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน
และจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนใน
หมู่บ้านหรือชุมชน

(๒) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัด
ระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

(๓) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้าน
การเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ
และ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(๔) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน
ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

(๕) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของ

ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ข้อ ๗ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน
ดังนี้

- (๑) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้
- (๓) เงินกู้ยืม
- (๔) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุน
- (๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่นใด

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” กับธนาคาร เพื่อสำรองจ่ายและเตรียมจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

ให้ธนาคารโอนเงินจาก “บัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองตามคำสั่งจ่ายของคณะกรรมการ

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนชุมชนเมืองตามหมวด ๙ แห่งระเบียบนี้ บัญชีละหนึ่งล้านบาท ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถจัดสรรเงินให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายระยะเวลาต่อได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน

ข้อ ๑๐ ในการอนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มเข้าบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือบัญชีกองทุนชุมชนเมือง ให้คณะกรรมการพิจารณาในหลักการ ดังนี้

- (๑) ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือ

ชุมชนเมือง รวมทั้งการแสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งความพร้อมในการเข้าร่วมบริหารจัดการ
กองทุน และการควบคุมดูแลกันเองในการใช้ประโยชน์จากกองทุนของประชาชนในหมู่บ้าน
หรือชุมชนเมือง

(๒) ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนที่เป็นความพร้อมของบุคคล ด้าน
ความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เช่น
กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ และกองทุนสวัสดิการ และความพร้อมใน
การเข้าบริหารจัดการกองทุน

(๓) การบริหารจัดการกองทุนที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันในส่วนเงินอุดหนุนจาก
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และกองทุนทางสังคมหรือกองทุนที่หน่วยงานราชการ
จัดตั้งขึ้น

(๔) การมีระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
กองทุนโดยสมาชิก และมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินกิจกรรมของกองทุนทั้งในด้าน
เศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ภายใต้บังคับแห่งข้อ ๑๑ และบทบัญญัติในหมวด ๘ แห่งระเบียบนี้ เมื่อคณะ
กรรมการได้อนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มเข้าบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชี
กองทุนหมู่บ้านหรือบัญชีกองทุนชุมชนเมืองแล้ว คณะกรรมการย่อมหมดอำนาจในการ
บริหารจัดการเงินกองทุน และจะเข้าแทรกแซงการบริหารจัดการเงินกองทุนของคณะกรรมการ
กองทุนมิได้

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการมีอำนาจระงับการจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหรือให้กองทุน
ขาดใช้หรือให้ส่งคืนเงินในกรณีที่กองทุนเบิกจ่ายไปแล้ว อันเนื่องมาจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้
ว่าคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด หรือ
กระทำการอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อกองทุน

หมวด ๓

คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ ๑๒ ให้มีคณะกรรมการสนับสนุน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นรองประธานคนที่สอง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการ เป็นอนุกรรมการ ผู้แทนจากสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนจากสำนักงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๓ คณะกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

(๒) สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการแก่กองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุน

(๔) ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนตามแผนงานโครงการของรัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน สามารถรวมกองทุนอื่นกับกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์

(๕) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุน

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๔

คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

ข้อ ๑๔ ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัด เป็นรองประธาน ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานกรรมการ และผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาธารณสุข-จังหวัด เร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการเป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดอาจจัดตั้งศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้คณะกรรมการดังกล่าวตามวรรคแรก ประกอบด้วย ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการ ผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและ-สหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม กรมประชาสัมพันธ์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและ

สหกรณ์การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวนห้าคนเป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังมี

- (๑) รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับชุมชนตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (๓) สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (๔) ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์
- (๕) ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกองทุนในจังหวัด
- (๖) จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่างๆ ในจังหวัดเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทราบ
- (๗) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (๘) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
- (๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสนับสนุนมอบหมาย

ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต เป็นประธานแล้วแต่กรณี ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี ปลัดอำเภอฝ่ายปกครองและพัฒนาหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณี ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่นๆ จำนวนไม่น้อยกว่า

เจ็ดคนแต่ไม่เกินเก้าคน เป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการอำเภอหรือ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเขตแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอมีหน้าที่ประเมินความพร้อม สนับสนุนการเตรียมความพร้อม สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง สนับสนุนและติดตามการดำเนินกิจกรรมของกองทุน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนา การเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารการจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจ ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเครือข่ายชุมชนระดับอำเภอซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรประชาชน เครือข่ายชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ ด้านการพัฒนากองทุนหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในจำนวนตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยให้มี บทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

หมวด ๕

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ ๑๖ ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนสี่ห้าคน ประกอบด้วยกรรมการซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบ ที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๑๗

หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกกรรมการกองทุนนั้นให้คณะกรรมการกองทุนออกข้อบังคับกองทุนตามมติของที่ประชุมสมาชิก

ข้อ ๑๗ กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

(๑) เป็นผู้มิใช่อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

(๒) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางด้านการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

(๗) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

(๘) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา ๖๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

(๙) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ ๒๐ (๓) และ (๔)

ข้อ ๑๘ คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน

(๒) ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

(๓) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๔) สำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๕) พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

(๖) ทำนิติกรรมสัญญา หรือ ดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

(๗) จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

(๘) จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุดเนื่องจาก คณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ ที่กองทุนกำหนด

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ ๑๙ .กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๖ ภายในระยะเวลาสามสิบวัน

กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ ๒๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๔) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๗ (๔) (๕) (๖) และ (๗)

(๖) คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๗

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งบุคคลจากสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุนแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ให้นำบทบัญญัติในข้อ ๑๙ วรรคสาม มาใช้บังคับกับกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) และ (๓)

ข้อ ๒๑ ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เற்றுญติกกองทุน และเลขานุการกองทุน

ข้อ ๒๒ การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

กรรมการกองทุนผู้ใดมีส่วนได้ส่วนเสียเป็นส่วนตัวในเรื่องใด ห้ามมิให้เข้าร่วมประชุมในเรื่องนั้น

หมวด ๖

กองทุนและสมาชิกกองทุน

ข้อ ๒๓ กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง อาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (๑) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาวะผูกพัน
- (๓) เงินกู้ยืม
- (๔) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- (๕) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (๖) เงินค่าหุ้น
- (๗) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- (๘) เงินและทรัพย์สินอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ ๒๔ สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน

การรับสมัครสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการที่กองทุนกำหนด ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเป็นหลัก

ข้อ ๒๕ คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากสัจจะไว้ที่กองทุน

ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ ๒๖ ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายใน กำหนดระยะเวลาสิบห้าวัน นับจากวันที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เพื่อ พิจารณาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนและรับรองคณะกรรมการกองทุนที่ได้ รับเลือกใหม่

วิธีการในการเรียกประชุมให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี ของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ข้อ ๒๗ นอกจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุน อาจ เรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุม สมาชิกตามระเบียบนี้ หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนจะเห็นสมควร

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจากสมาชิกซึ่งเข้าชื่อกันมี จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ ๒๘ ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน สมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

สมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนตนก็ได้ แต่ผู้รับ มอบอำนาจนั้นจะรับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายมิได้

การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีก ครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังถ้ามิใช่เป็นการ ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน สมาชิกทั้งหมดก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

ข้อ ๒๙ สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน
ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็น
เสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

หมวด ๗

การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ ๓๐ สมาชิกตามข้อ ๑๘(๓) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ ๓๑ คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ ๓๓ คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

ข้อ ๓๕ การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญาการชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๓๖ ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ ๓๗ ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผล

อันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้ นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบ วันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัคร เข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

หมวด ๘

การทำบัญชีและการตรวจสอบ

ข้อ ๓๘ ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

คณะกรรมการกองทุนต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของ สมาชิกเป็นหลัก

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ตรวจสอบ กองทุน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนและการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนได้ตามที่เห็นสมควร ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการกองทุนมีหน้าที่ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกองทุน

ข้อ ๓๙ ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำรายงานการเงินตามแบบที่คณะกรรมการ กำหนด และส่งให้ผู้ตรวจสอบบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่ วันสิ้นปีทางบัญชีของทุกปี

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุน เพื่อทำหน้าที่ประเมินผล

การใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของกองทุน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด และให้ทำบันทึก รายงานผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการกองทุน พร้อมทั้งจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อสมาชิกและสาธารณชน

ข้อ ๔๐ การจัดสรรกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นปีทางบัญชีหากปรากฏว่าปีใดมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนสามารถนำกำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

หมวด ๙ บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๑ ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๑๗ โดยมีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ผู้มาประชุมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน ทั้งนี้ หัวหน้าครัวเรือนอาจมอบหมายให้ผู้แทนครัวเรือนเข้าประชุมแทนได้

เมื่อที่ประชุมกำหนดวิธีการเลือกแล้วเสร็จ ให้ผู้ใหญ่บ้านและประชาคมหมู่บ้าน ตลอดจนคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอสนับสนุนให้การเลือกคณะกรรมการกองทุนเป็นไปตามมติของเวทีชาวบ้าน

ในส่วนของชุมชนเมืองให้ประธานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นทำหน้าที่แทนผู้ใหญ่บ้านตามวรรคแรก

ข้อ ๔๒ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนตามข้อ ๔๑ ดำรงตำแหน่ง ให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน

ทั้งหมด

ให้นำบทบัญญัติในข้อ ๑๙ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกรณีตามวรรค
หนึ่งโดยอนุโลม

ข้อ ๔๓ คณะกรรมการกองทุนตามข้อ ๔๑ ต้องดำเนินการที่นอกเหนือจากจัดตั้ง
กองทุนต่อคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ และเปิดบัญชี
เงินฝากของคณะกรรมการกองทุนให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันหลังจากได้รับเลือก

ข้อ ๔๔ ให้คณะกรรมการกองทุนตามข้อ ๔๑ เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้
ชื่อบัญชี “กองทุนหมู่บ้าน (ชื่อบ้าน.....หมู่ที่.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด)” ไว้กับธนาคาร เพื่อรับโอนเงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะ
กรรมการ

ข้อ ๔๕ ภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการประเมิน
ผลการดำเนินการตามระเบียบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ลงนาม สุวิทย์ คุณกิตติ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๔๘ง ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
ว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ (๘) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของ

ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๑๗”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการชี้แจง ทำความเข้าใจ เติร์ยมความพร้อม และดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๑๗ โดยมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ลงนาม สุวิทย์ คุณกิตติ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๕๗ง

ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

ระเบียบข้อบังคับ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์

เพื่อให้การบริหารจัดการหมู่บ้านคลองสมบูรณ์ ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัย การออมเพื่อเสาะหาอาหาร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพื่อประโยชน์ ต่อสมาชิกโดยรวม จึงสมควรกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของ กองทุนหมู่บ้านคลอง สมบูรณ์ไว้ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์"

ข้อ 2. ที่ตั้งกองทุน บ้านเลขที่ 3 หมู่ที่ 7 ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา รหัส

30130

ข้อ 3. ระเบียบนี้ใช้ข้อบังคับตั้งแต่ประชุมเป็นต้นมา

ข้อ 4. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น
- (3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- (4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
 1. เป็นคนดีมีความซื่อสัตย์
 2. เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
 3. เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
 4. เป็นคนรู้จักสามัคคี
- (5) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการคือ
 1. เป็นคนเก่งเรียนใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ
 2. เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
 3. เป็นคนเก่งงาน ขยันการทำงาน และมีความรับผิดชอบหน้าที่การทำงาน

ข้อ 5. แหล่งที่มาของเงินทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (2) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินกองทุน
- (3) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (4) เงินค่าหุ้น

- (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่นใด

ข้อ 6. คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) เป็นผู้ทำนุ หรืออาศัยอยู่ในหมู่บ้านคลองสมบูรณเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน
- (2) เป็นผู้ที่มีนิสัยอันงดงาม มีความรู้ความเข้าใจเห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะมีส่วนร่วมกิจกรรมของกองทุน
- (3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เป็นสมาชิก
- (5) อุดมคติ เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- (6) มีเงินฝากสะสมและถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ที่มีอยู่ในกองทุน

ข้อ 7. การสมัครเข้าสมาชิก

- (1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิก กองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- (2) ผู้มีคุณสมบัติตาม ข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุน ได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกในลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

ข้อ 8. เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 6 และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็น สมาชิกจะแจ้งบุคคลนั้น เสียค่าธรรมเนียมแรกเข้า และค่าหุ้นภายใน 3 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 9. สมาชิกขาด หรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- (3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่ง ให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- (4) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้ร่วมประชุม
- (5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ หรือ ไม่ให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมมือกับกองทุน ไม่ว่าประการใด ๆ
- (6) จงใจปิดบังความจริง อันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- (7) นำทรัพย์สินของกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ไม่ระบุไว้

(8) มีลักษณะและหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 6

- ข้อ 10. สมาชิกผู้กู้ไม่มีหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกัน อาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุน โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาอนุญาต และให้ขาดจากสมาชิกภาพในวันที่คณะกรรมการกองทุนดำเนินการอนุญาต
- ข้อ 11. ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพยื่นคำสมัครขอเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 1 ปี
- ข้อ 12. การถือค่าธรรมเนียบแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิกทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรชุมชนเป็นรายละ 5 บาท โดยสมาชิกจะต้องชำระภายใน 3 วัน จากวันที่คณะกรรมการกองทุนรับเข้าเป็นสมาชิก
- ข้อ 13. หุ้น ๆ หนึ่ง มีมูลค่าหุ้นละ 10 บาท สมาชิกแรกเข้าตามข้อ 7 จะต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้นแต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน โดยสามารถชำระค่าหุ้น และเพิ่มหุ้นได้ปีละ 1 ครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกองทุน
- ข้อ 14. วิธีการชำระค่าหุ้น สมาชิกสามารถชำระค่าหุ้นโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งดังต่อไปนี้
- (1) ชำระโดยใช้เงิน
 - (2) ชำระโดยใช้ทรัพย์สินที่สมาชิกมีอยู่ ได้แก่
 - (2.1) ผลผลิตทางการเกษตร ที่สามารถเก็บผลผลิตไว้ได้ในระยะยาว และสามารถขายเป็นเงินได้เช่น ข้าวเปลือก ข้าวโพด ถั่วเหลือง เป็นต้น
 - (2.2) ผลผลิตทางการเกษตรแปรรูป ที่สามารถเก็บไว้ได้นาน และสามารถขายเพื่อเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ เช่น ถั่วโอบแห้ง มะม่วงคอง แยมทุเรียน เป็นต้น
 - (2.3) งานจักรสาน หรืองานหัตถกรรมต่าง ๆ ที่สามารถเพื่อเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าทอมือต่าง ๆ ตะกร้า กระเป๋า เป็นต้น
 - (2.4) อาหารแปรรูปที่สามารถเก็บไว้ได้นาน และสามารถขายเพื่อเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น น้ำพริกต่าง ๆ เป็นต้น
 - (2.5) ทรัพย์สินอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด คณะกรรมการกองทุนจะคํวณค่าทรัพย์สิน ตาม ข้อ (2.1)(2.2)(2.3)(2.4)และ (2.5) โดยยึดราคาซื้อขายภายในท้องถิ่น ณ วันที่สมาชิกส่งชำระค่าหุ้น และ

ให้มีมูลค่าเท่ากับจำนวนหุ้นที่สมาชิกถือในแต่ละครั้ง ของการชำระ
หุ้น

(3) ชำระโดยใช้แรงงานของสมาชิก คณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้จัดหาผู้ว่าจ้าง
สมาชิกให้ทำงานภายในหมู่บ้านตามที่ คณะกรรมการกองทุนกำหนด เช่น รับ
จ้างเกี่ยวข้าว ไถนา โถปรับพื้นที่ ฯลฯ โดยคิดค่าแรงในอัตราขั้นต่ำของจังหวัด
ขอนแก่น เท่ากับหนึ่งร้อยยี่สิบสามบาท ต่อแปดชั่วโมงทำงาน โดยสมาชิกจะ
ได้รับค่าแรงตามสัดส่วนของชั่วโมงทำงาน ในแต่ละวันตามชั่วโมงทำงานจริง
ของสมาชิก และนำค่าจ้างที่ได้รับมาเป็นค่าหุ้นเท่ากับจำนวนหุ้นที่สมาชิกถือ
ในแต่ละครั้งของการชำระค่าหุ้น

- ข้อ 15. เงินฝากตั้งจะ สมาชิกต้องส่งเงินฝากตั้งจะทุกเดือน เดือนละ เท่า ๆ กัน ในวงเงินไม่
ต่ำกว่าและสูงสุดไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน ทุกวันที่ 7 ของเดือน และสามารถเพิ่ม
เงินฝากตั้งจะ ได้ปีละ 1 ครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปี พร้อมกันนี้สมาชิก
สามารถถอนและปีบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิก
- ข้อ 16. เงินรับฝาก สมาชิกสามารถนำเงินฝากไว้กับกองทุนได้ ในวงเงินสูงสุดไม่เกินราย
ละ 5000 บาท โดยสามารถฝากได้ไม่จำกัดจำนวน ใน 1 เดือน และถอนได้ไม่เกิน
1 ครั้งต่อเดือน โดยจะได้รับดอกเบี้ยในอัตรา ร้อยละ 7 ต่อปี
- ข้อ 17. สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้และความชำนาญเพื่อเป็นคณะ
กรรมการกองทุนภายใต้ระบบประชาธิปไตยจำนวน 15 คน
- ข้อ 18. คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธาน
กรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก ผู้ตรวจสอบภายใน ประชาสัมพันธ์ และปฏิกรม
กองทุนประกอบด้วยที่ปรึกษาของกองทุน จำนวน 5 คน
- ข้อ 19.. คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปีเมื่อครบกำหนดระยะ
เวลา 1 ปี นับแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่ง ให้คณะกรรมการกองทุนจับ
ฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด ในกรณีที่คณะ
กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย
กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่และคณะกรรมการกองทุนจะจัดให้มีการคัดเลือก
บุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนคณะกรรมการกองทุน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม
วาระภายในระยะเวลา 30 วัน กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจ
ได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกิด 2 วาระติดต่อกันไม่ได้

ให้มีมูลค่าเท่ากับจำนวนหุ้นที่สมาชิกถือในแต่ละครั้ง ของการชำระ
หุ้น

(3) ชำระ โดยใช้แรงงานของสมาชิก คณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้จัดหาผู้ว่าจ้าง
สมาชิกให้ทำงานภายในหมู่บ้านคามที่ คณะกรรมการกองทุนกำหนด เช่น รับ
จ้างเกี่ยวข้าว ไถนา ไถปรับพื้นที่ ฯลฯ โดยคิดค่าแรงในอัตราขั้นต่ำของจังหวัด
ขอนแก่น เท่ากับหนึ่งร้อยยี่สิบสามบาท ต่อแปดชั่วโมงทำงาน โดยสมาชิกจะ
ได้รับค่าแรงตามสัดส่วนของชั่วโมงทำงาน ในแต่ละวันตามชั่วโมงทำงานจริง
ของสมาชิก และนำค่าจ้างที่ได้รับมาเป็นค่าหุ้นเท่ากับจำนวนหุ้นที่สมาชิกถือ
ในแต่ละครั้งของการชำระค่าหุ้น

- ข้อ 15. เงินฝากตั้งจะ สมาชิกต้องส่งเงินฝากตั้งจะทุกเดือน เดือนละ เท่า ๆ กัน ในวงเงิน ไม่
ต่ำกว่าและสูงสุดไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน ทุกวันที่ 7 ของเดือน และสามารถเพิ่ม
เงินฝากตั้งจะ ได้ปีละ 1 ครั้ง ในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปี พร้อมกันนี้สมาชิก
สามารถถอนและปิดบัญชี ได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิก
- ข้อ 16. เงินรับฝาก สมาชิกสามารถนำเงินฝากไว้กับกองทุนได้ ในวงเงินสูงสุดไม่เกินราย
ละ 5000 บาท โดยสามารถฝากได้ไม่จำกัดจำนวน ใน 1 เดือน และถอนได้ไม่เกิน
1 ครั้งต่อเดือน โดยจะ ได้รับดอกเบี้ยในอัตรา ร้อยละ 7 ต่อปี
- ข้อ 17. สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้และความชำนาญเพื่อเป็นคณะ
กรรมการกองทุนภายใต้ระบบประชาธิปไตยจำนวน 15 คน
- ข้อ 18. คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธาน
กรรมการ เลขานุการ เสร็จผู้เบิก ผู้ตรวจสอบภายใน ประชาสัมพันธ์ และปฏิคม
กองทุนประกอบด้วยที่ปรึกษาของกองทุน จำนวน 5 คน
- ข้อ 19. คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปีเมื่อครบกำหนดระยะ
เวลา 1 ปี นับแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่ง ให้คณะกรรมการกองทุนจับ
ฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด ในกรณีที่คณะ
กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย
กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่และคณะกรรมการกองทุนจะจัดให้มีการคัดเลือก
บุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนคณะกรรมการกองทุน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม
วาระภายในระยะเวลา 30 วัน กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจ
ได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกิด 2 วาระติดต่อกันไม่ได้

- ข้อ 20. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
- ข้อ 21. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้
- (1) บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบกำกับดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
 - (2) ออกระเบียบข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
 - (3) รับสมาชิกและจัดทำระเบียบสมาชิก
 - (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด หรือมอบหมาย
- ข้อ 22. ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้
- (1) เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน
 - (2) เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน
 - (3) แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุน เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมติหรือที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย
 - (4) ปฏิบัติงานตามหน้าที่อื่น ๆ ตามข้อบังคับและมติของคณะกรรมการ
- ข้อ 23. ให้รองประธานกรรมการกองทุน ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุน เมื่อประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- ข้อ 24. ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกองทุน ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใด ได้ ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการกองทุน คนใดคนหนึ่งเป็นประธานสำหรับการประชุมคราวนั้น
- ข้อ 25. เற்றுญติกกองทุน มีหน้าที่รวบรวมจัดเก็บดูแลรักษาเงินทุนและรายได้ของกองทุน รวมทั้งการจัดทำบัญชี พร้อมทั้งควบคุมการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็น ไปอย่างรอบคอบและเกิดประโยชน์สูงสุด
- ข้อ 26. เลขานุการกองทุนมีหน้าที่ติดต่อบริหารงานทั่วไป นัดประชุมคณะกรรมการกองทุน จัดและบันทึกรายงานการประชุมตลอดจน รายงานผลการดำเนินงานของกองทุน
- ข้อ 27. ผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแลเงินกองทุนให้เป็นไปตามมติที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- ข้อ 28. ประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ผลิตเอกสาร สิ่งพิมพ์ ให้ข่าวสารแก่สมาชิก และหน่วยงาน

อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 29. กรรมการกองทุนอื่น ๆ ให้มีหน้าที่ตามคณะกรรมการกองทุนกำหนดมอบหมาย

ข้อ 30. คณะกรรมการกองทุนต้องมีประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งแต่ถ้ามีความจำเป็น ประธานอาจเรียกประชุมได้มากกว่า 1 ครั้งและต้องมีกรรมการกองทุนเข้าประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของทั้งหมด จึงครบองค์ประกอบ

ข้อ 31. การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก คณะกรรมการคนหนึ่ง ให้มีเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง ในกรณีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่ม ขึ้นอีกเสียงหนึ่ง หรือเป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ 32. ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงิน ต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

- (1) การพัฒนาอาชีพ
- (2) การสร้างงาน
- (3) การสร้าง และ/หรือ เพิ่มรายได้
- (4) ลดรายจ่าย
- (5) บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ 33. การอนุมัติการกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

ข้อ 34. ลักษณะ โครงการ สมาชิกสามารถขอกู้ตาม ข้อ 31(1)(2) ต้องมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ เป็นโครงการที่ต้องดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ในทางการตลาด และสามารถเห็น ได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อ 35. วงเงินกู้ เงินกู้ตามข้อ 31 (1)(2) ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติ เห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใด เกิน 20,000 บาท คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้ การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ต้องไม่เกิน 50,000 บาท

ข้อ 36. การดำเนินการตาม โครงการที่ขอกู้และการจัดทำรายงานสมาชิกจะต้องดำเนินการที่ขอกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 37. การทำสัญญาเงินกู้ตามประเภทการกู้ยืมต้องมีการทำสัญญาไว้ กับคณะกรรมการกองทุน ตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ 38. หลักประกันเงินกู้มีข้อกำหนดดังนี้

- (1) เงินกู้ตามข้อ 32 (1)(2)(3)(4) ต้องใช้สมาชิกของกองทุน จำนวน 2 คนเป็นผู้ค้ำประกัน สำหรับเงินกู้ตามข้อ 32 (5) ให้ทำสัญญาเพียงอย่างเดียว

ข้อ 39. การชำระคืนเงินกู้ เงินชำระหนี้สำหรับเงินกู้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

- (1) เงินกู้ตามข้อ 32 (1)(2)(3)(4) ให้ผู้กู้ส่งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในหนึ่งปี
- (2) เงินกู้ตามข้อ 32 (5) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินกู้เต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกิน 120 วัน

ข้อ 40. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

- (1) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 2 ต่อเดือน
- (2) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากอัตราร้อยละ 7 ต่อปี

ข้อ 41. ค่าปรับในกรณีผู้กู้ผิดสัญญา ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาต ก่อนพ้น การชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 42. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีกองทุน และได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ดังนี้

- (1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้นในอัตราร้อยละ 15
- (2) เป็นเงินประกันความเสี่ยงอัตราร้อยละ 20
- (3) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ในอัตราร้อยละ 5
- (4) เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน ในอัตราร้อยละ 10
- (5) เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 10
- (6) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน ในอัตราร้อยละ 10
- (7) เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ในอัตราร้อยละ 20
- (8) เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ในอัตราร้อยละ 15
- (9) อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรในอัตราร้อยละ 5

ข้อ 43. กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝาก และบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบเดือนละ

- 1 ครั้ง แล้วคิดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังนี้
- (1) บัญชีเงินฝากออมทรัพย์

- (2) รายรับและรายจ่ายของกองทุน
- (3) สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

ข้อ 44. คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุนและรายงานผลการตรวจสอบบัญชี คํอคณะอนุกรรมการสนับสนุน เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของกองทุน ทุก 3 เดือน และทุกกรอบปี พร้อมทั้งแสดง บัญชีกำไรขาดทุน และ งบดุล ในปีบัญชีที่ล่วงมาภายใน 120 วันนับตั้งแต่วันที่สิ้นปีบัญชี

ข้อ 45. ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่สามัญ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีวาระการประชุมดังนี้

- (1) ประธานกล่าวเปิดประชุม
- (2) เรื่องที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
- (3) รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ผ่านมา
- (4) พิจารณาเรื่องที่ค้างในที่ประชุมครั้งก่อน
- (5) เற்றுญูกรายงานฐานะทางการเงิน
- (6) วาระที่จะต้องพิจารณา
- (7) เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)
- (8) สรุปผลและปิดประชุม

บทเฉพาะกาล

ข้อ 46. บรรดาประกาศคำสั่ง ข้อบังคับ และระเบียบต่าง ๆ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับต่อไป เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบข้อบังคับนี้ ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีการแก้ไขหรือยกเลิก

ข้อ 47. ภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการกองทุนประเมินการ

ดำเนินงานตามระเบียบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

ข้อ 48. ให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 26 มิถุนายน 2544

ลายของ จันทร์สุข

(นางลายของ จันทร์สุข)

ภาคผนวก ข

1. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.๑)
2. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.๒)
3. รายชื่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

ชื่อบ้าน/ชุมชน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง/เทศบาล.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

๑. กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ ๔๑ ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การ
จัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ (สังเกตการ)

(๑.๑) จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมีการสุ่มครัวเรือนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือน
ทั้งหมด

ถูกต้อง

ไม่ถูกต้อง

(๑.๒) การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

ถูกต้อง

ไม่ถูกต้อง

(๑.๓) วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน

ก่อนประกาศคณะกรรมการ

หลังประกาศคณะกรรมการ

๒. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ ๑๖ ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้ง
และบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ (สอบถามข้อมูลภายในหมู่
บ้านและข้อมูลทางราชการ)

คุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ
๑. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน
๒. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุสิบปีบริบูรณ์
๓. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๔. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
๕. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

<p>๖. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดต่อการกำหนดโทษหรือการลงโทษในความผิดตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก</p>
<p>๗. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด</p>
<p>๘. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา ๖๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๐</p>
<p>๙. ไม่เป็นที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ ๒๐ (๓) และ (๔)</p>

ผลการประเมิน มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อ/ทุกคน

มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อ เฉพาะบางคน

๑.....ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....

๒.....ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....

๓.....ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....

๔.....ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....

๕.....ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....

มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนทุกข้อ/ทุกคน

.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้ติดตาม/สังเกตการณ์

วันที่.....

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

จัดทำโดย

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง/เทศบาล.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

คำชี้แจง

แบบประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดทำขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนรวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริงสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน/ชุมชน

๑. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน/ชุมชน.....คน

๒. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน.....ครัวเรือน

๓. อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน/ชุมชน ประกอบด้วย

๑.....

๒.....

๔. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน/ชุมชน

๔.๑ ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่นๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน ประกอบด้วย (เช่น จากการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การทำประมง อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือ โรงงานเอกชนที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น)

๑.....

๒.....

๓.....

๔.๒ ผลผลิตจากข้อ ๔.๑ ซึ่งเป็นผลผลิตด้านการเกษตรมีการแปรรูปก่อนส่งไปจำหน่ายที่อื่นหรือไม่

ไม่มี

มี คือ ๑..... แปรรูปเป็น.....

๒.....แปรรูปเป็น.....

๓.....แปรรูปเป็น.....

๔.๓ การแปรรูปผลผลิตตามข้อ ๔.๒ ใครเป็นผู้ดำเนินการ

ผลผลิตแต่ละครัวเรือนเป็นผู้ดำเนินการ ประกอบด้วย

๑.....

๒.....

๓.....

ผลผลิตที่หลายครัวเรือนร่วมดำเนินการประกอบด้วย

๑.....

๒.....

๓.....

ผลผลิตที่โรงงานเอกชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นผู้ผลิต ประกอบด้วย

๑.....

๒.....

๓.....

๔.๔ นอกเหนือจากการใช้วัตถุดิบในหมู่บ้าน/ชุมชนซึ่งใช้ในการแปรรูปหรือผลิตสินค้าแล้วมีการซื้อวัตถุดิบจากแหล่งอื่น ๆ นอกหมู่บ้าน/ชุมชน มาใช้ในการผลิตสินค้าบ้างหรือไม่

ไม่ได้ใช้วัตถุดิบจากนอกหมู่บ้าน

ใช้วัตถุดิบจากที่อื่น คือ ๑.....สั่งซื้อจาก.....

๒.....สั่งซื้อจาก.....

๓.....สั่งซื้อจาก.....

๔.๕ ผลผลิตของหมู่บ้าน/ชุมชน ส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายที่ใดบ้าง (ระบุจังหวัด)

๑. จังหวัด.....สินค้าที่ส่งไปจำหน่าย คือ.....

๒. จังหวัด.....สินค้าที่ส่งไปจำหน่าย คือ.....

๓. จังหวัด.....สินค้าที่ส่งไปจำหน่าย คือ.....

๕. รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน/ชุมชน ต่อครัวเรือน.....บาทต่อปี

ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

๑. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง.....ครัวเรือน

๒. วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง (โดยย่อ)

.....

.....

๓. วันที่มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

๔. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ หรือไม่

- มีครบทุกคน
- ไม่ครบทุกคน คือ ๑.ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....
๒.ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....
๓.ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....

๕. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนของตนเองแล้วมีความเห็นว่า จำนวนคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวน

- ตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป
- ต่ำกว่า ๕ คนหรือไม่มี

๖. รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองนี้ ประกอบด้วยคณะกรรมการ.....คน

ผู้ทรงคุณวุฒิ.....คน ที่ปรึกษา..... คน ดังนี้

(โปรดระบุตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายของคณะกรรมการในลำดับที่ ๔-๑๕ ในช่องว่างที่เตรียมไว้)

ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อปี (บาท)	ประสบการณ์/ความสามารถพิเศษที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง
๑.ประธาน						
๒.รองประธาน						
๓.เลขานุการ						
๔.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๕.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๖.กรรมการ ตำแหน่ง.....						

๗.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๘.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๙.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๑๐.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๑๑.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๑๒.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๑๓.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๑๔.กรรมการ ตำแหน่ง.....						
๑๕.กรรมการ ตำแหน่ง.....						

ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา

ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อปี (บาท)	ประสบการณ์/ความ สามารถพิเศษที่เป็น ประโยชน์ต่อกองทุน หมู่บ้าน/ชุมชนเมือง
๑. ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ☐ ที่ปรึกษา						

๓. วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้น โดย

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง เป็นผู้กำหนดขึ้นเอง
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง และประชาชนในหมู่บ้าน ร่วมกันกำหนดขึ้น

ส่วนที่ ๔. ทูลดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

๑. จำนวนกลุ่ม/องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน ณ ปัจจุบันมีจำนวน.....กลุ่ม

จำแนกเป็น

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	กิจกรรมกลุ่ม	จำนวน สมาชิก(คน)	วันที่จัดตั้งขึ้น	เงินทุนสะสม (บาท)
๑.					
๒.					
๓.					
๔.					
๕.					
๖.					
๗.					
๘.					
๙.					
๑๐.					

๒. ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน มีสมาชิกแล้ว ประกอบด้วย

สมาชิกประเภทบุคคลคือ หัวหน้าครัวเรือน.....คน

สมาชิกสมทบ..... คน

สมาชิกประเภทองค์กร/กลุ่มในชุมชน.....กลุ่ม

๓. จำนวนที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ในรูปของการถือหุ้น/การออม/ค่าธรรมเนียม/เงินบริจาค หรือให้เปล่า ในปัจจุบันมีดังนี้

เงินออม/เงินถือหุ้น เป็นเงิน.....บาท

ค่าธรรมเนียม เป็นเงิน.....บาท

เงินบริจาค/ให้เปล่า เป็นเงิน.....บาท

เงินอื่น ๆ คือ.....

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น เป็นเงิน.....บาท

๔. การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

ยังไม่ได้เปิดบัญชี

เปิดบัญชีแล้ว เลขที่บัญชี.....ธนาคารออมสินสาขา.....

วันที่เปิดบัญชี.....จำนวนเงินฝากคงเหลือ ณ ปัจจุบัน

เป็นเงิน.....บาท

๕. หมู่บ้าน/ชุมชน มีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้าน / ชุมชนหรือเครือข่ายอื่น นอกหมู่บ้าน/ชุมชนหรือไม่

ยังไม่มี

มี ได้แก่ - หมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่าย.....

กิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินงาน.....

- หมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่าย.....

กิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินงาน.....

- หมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่าย.....

กิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินงาน.....

ส่วนที่ ๕ แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

๑. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง มีดังนี้.....

๒. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้.....

๓. กองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง จะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง

ลำดับที่	กิจกรรมที่ให้กู้ยืม	วงเงินกู้ยืม (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	ระยะเวลาชำระ เงิน(เดือน/ปี)	ข้อกำหนดหรือ เงื่อนไขสำคัญ
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					

๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

๔. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้จะพิจารณาถึง.....

.....

๕. วิธีการในการควบคุมและติดตามการ ใช้เงินกู้วิธีดังนี้.....

.....

๖. วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้ประกอบด้วย.....

.....

๗. วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิก ได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้คืนตามสัญญาคือ.....

.....

๘. แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีแนวทางดังนี้.....

.....

๙. ข้อคิดเห็นอื่นๆ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

๑)

๒).....

๓).....

๑๐. การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

มั่นใจว่าหมู่บ้าน/ชุมชน มีความพร้อมรับการสนับสนุนเงินจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ

ยังไม่มั่นใจว่าหมู่บ้าน/ชุมชน มีความพร้อมกับการสนับสนุนเงินจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ
เนื่องจาก

๑).....

๒).....

๓).....

๔).....

๑๐.๑ จากปัญหาและความไม่มั่นใจข้างต้นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง
สามารถดำเนินการแก้ไขปรับปรุงได้เองหรือใช้เครือข่ายร่วมกับแก้ไขปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง

๑)

๒).....

๓).....

๑๐.๒ รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องใด

๑)

๒).....

๓).....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ประเมินและให้ข้อมูลตามความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)..... (ลงชื่อ).....

(.....) (.....)

ประธาน

รองประธาน

(ลงชื่อ)..... (ลงชื่อ).....

(.....) (.....)

เลขานุการ

กรรมการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

กรรมการ

ได้ขึ้นทะเบียนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/

ชุมชนเมืองแล้วเมื่อวันที่.....

เลขทะเบียน.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

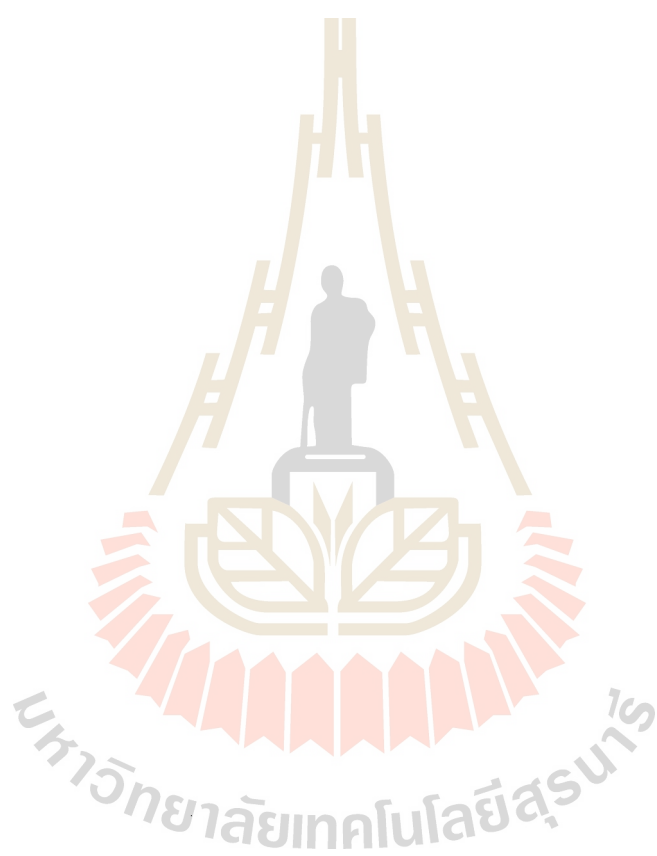
ผู้ขึ้นทะเบียน

รายชื่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคลองสมบูรณ์

เลขที่สมาชิก	ชื่อ - สกุล	อายุ	บ้านเลขที่	หมายเหตุ
01	นายสามารถ มุสิก	49	3	
02	นางสมจิตร รุ่งเรือง	47	10	
03	นายราวิน ดวงสุวรรณ	36	43/1	
04	นายคาบไชย พลสินธ์	38	63	
05	นางถาวร ทะมาท	53	41	
06	นางสาวจุรีพร โมกงาม	31	38	
07	นางกรรณิกา คล้ายเกตุ	36	32	
08	นางสุวรรณ กตโครกกรวด	46	46	
09	นายพงษ์ศักดิ์ คล้ายเกตุ	47	27	
10	นางทวี วังคาม	48	40	
11	นางเฉลา ทองป็นดี	59	13	
12	นายชลอ เฉลิมทวี	57	51	
13	นายอร่าม พันธุ์	61	8	
14	นายน้อย แก้วจันทร์ทีก	44	6	
15	นายมานพ สร้อยทิพย์	41	50	
16	นายคำภี นิยม	49	5	
17	นายพวง ศาลา	58	67	
18	นายสมพงษ์ สัมปโนนนท์	60	29	
19	นางกรมลา อินตา	52	12	
20	นางทา ดวงสุวรรณ	68	15	
21	นางสิริพร ฟองสันเทียะ	22	14	
22	นางเอื้อน เหล่าเรือง	59	23	
23	นางยุพิน เหล่าเรือง	39	22	
24	นางฉอ้อน วงษ์จันทร์	40	25	
25	นางก้อน บุญหลัง	35	17	
26	นางกนกวรรณ ปิ่นวิเศษ	41	21	
27	นางประคอง บุญหลัง	44	18	

28	นายสัมฤทธิ์ กลโคกรกวอด	36	64
29	นางจำเนียร อูสาห์	38	66
30	นางมี จ้วสันเทียะ	44	31
31	นางหนูน้อย บุรีรัมย์	48	2
32	นางฉวีวรรณ คล้ายเกตุ	57	33
33	นายพินิจ สร้อยทิพย์	34	11
34	นางสาวมานิต วงษ์สมักร	30	48
35	นายสินทอน แก้วอาสา	49	43
36	นายสมบูรณ์ บุญมีรัตน์	30	71/1
37	นางอัมพร เชียงใหม่	44	46
38	นายสุริยนต์ รุ่งเรือง	46	52
39	นายสายันต์ รุ่งเรือง	42	53
40	นางสาวสดี วงษ์จันทร์	31	26/1
41	นายสนอง ภูสุวรรณ	56	44
42	นางอุไร วงษ์จันทร์	41	71
43	นางใจ วงษ์จันทร์	76	26
44	นางประยูร ครองคน	40	36
45	นางเป่า ปรีวัน	74	55
46	นายทองพูน หมวดทอง	40	72
47	นายเจริญ ธรรมมิตร	44	71
48	นายสังกาศ กระต่ายจันทร์	48	68
49	นางสาวทัศนีย์ กระต่ายจันทร์	40	69
50	นางสำราญ อินตา	37	37
51	นางละเอียด คล้ายเกตุ	36	42
52	นางลำยอง จันทร์สุข	45	4
53	นายสำเภา ชะวงษ์	75	54
54	นางบุญธรรม ชะวงษ์	47	7
55	นายศรีจันทร์ บุญมีรัตน์	35	1
56	นางบุญรอด สร้อยทิพย์	72	11
57	นายมนูญ มามุ่งนอก	27	43
58	นายจิตติชัย ต่อโชติ	38	59
59	นายประคิมฐ์ ราชสันเทียะ	46	56

60	นางสาวนิภาพร มุสิก	21	3	
61	นางทองนาค โสภณ	57	28	
62	นายต้น อินตา	74	37	

ภาคผนวก ค

1. รูปภาพกิจกรรมและแผนที่ต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

รูปภาพที่ 1 การจัดทำแผนแม่บทชุมชนประจำหมู่บ้านคลองสมบูรณ์

รูปภาพที่ 2 การจัดทำแผนแม่บทชุมชนประจำหมู่บ้านคลองสมบูรณ์

รูปภาพที่ 3 การเข้าร่วมประชุมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

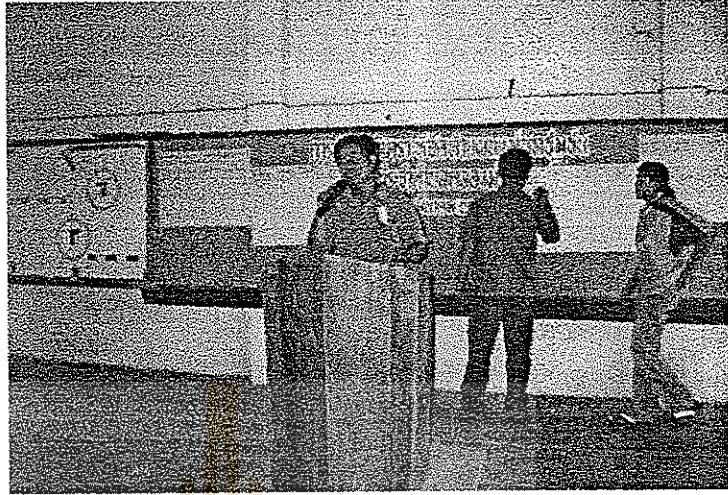
รูปภาพที่ 4 ประชุมเสวนากลุ่มผู้กู้เงินกองทุน

รูปภาพที่ 5 นั้ลจิตเข้าร่วมประชุมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนประจำตำบล

รูปภาพที่ 6 นั้ลจิตเข้าร่วมประชุมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนประจำตำบล

รูปภาพที่ 7 การจัดทำแผนแม่บทชุมชนประจำตำบลคลองม่วง

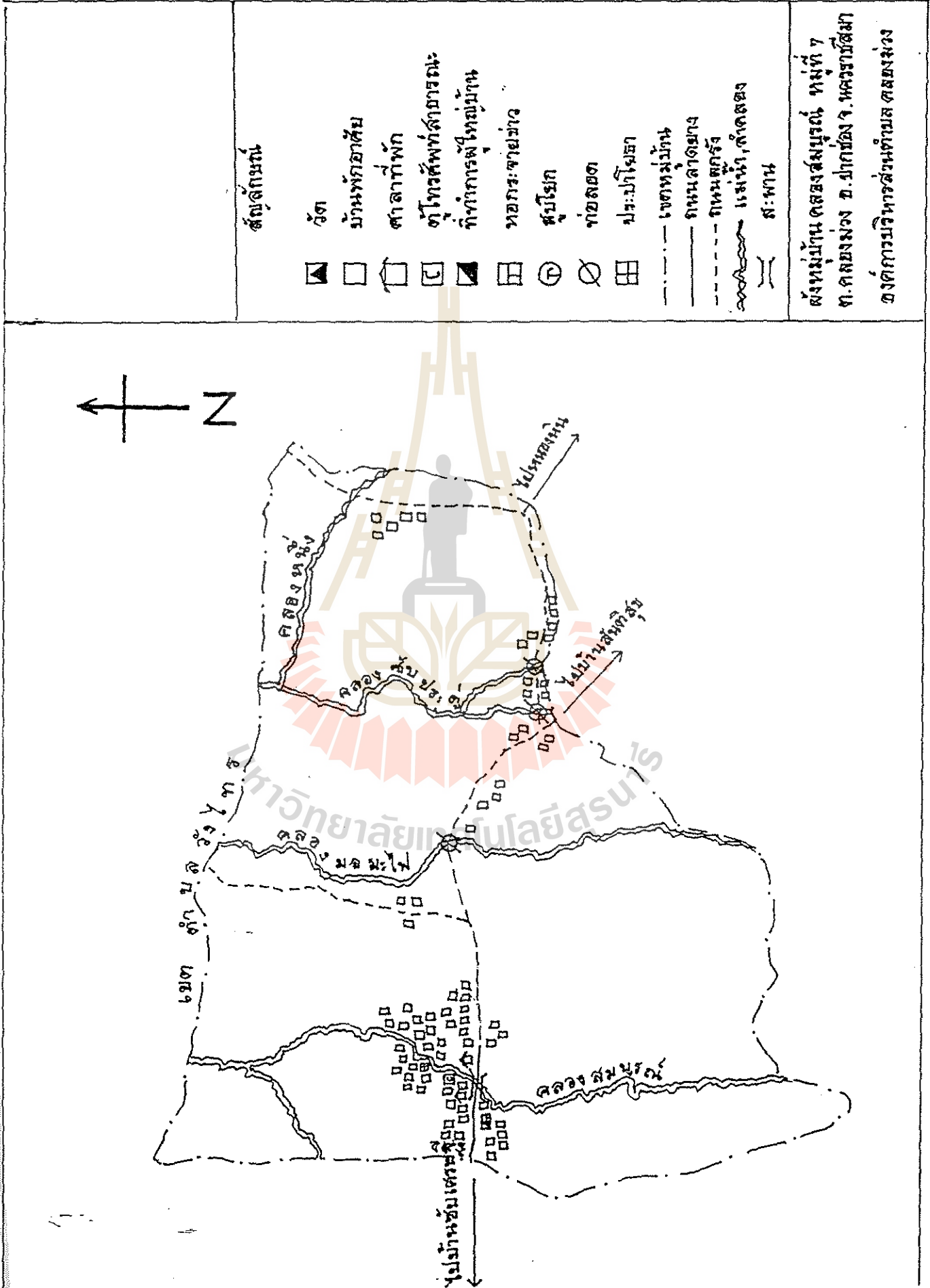

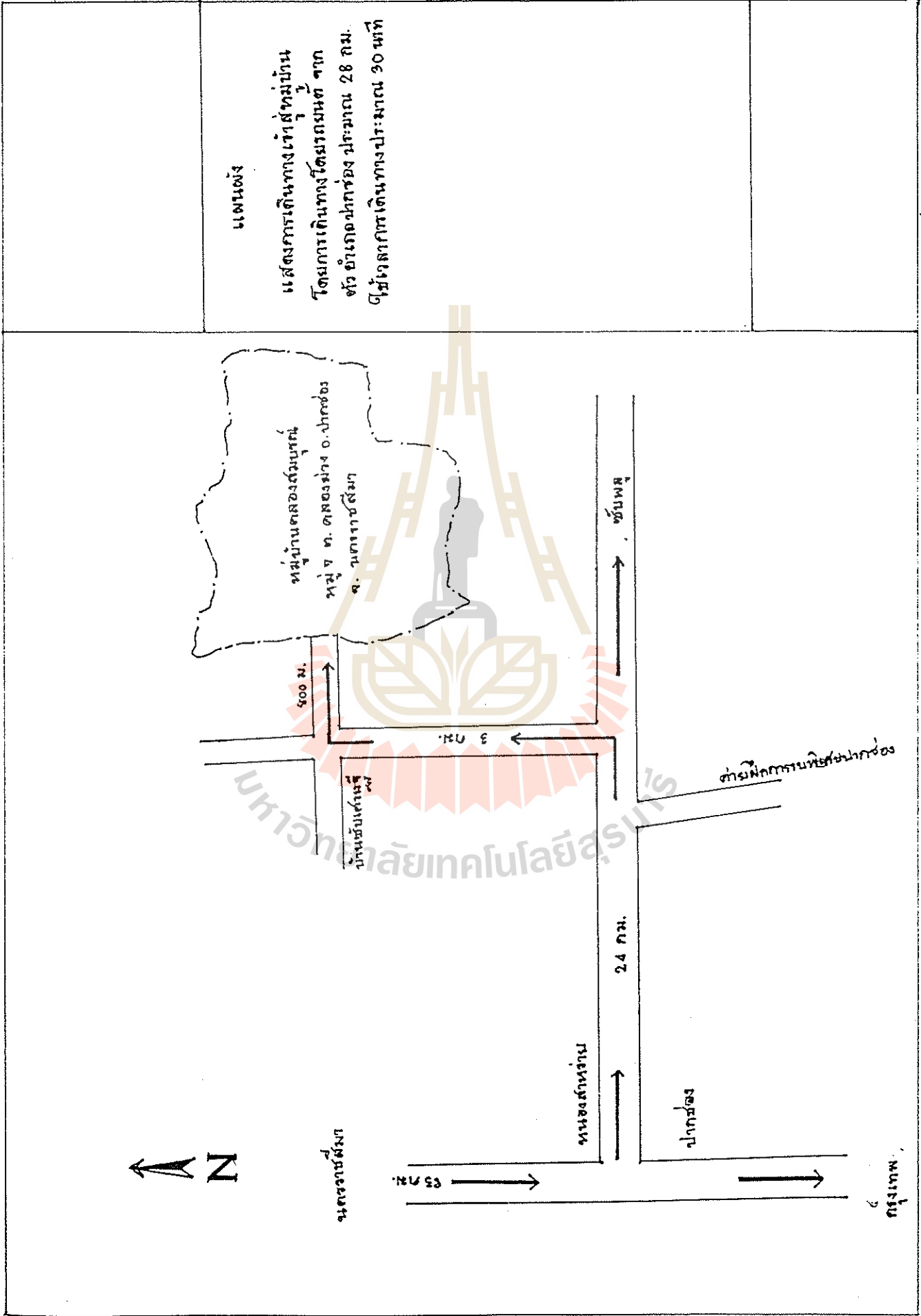
รูปภาพที่ 8 การจัดทำแผนแม่บทชุมชนประจำตำบลคลองม่วง

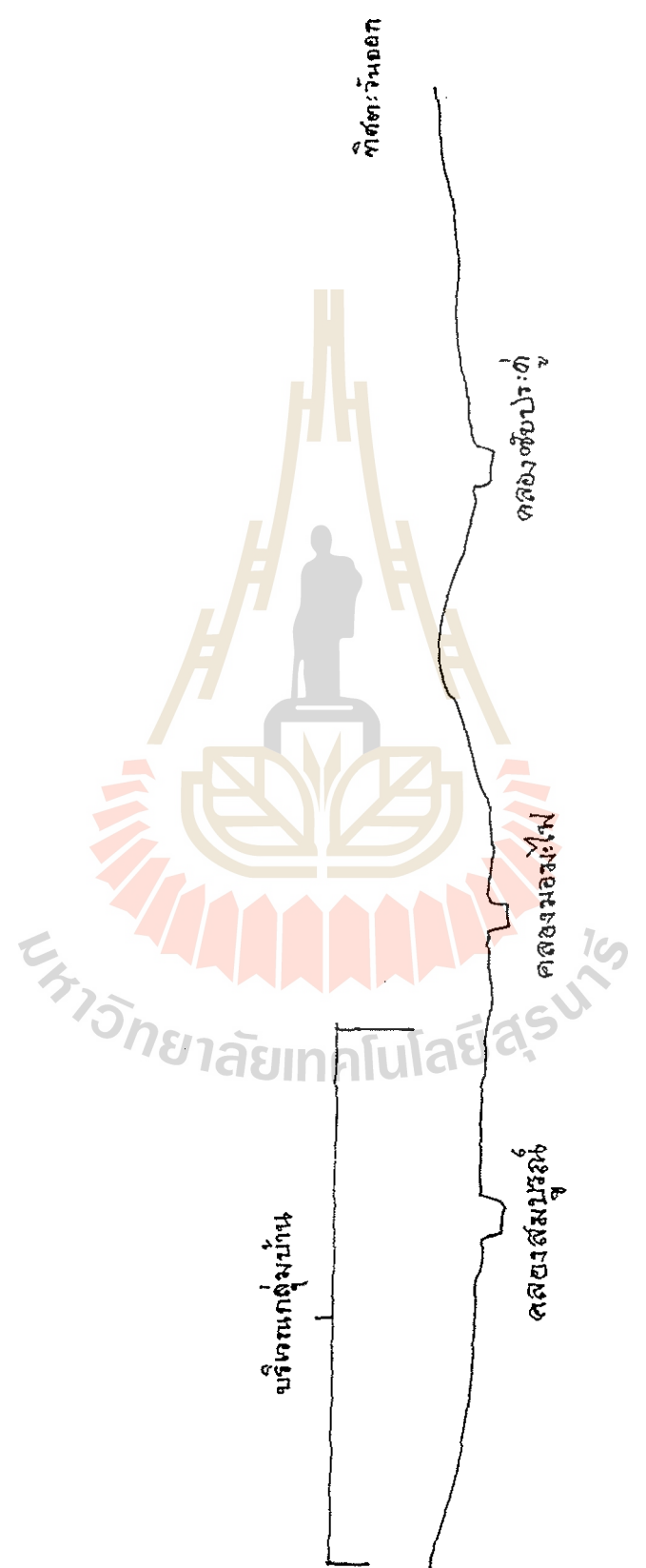
รูปภาพที่ 9 ตัวแทนสมาชิกในหมู่บ้านศึกษาคุณงานที่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
(ในงาน มทส. ฟาร์มแฟร์)

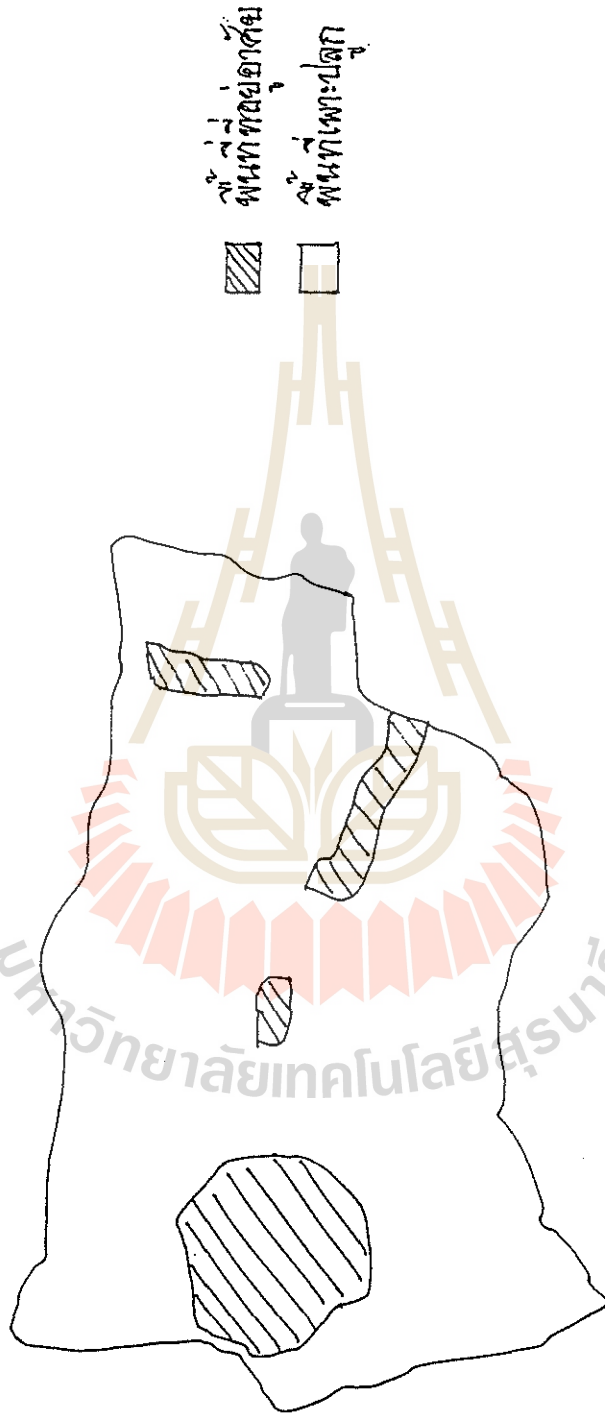
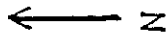

ภาพตัดขวาง แสดงลักษณะพื้นที่
ชุมชนคลองสามวา หมู่ที่ ๗
๑. คลองม่วง อ. ปากช่อง อ. นครราชสีมา

แผนที่แสดงพื้นที่การเพาะปลูก
หมู่บ้านคลองสมบูรณ์ หมู่ที่ ๗
ต. คลองม่วง อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา

พื้นที่ขุดยอไผ่
พื้นที่เพาะปลูก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวจรรณี รุ่งเรือง
เกิดวันที่ 23 พฤษภาคม 2521

การศึกษา

<u>ระดับการศึกษา</u>	<u>สถาบันการศึกษา</u>	<u>ปีการศึกษา</u>
ประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านซับเศรษฐี	2533
มัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนปากช่อง 1	2536
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา	2540
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือนครราชสีมา	2541
ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (การบริหารธุรกิจเกษตร)	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา	2543

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี